

Euroopa Liit
Ühtekuuluvusfond

Eesti tuleviku heaks

TSENTRALISEERITUD RAUDTEEPÄÄSTEÜKSUSE MOODUSTAMINE

(2002/EE/16/P/PA/009)

Õigusaktide analüüs

International Centre for Emergency Techniques (ICET) B.V.,

PW Partners AS

juhtimis-
konsultatsioonid
Oktoober 2008

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus	5
1. Raudteeõnnetusteks valmisolek ja reageerimise õiguslik regulatsioon	6
1.1. Üldiseloostus	6
1.2. Päästeseadus	7
1.2.1. Päästetööde üldeeskiri.....	9
1.2.2. Teised päästealased aktid	11
1.3. Raudteeseadus	12
1.3.1. Üldine ohutuse tagamine raudteel.....	12
1.3.2. Raudteeliiklusõnnetused	15
1.3.3. Raudteeliiklusõnnetuste tagajärgede likvideerimine	15
1.3.4. Raudteeliiklusõnnetustest teatamine ja raudteeliiklusõnnetuste uurimine	15
1.3.5. Raudtee tehnikasutuseeskiri	17
1.4. Hädaolukorraks valmisoleku seadus	18
2. Päästeameti ja AS Eesti Raudtee Koostöökokkulepe	20
2.1. Objekt ja tähtaeg	20
2.2. Kommentaarid	20
2.3. Ettepanekud	21
3. Ohtlike raudteeveoste õiguslik regulatsioon ja järelevalve	21
3.1. Üldiseloostus	21
3.2. Rahvusvahelise raudteeveo konventsioon (COTIF)	22
3.2.1. Ohtlike kaupade rahvusvahelise raudteeveo määrus (RID).....	23
3.2.2. Ohutus	24
3.3. Rahvusvahelise kaubaveo kokkulepe (SMGS)	27
3.4. Probleemid COTIF lisa C RID ja SMGS lisa 2 rakendamisel	28
3.5. Kemikaaliseaduse rakenduvus ohtlike veoste veol raudteel	30
3.5.1. Nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudtee-jaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammooniumnitraadi käitlemisele.....	32
3.5.2. Nõuded veovahendile.....	32

3.6. Ohtlike raudteevedude järelevalve	33
3.6.1. Ohutusnõunik.....	33
3.6.2. Riiklik järelevalve.....	34
3.7. Institutsioonide pädevus	35
3.8. Seadusandluse üle- või alaregulatsioon	36
4. Ex post facto analüüs	36
4.1. Seaduste eesmärgipärasus ja toimivus.....	37
4.2. Regulatsioonide puudused ja probleemid.....	38
5. Mõistete kasutamine õigusaktides	40
6. Euroopa Liidu õigusaktid	40
6.1. Raudtee ohutuse direktiiv	40
6.2. Ohtlikud ained raudteel	41
7. Läti ja Soome seadusandlus	43
7.1. Läti seadusandluse võrdlus Eesti seadusandlusega	43
7.2. Soome seadusandluse võrdlus Eestiga	44
8. Ettepanekud seadusandluse muutmiseks	46
9. Kasutatud materjalid	48
Lisa 1. Kokkuvõte Läti seadusandlusest ja institutsioonide funktsioonid	51
Lisa 2. Ennetus Läti seadusandluse baasil	63
Lisa 3. Tegelemine tagajärgedega Läti seadusandluse baasil	65
Lisa 4. Reageerimine Läti seadusandluse põhjal	67
Lisa 5. Kokkuvõte Soome seadusandlusest ja institutsioonide funktsioonid	68
Lisa 6. Ennetus Soome seaduste baasil	74
Lisa 7. Reageerimine Soome seadusandluse põhjal	76
Lisa 8. Reageerimine Eesti seaduste põhjal	77
Lisa 9. Ennetus Eesti seaduste baasil	78
Lisa 10. Tegelemine tagajärgedega Eesti seaduste baasil	81
Lisa 11. Kokkuvõte Raudteeseadusest, Päästeseadusest, Kemikaaliseadusest	82
Lisa 12. Kokkuvõte seadustest: Päästetööde üldeeskiri, Hädaolukorraks valmisoleku seadus, Nõuded veovahendile, Nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudteejaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammooniumnitraadi käitlemisele	95

Lisa 13. Kokkuvõte AS Eesti Raudtee ja Päästeameti koostöökokkulepest, Raudtee tehnokasutuseeskirjast, seadustest Raudteetranspordi tuleohutusnõuded ning Riigi päästeasutuste struktuuri nõuded ja riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemine110

Sissejuhatus

Käesolevas õigusaktide analüüsis on analüüsitud projekti eesmärkidest lähtuvalt raudteeõnnetuste päästetöödeks valmisolekut ning päästetööde korraldust ning ohtlike ainete raudteeveoga seotud regulatsiooni eelkõige ohutuse ja päästetööde seisukohast. Analüüsi aluseks on õigusaktid, mille loetelu oli toodud riigihanke nr.104888 dokumentides. Analüüsis on välja toodud vaid problemaatilised sätted ja regulatsioonid.

Lisaks eeltoodule on analüüsi käigus tutvutud Päästeameti hädaolukorra kohendamise plaaniga 2007, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi kriisireguleerimise osakonna raudteeõnnetuste uurimisüksuse koostatud 2007.a. raudteeliiklusõnnetuste aastaaruandega.

Analüüsitud on Eesti raudtee ohutuse ja päästealase seadusandluse vastavust Euroopa Liidu vastavate õigusaktidega ja võrdlus Eesti naabruses asuvate Euroopa Liidu liikmesriikide (Soome ja Läti) seadusandlusega.

Analüüsi käigus viidi läbi intervjuud selgitamaks õigusaktide regulatsiooni toimimise praktilisuse aspekte ning koostamaks *ex post facto* analüüsi: kuidas on regulatsioonid oma eesmärgi täitnud ja kas/kuidas kehtivad normid on rakendatavad/rakendatud ning kas kehtivad õigusaktid võimaldavad eesmärkide täitmist teooria ja praktikas.

Intervjuud toimusid 10. septembrist kuni 2 oktoobrini 2008. Intervjueeritavateks olid Jaan Tross ja Kristjan Aaren Päästeametist, Marti Magnus Põhja-Eesti Päästkeskusest, Arvi Uustalu ja Riho Sõmermaa Lõuna Eesti Päästkeskusest, Tauno Suurkivi Ida-Viru Päästkeskusest, Andres Kalm Tapa Päästekomandost, Jaak Simon, Anvar Salomets, Margus Meius, Mari Tikan ja Raigo Uukkivi Tehnilise Järeelvalve Ametist ning Marius Kupper ja Ivan Kappanen Eesti Raudteest.

1. Raudteeõnnetusteks valmisolek ja reageerimise õiguslik regulatsioon

1.1. Üldiseloostus

Üldine päästetööde korraldamise kohustus Eestis on siseministeeriumi valitsemisalas oleval Päästeametil vastavalt päästeseadusele. Transpordi üldise korralduse eest vastutab majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Raudteeõnnetusteks valmisoleku tagamine (raudtee ohutus ja päästetööd) nõuab kahe ministeeriumi koostööd.

Hädaolukordade puhul on seotud asutuste ring laiem, kaasatud on Vabariigi Valitsus, valitsusasutused ning kohalikud omavalitsused.

Konkurentsiamet väljastab raudtee-ettevõtjatele tegevuslubasid, Tehnilise Järelevalve Amet (TJA) kontrollib ohutusnõuete täitmist ning väljastab ohutustunnistusi, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi osakond uurib raudteeõnnetusi, Päästeametil on raudteeõnnetuse likvideerimisel abistamise kohustus.

Vastavalt raudteeseaduse mõttele on raudteel ohutuse tagamine ja raudteel toimunud õnnetuste tagajärgede likvideerimine eelkõige raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja kohustus, k.a ohtlike veoste puhul.

Vastavalt raudteeseadusele, vastutab raudteel raudteeliikluskorralduse eest raudteeinfrastruktuuri omanik või valdaja. Võimet, tagada raudteeliiklusohutus avalikel raudteedel, tõendatakse EL direktiivi nõuetega kooskõlas ohutustunnistusega, mis väljastatakse Tehnilise Järelevalve Ameti (TJA) poolt ning ohtlike veoste vedu võib toimuda vaid ohutusnõuniku järelevalve all.

Avalikul raudteel ja ettevõtjatele kuuluvatel haruraudteedel reguleerib raudteeliikluse korraldamist raudteeseadus ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kinnitatud raudtee tehnokasutuseeskiri ning selle lisad - raudtee signalisatsioonijuhend ning rongiliikluse ja manöövr töö juhend.

Päästetöid reguleerib päästeseadus, selle alusel kehtestatud aktid, eelkõige päästetööde üldeeskiri. Õnnetustest teatamisel, üldine Euroopa Liidus kasutatav häirekeskuse number on 112.

Riikliku raudteeregistri andmetel on Eestis 147 raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjat või valdajat, kelle hulgas on riiklikke ettevõtjaid üks - AS Eesti Raudtee (100% aktsiate omanik on Eesti riik). Eesti raudteede kogupikkus on 2152,280 km, millest AS-le Eesti Raudtee kuulub 1268,433 km ning teisele avalikule raudteeinfrastruktuuri omanikule, Edelaraudtee Infrastruktuuri AS le, 220 km. Elektrifitseeritud raudteed on Eestis 132 km, kaheajalist raudteed on 102 km.¹

Õnnetuste pääste on reguleeritud üldise regulatsiooniga päästeseaduses ning täiendavalt raudteeliiklusõnnetuste likvideerimine ja pääste raudteeseadus.

¹ Raudteeinspeksiooni 2007.aastaaruanne, lk 5,
http://www.tja.ee/public/NSA_Annual_Report_2007_EST_ENG_.pdf

1.2. Päästeseadus

Päästeseadus reguleerib päästeala korraldamist ning sätestab füüsiliste ja juriidiliste isikute, kohalike omavalitsuste ning riigiasutuste kohustused, õigused ja vastutuse selles valdkonnas.

Päästetöödeks loetakse töid inimese ja vara päästmiseks ning keskkonna kaitseks tehtavad tööd tulekahjude, loodusõnnetuste, katastroofide, avariide, plahvatuste, liiklusõnnetuste ja muude õnnetuste korral, samuti õnnetustega kaasnevate ohtude likvideerimiseks tehtavad tööd.

Päästeala töid korraldavad ja teevad riigi päästeasutused, milleks on praeguse seaduse järgi Päästeamet, Päästeameti kohalikud päästeasutused ja häirekeskus. Muud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused ja isikud korraldavad ja teevad päästeala töid vaid seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega ettenähtud juhtudel. Kohalik omavalitsus võib korraldada ja teha enda territooriumil päästeala töid, kui ta on moodustanud nende tööde tegemiseks päästeasutuse ja sõlminud Päästeametiga halduslepingu päästeala tööde tegemiseks. Igaühel on siiski õigus kuni päästeteenistujate saabumiseni teha päästetöid oma algatusel, tekitamata sealjuures oma tegevusega suuremat kahju, kui ära hoitakse.

Päästeametil on õigus ka sõlmida ettevõtjaga päästetööde tegemise lepingu ning sel juhul laienevad päästeallüksusele Päästeameti kohaliku päästeasutuse kohustused ja õigused lepingus ettenähtud ulatuses. Vastavalt Päästeseadusele Päästeamet kohalik päästeasutus korraldab ja teeb talle kinnitatud territooriumil päästeala töid ja täidab muid seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega pandud üleandeid.

Päästeasutus võib sõlmida ka tsiviilõiguslikke lepinguid füüsiliste isikutega päästetööde tegemiseks, kusjuures lepingus esitatakse ülesannete täpne kirjeldus ning nähakse ette aeg ülesannete täitmiseks, päästetööde tegemiseks valmisoleku aeg, tasu suurus ja koosseis, maksmise tähtaeg ning ülesannete nõuetekohase täitmise tingimused.

Päästeseadus ega selle rakendusaktid ei sätesta eraldi regulatsiooni päästetöödeks raudteel. Kuid päästeseadus sätestab, et raudteetranspordi tuleohutusnõuded kehtestatakse erinevalt muudest tuleohutuse nõuetest, majandus- ja kommunikatsiooniministri määрусega.

Päästeametil on väljatöötatud üldine väljasõidu kord ja väljasõidu plaan, mille alusel reageeritakse ka raudteeõnnetustele.

Päästeametil on kohustus välja töötada suurõnnetustele reageerimise ja nende otseste tagajärgede likvideerimise operatiivplaanid ning Päästeamet nõustab Päästeameti kohalikke päästeasutusi operatiivplaanide koostamisel. Vastavalt hädaolukorraks valmisoleku seadusele, on Päästeameti poolt koostatud hädaolukorra lahendamise plaan (2007) (HOVS kasutab terminit kriisireguleerimise plaan), mis peaks olema aluseks hädaolukordade lahendamisel. Siinjuures peaks kaaluma, kas tegemist on sama dokumendiga, kasutades vaid erinevaid termineid. HOVS sätestab kriisireguleerimisplaani; päästeseadus suurõnnetustele reageerimise operatiivplaanid, samas sisuliselt puudutavad mõlemad suurõnnetusi.

Vastavalt Päästeameti hädaolukorra lahendamise plaanile 2007 „Päästetööde operatiivjuhtimine hädaolukorras toimub samade regulatsioonide, meetodite ja printsiipide alusel nagu see toimub tavaolukorras. Erisused tulenevad lisaressursside kaasamisest, kriisikommunikatsiooni korraldamisel, mille koordineerimiseks aktiveeritakse vajadusel kriisimeeskond.“

Häirekeskuse tegevusvaldkond on õnnetusteade vastuvõtmine, töötlemine, päästemeeskondade ning kiirabibrigaadide sündmuskohale väljasaatmine, teiste teenistujate, ettevõtete ja organisatsioonide kaasamine, samuti informatsiooni operatiivse edastamise korraldamine ja dokumenteerimine ning sündmuste andmebaasi säilitamine. Oluline siinjuures oleks tagada, et häirekeskuse töötajad, kes võtavad vastu infot raudteeõnnetuste kohta, oleksid võimelised aru saama raudtee spetsiifilistest kilometraažidest ning kemikaalide ohtlikkusest.

Teated raudteeõnnetustest jõuavad häirekeskusesse tavaliselt kas siis õnnetuse pealtnägijalt või siis läbi vedurijuhi, kes teatab näiteks AS Eesti Raudtee puhul raudtee dispetšerile, kes omakorda teavitab häirekeskust. Häirekeskusesse jõudnud informatsiooni põhjal saadetakse vajadusel välja päästekomando päästeautoga.

Konkreetselt raudteepääste puhul Päästeametil eraldi reageerimisplaani pole ning puudub ka spetsiifiline raudteepääste varustus. Erivarustuse osas aitab AS Eesti Raudtee oma infrastruktuuril toimunud õnnetuste puhul AS Eesti Raudtee päästerongiga, koostöökokkuleppe alusel, mida on täpsemalt analüüsitud punktis 2. Siinjuures vaid märgiks, et kuna tegemist ei ole halduslepinguga, siis Päästeametil puudub võimalus vastavalt päästeseaduse §-le 4 lg 3 p 5 kontrollida AS Eesti Raudtee päästeasutuse operatiivset valmisolekut vastavalt päästeseadusele. Raudtee ohutuse kontroll ning selle tagamise nõuete täitmise kontroll on vastavalt raudteeseadusele Tehnilise Järelevalve Ametil, kes väljastab avaliku raudtee ettevõtjatele ohutustunnistuse.

Kuna päästeseadusest ei tulene eraldi regulatsiooni raudteepäästele, oleks oluline, arvestades raudtee spetsiifikat, vähemalt operatiivplaani tasemel reguleerida raudteeõnnetuste reageerimise kava, arvestades ka raudteeinfrastruktuuri omanike tegevusplaanide õnnetuste korral, mis tagaks raudtee, kui spetsiifilise transpordiliigi võimalikult kiire ja efektiivse pääste.

Päästekomando juurdepääs tavalise sõidukiga võib olla teatud kohtadesse võimatu, kui õnnetus on juhtunud raudtee osas, millele ei pääse ligi mööda teedevõrku ega ümbritseva maastiku tõttu (nt soo, mets). Päästeametil endal puuduvad vahendid õnnetuskohale juurdepääsuks mööda raudteed. AS-l Eesti Raudtee on olemas päästerong (Tallinnas ja Tapal) ning raudteel sõitvad sõidukid. Samas puudub Päästeametil õigus kontrollida nende varustuse piisavust ning ajakohasust. Lisaks, AS-ga Eesti Raudtee sõlmitud lepingu alusel on omavaheline koostöö reguleeritud vaid AS Eesti Raudtee infrastruktuuril. Seega pole tagatud teistel eraraudteedel juhtunud õnnetuste igakülgne abistamine Päästeameti poolt, mis oleks aga eriti oluline õnnetuste puhul ohtlike veoste ja inimestega.

Riigi päästeasutuste varustuse ja töökorralduse nõuded kehtestatakse Vabariigi Valituse määrusega. Päästetööde eeskirjad kehtestab siseministeerium.

Päästeasutuste üle teostab teenistuslikku järelevalvet siseministeerium. Siseministeerium koordineerib ja korraldab ka suurõnnetuste kohta teabe kogumist, töötlemist ja analüüsimist nende prognoosimiseks, ennetamiseks ja likvideerimiseks. Raudteeliiklusõnnetusi uurib aga vastavalt raudteeseadusele majandus-ja kommunikatsiooniministeerium. Seega oleks vajalik tagada nende ministeeriumide piisav infovahetus ka raudteeliiklusõnnetuste ennetamisel.

1.2.1. Päästetööde üldeeskiri

Päästetööde üldeeskiri on vastu võetud siseministri 23.02.2000 määrusega nr 4 ja kehtestatud päästeseaduse § 13 lg 2 p 1 alusel ning sätestab üldise päästetööde korralduse, raudteepäästet eraldi ei reguleerita.

Vastavalt päästetööde üldeeskirja §-le 1 lg 1 on päästetööde eeskirjad täitmiseks riigi päästeasutustele ning kohaliku omavalituse päästeasutustele, ettevõtjale ja mittetulundusühingutele, kes on sõlminud Päästeametiga päästetööde tegemise lepingu.

Päästetöödel AS Eesti Raudtee infrastruktuuril abistab Päästeametit AS Eesti Raudtee. Kuna AS Eesti Raudtee ja Päästeameti koostöökokkulepe puudutab vaid abistamist ja antud lepinguga pole antud päästetööde tegemise volitust Päästeametilt AS-le Eesti Raudtee ning tegemist pole halduslepinguga, siis seadusjärgselt Päästetööde üldeeskiri AS-le Eesti Raudtee ei kehti. Seega AS Eesti Raudtee poolt võimalusel väljasaadetakse päästerong ja selle meeskonna töö ei ole allutatud Päästetööde üldeeskirjale ning seega Päästeametil puudub kontroll selle üle.

Päästetööde üldeeskirja kohaselt algavad päästetööd häirekeskuse poolt edastatava väljasõidukorraldusega ja lõpetatakse päästetööde juhi vastava korraldusega, misjärel päästemeeskond koos varustusega ning eriautodega saadetakse sündmuskohale.

Arvestades raudtee eripära, on positiivne, et vastavalt AS-ga Eesti Raudtee sõlmitud lepingule, korraldavad Päästeamet ja AS Eesti Raudtee regulaarselt raudteepääste alaseid koostöökoolitusi ja -õppusi.

Raudteeõnnetuste puhul, vastavalt raudtee tehnikasutuseeskirjale, teatab vedurijuht õnnetusest raudtee dispetšerile ja dispetšer teavitab abivajamise korral häirekeskust. Dispetšer saab võtta koheselt kasutusele ka meetmed, et peatada või sulgeda raudteeliiklus õnnetuskoha liinil.

AS-ga Eesti Raudtee sõlmitud kokkuleppe alusel, edastab häirekeskus päästetööde juhi kontaktandmed AS Eesti Raudtee raudteekorraldajale. Puuduseks võib lugeda aga asjaolu, et teiste raudteeinfrastruktuuri omanikega, kus õnnetus võib toimuda, sellist infoedastuse regulatsiooni ei ole.

Raudteespetsiifilise kilometraaži loendamisesest tingituna võib olla häirekeskusel raskusi sündmuskoha määramisega, kui abipalve kõne sisaldab vaid raudteealast informatsiooni.

Seega peaks olema raudteealastes aktides reguleeritud, et häirekeskust varustatakse raudteefrastruktuurivaldajate poolt raudteelõikude nimetuste kaardiga.

Vastavalt päästetööde üldeeskirja §-le 8 lg 1 sündmuskohale sõites kasutatakse kõige kiiremat ja turvalisemat teekonda. Probleemi ei ole Päästeameti päästemeeskonna juurdepääsuga niikaua, kui õnnetus juhtub raudteelõigus, millele on juurdepääs kas kõrval olevalt teelt või on võimalik juurdepääs läbi kõrval asuva maastiku. Samas on mitmeid raudtee lõike, mille ümber on läbimatu mets või soo ning pole teist võimalust juurdepääsuks kui mööda raudteed. Sellisel juhul pole Päästeamet võimeline ise oma vahenditega kohale minema ning Päästeameti poolt päästetööde kiire teostamine pole tagatud. TJA-st Margus Meiuse² sõnul võib olla problemaatiline päästetööde teostamine mõningatel raudteeliinidel (näiteks Valga), kus juurdepääs on piiratud ning toimuvad kemikaaliveod, mis võivad olla ohtlikud keskkonnale ja inimestele. AS Eesti Raudtee päästerongid asuvad aga vaid Tallinnas ja Tapal ning nende liikumiskiirus mööda raudteed on suhteliselt aeglane jõudmaks Lõuna-Eestis paiknevasse õnnetuskohta. Seega oleks optimaalsem kasutada mööda raudteed sõitvaid päästeautosid, mis saavad raudteeliiklusõnnetuse puhul kõige kiiremini reageerida. Veeremi pealetõstmine sündmuskohal, milleks on vaja päästerongi, on üldjuhul hilisem tegevus peale esmast päästetegevust.

Vastavalt päästeseadusele, on päästetööde juht isik, kellele alluvad kõik õnnetuskohale saabunud päästemeeskonnad ning lisa- ja abijõud. Päästetööde juhi seaduslikke korraldusi ei ole kellelgi õigus muuta.

TJA-st Margus Meiuse sõnul on probleeme tekitanud ka raudteeliikluse täieliku sulgemise nõuded päästetööde juhi poolt ning politsei poolsed korraldused raudteeliikluse kinnihoidmiseks ebamõistlikult pikaks ajaks. Raudteeliikluse seiskamine peab toimuma vaid vajalikus ulatuses ning vastavalt raudteeseadusele tuleb teha kõik, et tagada raudteeliikluse võimalikult kiire taastamine. Politsei puhul tuleb teha selgitustööd, et oluline on raudteeliikluse võimalikult kiire taastamine. Päästetööde juhi selliseid ebamõistlike korralduste vältimiseks oleks vajalik töötada välja raudteeõnnetuste tagajärgede likvideerimise operatiivplaanid.

Vastavalt Päästeameti Hädaolukorra lahendamise plaanis viidatule raudteeseaduse ja Vabariigi Valitsuse 18.03.2004 määruse nr 75 "Raudteeliikluse olulise piiramise ja ajutise sulgemise kord" alusel raudteeliikluse sulgemise (st kõigi rongide käigust ära jätmist mingil raudteelõigul ja manöövritöö katkestamine jaamas) ja selle avamise korralduse annab päästetööde juht, seda teostab AS Eesti Raudtee raudteekorraldaja vastavalt AS Eesti Raudtee sisemisele korraldusele. Raudteeliikluse ajutise piiramise vajaduse kooskõlastab päästetööde juht AS Eesti Raudtee või tema poolt nimetatud isikuga. Antud regulatsioon puudutab vaid AS-i Eesti Raudtee. Seega oleks vaja seda kaasajastada vastavalt tegelikule olukorrale. Määrus ise viitab küll raudtee-ettevõtjale, siiski on määrukses aegunud viited raudteeinspeksioonile, mida praeguseks enam ei eksisteeri. Sellest tulenevalt peab Päästeamet ümber vaatama oma hädaolukorra lahendamise plaani.

² Intervjuu TJA-s 01.10.2008.

Tulenevalt arusaamatustest, mille käigus on päästetööde juht nõudnud ka liinide sulgemist, mis otseselt ei puuduta õnnetuskohta, oleks tarvilik selgemalt määratleda, et päästetööde juht peab võimalusel konsulteerima infrastruktuuri kandjaga (üldjuhul siis raudtee dispetšeriga) liini sulgemise ulatuse ja aja.

1.2.2. Teised päästealased aktid

1.2.2.1. Riigi päästeasutuste struktuurile, varustatusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded

Päästeseaduse § 13 lg 1 alusel on kehtestatud Vabariigi Valituse 22.12.2000 määrusega nr 456 Riigi päästeasutuste struktuurile, varustatusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded.

Vastavalt antud nõuete §-le 4, Päästeamet peab tagama oma meeskondade ööpäevaringse operatiivse valmisoleku päästetöödeks. Valmisolek tagatakse päästeasutuse struktuuri osade – komandode baasil, mida iseloomustab meeskonna, tehnika ja varustuse ning depoohoone olemasolu. Sama nõude § 7 sätestab päästeasutuse tehnikavalmiduse, kuid ei sisalda sõidukit, mis oleks võimeline sõitma raudteel, et tagada päästemeeskonna juurdepääs raudtee õnnetuskohale, kuhu pääseb vaid mööda raudteed.

Õnnetuse puhul ohtliku kemikaali kindlakstegemiseks on ettenähtud, et Päästeamet dokumentatsiooni hulka kuuluvad ka ohtlike kemikaalide ohutuskaardid (§ 17 p 4). Samas, raudteeveose puhul, väiksemagi kahtluse korral, tuleks kontrollida veosedokumente, mis on veduri juhi käes ja vajadusel, avalike raudteeinfrastruktuuride puhul, saab vastavat informatsiooni kontrollida ka raudteedispetšerilt. See aga tähendab, et Päästeamet peab kindlustama, et päästjad oleksid vastavalt koolitatud, oleks teadlikud informatsiooni hankimise võimalustest ning tegevustest, mis puudutavad raudtee struktuure ja spetsiifikat ning oskaksid raudteeõnnetuste puhul adekvaatselt käituda.

Vajalik oleks täpsemalt sätestada võimalik päästemeeskonna varustus spetsiifiliselt raudtee pääste jaoks või tagada see läbi volituse ja ümbervaadatud lepingu AS-ga Eesti Raudtee, mis tagaks õnnetuskohale juurdepääsu mööda raudteed.

1.2.2.2. Riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemine

Päästeseaduse § 13 lg 2 p 4 alusel on kehtestatud siseministri 30.04.2008 määrusega nr 31 Riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemine.

Antud määrus määrab päästekomandode ja korrapidamisgruppide paiknemise. Nende kohtade piisavuse ja paiknemise vajalikkuse lähtudes raudteel toimuvatest võimalikest õnnetustest annab vastuse raudteeõnnetuste riskianalüüs.

1.2.2.3. Päästetööde suitsusukeldumine ja keemiasukeldumine

Päästeseaduse § 13 lg 2 p 1 alusel on siseministri 23.02.200 määrusega nr 5 kehtestatud Päästetööde suitsusukeldumiseeskiri. Päästeseaduse § 13 lg 2 p 1 alusel on siseministri 15.01.2003 määrusega nr 3 kehtestatud Päästetööde keemiasukeldumise eeskiri.

Vastavalt suitsusukeldumiseeskirja §-le 2, võib suitsusukeldumist päästetöödel teostada päästeasutuse juhi käskkirja alusel hingamisaparaadis tööle lubatud päästeteenistuja, kes on läbinud tervisekontrolli, sobib sellele tööle vastavalt siseministri poolt kehtestatud korrale ning läbinud Päästeameti peadirektori poolt kinnitatud väljaõppe programmi. Sarnased nõuded on kehtestatud keemiasukeldumist teostavale päästeteenistujale.

Lähtudes eeltoodust võib päästetöödel suitsusukeldumist ja keemiasukeldumist teostada vaid päästeteenistuja, kes vastab nendes eeskirjades sätestatud nõuetele.

Kuigi AS Eesti Raudtee omandis oleval päästerongil on olemas mõningane keemiasukeldumise varustus, siis vastavalt antud määrusele ei saaks päästetööde juht lubada AS Eesti Raudtee töötajaid teostada keemiasukeldumist päästetöödel enne, kui ta on veendunud, et antud isikud on läbinud vastava väljaõppe.

Mis puudutab suitsusukeldumist, siis on päästeteenistujatel eriti oluline tunda raudteeveeremis olevate ohtlike ainete märgistust päästetööde läbiviimisel, kuna näiteks diiselkütusega täidetud tsisterni põlemine ja sellest tulenev kustutustaktika erineb oluliselt bensiinitsisterni kustutamisest, rääkimata olukorrast, kui on tegemist eriti ohtlike ainetega.³

1.3. Raudteeseadus

1.3.1. Üldine ohutuse tagamine raudteel

RdtS paneb raudteeinfrastruktuuri ohutuse tagamise kohustuse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatele ja teistele raudteeinfrastruktuuri valdajatele ning raudteeveo ohutuse raudteeveo ettevõtjatele ja teistele raudteeveeremi valdajatele.⁴ Seega, põhiohk veoste ohutuse tagamisel on raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjal, valdajatel ja raudteeveo ettevõtjal ning raudteeveeremi valdajatel.

Detailsem tehniline ohutuse regulatsioon on sätestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt kehtestatud raudtee tehnokasutuseeskirjas.

Ohutuse piisavuse kontroll tagatakse eelkõige tegevuslubade ja ohutustunnistustega, milline regulatsioon raudteeseaduses viidi kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/49/EÜ ning milline regulatsioon jõustus RdtS-s 01.01.2008.

Tegevusload väljastab Konkurentsiamet.

Konkurentsiamet väljastab:

- raudteeinfrastruktuuri majandamise tegevusloa (puudutab avalikku raudteed)
- raudtee reisijaveoteenuse tegevusloa
- raudtee kaubaveoteenuse tegevusloa
- raudteeveeremi tehnohooldetegevusloa
- raudteeveeremi remondi tegevusloa

³ Õiguskantsleri märgukiri ohtlike raudteevedude regulatsioonist ja vajadusest töötada välja seaduseelnõu, 06.2006 nr 7-2/051609/0604099 majandus ja kommunikatsiooniministrile, lk 8.

⁴ Raudteeseadus § 34 lg 1.

- raudteeveeremi ehituse tegevusloa

Nende tegevuslubade taotlemiseks peab ettevõtja sõlmima ka tema tegevuse tõttu tekkida võiva kahju hüvitamiseks vastutuskindlustuslepingu RdtS-s sätestatud tingimustel.

Raudteeinfrastruktuuri majandamise tegevusluba, raudtee reisijaveoteenuse tegevusluba ja raudtee kaubaveoteenuse tegevusluba on tähtajatud. Raudteeveeremi tehnohoolde tegevusluba, raudteeveeremi remondi tegevusluba ja raudteeveeremi ehituse tegevusluba antakse välja kümneks aastaks.

Euroopa Liidu teistes liikmesriikides väljastatud tegevusluba loetakse Eesti Vabariigi kehtivaks. Konkurentsiamet teavitab viivitamata Euroopa Komisjoni ettevõtjast, kes taotleb raudteeinfrastruktuuri majandamise või raudtee reisijaveoteenuse või kaubaveoteenuse tegevusluba, ja ettevõtjast, kellele on väljastatud raudteeinfrastruktuuri majandamise või raudtee reisijaveoteenuse või kaubaveoteenuse tegevusluba.

Konkurentsiametil on õigus tegevusluba peatada või kehtetuks tunnistada muuhulgas juhul, kui raudteeinfrastruktuur või -veerem ei vasta ohutusnõuetele või ettevõtja tegevus ei taga ohutusnõuete täitmist ja TJA tunnistab ohutustunnistuse kehtetuks või keeldub ohutustunnistuse väljaandmisest või kehtivuse pikendamisest.

TJA väljastab:

- ohutusjuhtimise süsteemi ohutustunnistuse (ohutustunnistuse esimene osa) (puudutab avalikku raudteed)
- tegutsemise ohutustunnistuse (ohutustunnistuse teine osa) (puudutab avalikku raudteed)

Ohutustunnistus kehtib viis aastat. Selle tunnistusega pole aga praegu kaetud eraraudteede omanike raudtee ohutuse kohustus. Kavandatava raudteeseaduse muudatustega muudetakse kohustuslikuks ohutustunnistuse teise osa taotlemine ka eraraudteed majandavatele ettevõtjatele. Eesmärgiks on tagada kõikide Eestis majandatavate raudteede nõuetele vastav ja ohutu korraldus.⁵ See aga ei puuduta esimest osa. Esimene osa puhul on ettevõtjal kohustus ohutusjuhtimissüsteemis koostada ettevõtte tegutsemisplaani õnnetuste või intsidendi korral, mis tagab koostöö vajalikus ulatuses päästeasutuste, teiste pädevate ametiasutuste ning raudtee-ettevõtjatega.

Ohutusjuhtimise süsteemi ohutustunnistus väljastatakse ettevõtjale, kellel on RdtS-s ja selle alusel antud õigusaktides nõuetele vastav ohutusjuhtimise süsteem.

Ohutusjuhtimise süsteemi kiidab heaks ja vastava ohutusjuhtimise süsteemi tunnistuse väljastab TJA, mis on majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas. Vastavalt seadusele, seda dokumenti Päästeametile ei esitata, kuid Päästeametil oleks kasulik omada

⁵ Seletuskiri 2008 „Raudteeseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu“ juurde

ülevaadet ettevõtte poolt koostatud hädaolukordadeks valmisoleku plaanidest, aga samuti nende poolt koostatud riskianalüüsides.

Tegutsemise ohutustunnistus väljatakse ettevõtjale, kelle infrastruktuur, raudteeliikluse korraldus, raudteeveerem ning personal vastavalt RdtS-s ja selle alusel antud õigusaktide nõuetele ning ettevõtja on võimeline täitma raudteeohutusealaseid nõudeid.

Välisriigi, sealhulgas Euroopa Liidu liikmesriigi raudtee-ettevõtja või raudtee-ettevõtjate ühendus peab Eestis raudteeveo teenuse osutamiseks taotlema TJA-lt tegutsemise ohutustunnistuse (ohutustunnistuse teine osa). Samas, Euroopa liikmesriigi raudteeveo-ettevõtjale ei väljastata RdtS-s sätestatu kohaselt ohutusjuhtimise süsteemi ohutustunnistust, selle asemel peab tal olema liikmesriigi ohutusjuhtimise süsteemi ohutustunnistus, kus raudteeveo-ettevõtja on registreeritud. Nimetatud liikmesriigi poolt välja antud ohutusjuhtimise süsteemi ohutustunnistus on Euroopa Liidu liikmesriigi raudteeveo-ettevõtjale Eestis tegutsemise ohutustunnistuse väljastamise eelduseks.

Lisaks, raudteeveo-ettevõtja võib avalikku reisijatevedu või teisi raudteeveo teenuseid avalikul raudteel osutada üksnes veoeskirja alusel. Veoeskirja ja sellesse tehtavad muudatused esitab raudteeveo-ettevõtja heakskiitmiseks TJA-le. TJA informeerib veoeskirjast ja sellesse tehtavatest muudatustest ka Konkurentsiametit. Veoeskirja või selle muudatuse avalikustab raudteeveo-ettevõtja enne jõustumist oma veebilehel või Konkurentsiameti poolt heakskiidetud väljaandes, mis tagab üldsuse informeerituse.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ning teised raudteeinfrastruktuuri valdajad on kohustatud iga kalendriaasta kohta hiljemalt järgneva aasta 15. jaanuariks esitama TJA-le raudteeinfrastruktuuri ja raudteeliikluse korralduse nõuetele vastavuse kontrollimise aruande muu hulgas raudteeohutuse nõuete täitmise ning raudteeohutuse olukorra kohta. Raudteeveo-ettevõtjad ning teised raudteeliiklusregistris registreeritud või registreerimisele kuuluva ja raudteeliikluses kasutatava raudteeveeremi valdajad on kohustatud iga kalendriaasta kohta hiljemalt 15.jaanuariks esitama TJA-le raudteeveeremi nõuetele vastavuse kontrollimise aruande, mis sisaldab teavet raudteeohutuse nõuete täitmise ning raudteeohutuse olukorra kohta.

TJA-l on õigus igal ajal kontrollida aruannetes esitatud andmete õigsust ning raudteeinfrastruktuuri, raudteeliikluse korralduse ja raudteeveeremi vastavaust kehtestatud nõuetele.

TJA-l on õigus teha raudtee-ettevõtjale, samuti teistele raudteeinfrastruktuuri või raudteeveeremi valdajatele ettekirjutusi raudtee tehnokasutuseeskirjas kehtestatud ning muude RdtS-st tulenevate nõuete täitmiseks.

Kui raudteeliikluses kasutatava raudteeveeremiga ohustatakse inimese elu või tervist või keskkonda või raudteeliikluses kasutatav raudteeveerem on registreerimata, on TJA selleks volitatud ametnikul õigus teha raudtee-ettevõtjale ja teistele raudteeveeremi valdajatele ettekirjutus raudteeveerem raudteeliiklusest viivitamata kõrvaldada.

Kui seda tingib oht inimesele, varale või keskkonnale, võib riiklikku järelevalvet teostav TJA-i ametnik peatada ka raudteeliikluse sellises ulatuses, mis on ohu vältimiseks vajalik.

Vastavalt Päästeseaduse § 26 lg 1 p 4 raudteetranspordi tuleohutusnõuete alal teostab järelevalvet Tehnilise Järelevalve Amet. Raudteetranspordi mõistet pole lahti seletatud ning seda ei defineeri ka raudteeseadus. Praktikas teeb TJA järelevalvet vaid infrastruktuuri ja veeremit puudutavas osas, muus osas on tuleohutuse järelevalve Päästeametil.

1.3.2. Raudteeliiklusõnnetused

Raudteeseadus paneb raudteeõnnetuste likvideerimise kohustuse raudtee-ettevõtjale ning suuremate õnnetuste puhul riigi ja kohalikule omavalitsusele kohustuse osutada abi.

1.3.3. Raudteeliiklusõnnetuste tagajärgede likvideerimine

RdtS § 40 lg 1 järgi jaotatakse raudteeõnnetused esimese ja teise astme raudteeõnnetusteks ning raudteeavariideks, lisaks eristatakse raudteeintsidente ja raudteeveeremi otsasõitu raudteel viibinud inimesele, kes otsasõidu tagajärjel saab kehavigastusi või hukkub.

Raudteeseaduse üldpõhimõtte on, et õnnetuste tagajärgede likvideerimisega peab tegelema raudtee-ettevõtja. RdtS § 40 lg 6 paneb raudteeavarii, raudteeintsendi ja otsasõidu korral tagajärgede likvideerimise kohustuse raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale ja teistele raudteeinfrastruktuuri valdajatele.⁶ Antud kohustus peaks olema laiem, ning hõlmama ka I ja II astme õnnetusi, mitte ainult avariid, intsidenti ja otsasõitu.

Raudteeõnnetuse korral on vastavalt RdtS §-le 40 lg 7, riigi ja kohaliku omavalitsuse ülesanne oma asutuste kaudu osutada õnnetuse tagajärgede likvideerimiseks ja raudteeliikluse võimalikult kiireks taastamiseks igakülgselt abi päästeseaduses sätestatud korras.

Vastavalt Päästeseadusele osaleb Päästeamet päästetöödel riigi asutusena lähtudes päästetööde üldregulatsioonist. Nagu eelpool öeldud, peaks raudteepäästetööde puhul olema siiski väljatöötatud eraldi operatiivplaan, et tagada asjakohane päästetegevus.

Lähtuvalt RdtS § 40 lg 7 on raudteeõnnetuse korral riigi ja kohaliku omavalitsuse ülesanne oma asutuste kaudu osutada õnnetuse tagajärgede likvideerimiseks ja raudteeliikluse võimalikult kiireks taastamiseks igakülgselt abi päästeseaduses sätestatud korras. Lähtudes eeltoodud raudteeliiklusõnnetuste määratlustest, on abi osutamise kohustus seega vaid raudteeõnnetuste puhul, mille alla määratluse järgi lähevad vaid I ja II astme raudteeõnnetused. Arvestades raudteeliiklusõnnetuste definitsiooni praeguses sõnastuses, ei kuulu abi osutamise ülesannete hulka raudteeavariid, raudteeintsendid ja otsasõidud.

1.3.4. Raudteeliiklusõnnetustest teatamine ja raudteeliiklusõnnetuste uurimine

Raudteeliiklusõnnetustest teavitatakse TJA-d ning õnnetuste uurimisega tegeleb majandus- ja kommunikatsiooniministeriumis loodud uurimisüksus ning see on seaduses põhjalikult reguleeritud.

⁶ RdtS § 40 lg 6.

1.3.4.1. Teatamine TJA-le

Vastavalt RdtS §-le 41 lg 1, esimese ja teise astme raudteeõnnetusest ning otsasõidust teatab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja või muu raudteeinfrastruktuuri valdaja TJA-le viivitamata. Esmalt edastatakse teade TJA avalikustatud sidevahendi kaudu ning seejärel kirjaliku teatena.

Lähtuvalt RdtS § 42 lg 2 esitab raudtee-ettevõtja või muu raudteeinfrastruktuuri valdaja TJA-le kirjaliku ettekande esimese või teise astme raudteeõnnetuse asjaolude kohta kolme päeva jooksul raudteeõnnetuse toimumise päevast arvates.

Raudteeavariist teatab raudtee-ettevõtja või muu raudteeinfrastruktuuri valdaja TJA-le pärast raudteeavarii põhjuste ja muude asjaolude väljaselgitamist, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul raudteeavarii toimumisest arvates, esitades TJA-le kirjaliku ettekande.

Kalendrikuu jooksul toimunud raudteeinsidentidest ja otsasõitudest teatab raudtee-ettevõtja või muu raudteeinfrastruktuuri valdaja TJA-le kokkuvõttena hiljemalt järgneva kuu viiendaks kuupäevaks.

TJA edastab raudteeliiklusõnnetuste, raudteeinsidentide ja otsasõitude kohta saadud teabe alalisele struktuuriüksusele majandus- ja kommunikatsiooniministeriumis.

Raudtee-ettevõtja või muu raudteeinfrastruktuuri omanik või valdaja on kohustatud võtma tarvitusele kõik abinõud raudteeliiklusõnnetuse või raudteeinsidendi, vajaduse korral ka otsasõidu põhjuste väljaselgitamiseks.

1.3.4.2. Uurimine

Raudteeliiklusõnnetuste või raudteeinsidentide uurimise korraldamiseks on moodustatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumis struktuuriüksus, mis on oma uurimisalastes otsustes sõltumatu.

Uurimisüksusel on õigus kaasata uurimisse eksperte ja teha ettepanekuid majandus- ja kommunikatsiooniministrile uurimiskomisjonide moodustamiseks. Uurimisega seotud asutused on oma pädevuse piires kohustatud osutama uurimisüksusele, uurimiskomisjoni liikmetele või eksperdile vajalikku kaasabi.

Raudteeliiklusõnnetuse või raudteeinsidendi uurimise peamine eesmärk on kindlaks teha raudteeliiklusõnnetuse või raudteeinsidendi, vajaduse korral ka otsasõidu põhjused, et edaspidi sellist õnnetust, intsidenti või otsasõitu vältida.

Uurimisüksus on kohustatud uurima esimese astme raudteeõnnetusi, samuti raudteeliiklusõnnetusi, mille tagajärjel tuleb teha muudatusi raudteeohutuse regulatsioonis või raudteeohutuse tagamises.

Uurimistulemuste kohta koostab uurimisüksus või uurimiskomisjoni olemasolu korral uurimiskomisjon 12 kuu jooksul pärast raudteeliiklusõnnetust või raudteeinsidenti kirjaliku

uurimisaruande, mis edastatakse kõigile asjasse puutuvatele isikutele, riigiasutustele ja Euroopa Raudteeagentuurile.

Uurimisaruanne sisaldab kokkuvõtet, fakte juhtumi kohta, uurimiste ja käsitleste andmeid, analüüsi ja järeldusi, rakendatud meetmeid ja ettepanekuid raudteeliiklusohutuse kohta.

TJA ja asutused, ettevõtted või organisatsioonid, kellele uurimisüksuse soovitusel olid suunatud, esitavad uurimisüksusele aruande iga järgneva aasta 1. aprilliks ettepanekute põhjal võetud või kavandatavatest meetmetest. Aruande koopia võib uurimisüksus esitada teistele asutustele.

Iga aasta 30. septembriks avaldab uurimisüksus aastaaruande oma veebilehel, kus esitatakse ülevaade eelneva kalendriaasta jooksul uuritud raudteeliiklusõnnetustest ja raudteeinsidentidest ning ettepanekutest raudteeliiklusohutuse kohta. Aastaaruande koopia saadab uurimisüksus Euroopa Raudteeagentuurile.

1.3.5. Raudtee tehnikasutuseeskiri

Raudteeseaduse § 34 lg 2 alusel on teede- ja sideminister 09.07.1999 määrusega nr 39 kinnitanud Raudtee tehnikasutuseeskirja.

Antud eeskirjaga kehtestatakse raudteeliikluse, raudteevedude, raudteehoiu, raudteeliiklusohutuse ja selle järelevalve alase töö korraldamise erinõuded, samuti raudteel liiklevale raudteeveeremile, raudtee ehitistele ja seadmetele ning raudtee signalisatsioonile esitatavad tehnilised nõuded kooskõlas kehtestatud tehniliste juhendite, juhiste ja muude tehniliste aktidega.

Eeskiri sätestab päästerongi ja tuletõrjerongi definitsiooni. Päästerong on erivarustusega ja mehitatud eriveeremiüksus, mida erandkorras kasutatakse raudtee liiklusõnnetuste tagajärgede ja keskkonnareostuse lokaliseerimiseks ning raudteeliikluse taastamiseks. Tuletõrjerong on tuletõrjevahenditega varustatud ja tuletõrjujatega mehitatud eriveeremiüksus, mida kasutatakse tulekahjude kustutamiseks või lokaliseerimiseks raudteel, selle kaitsevööndis ning lähiterritooriumil.

Vastavalt eeskirja punktile 50 peavad alalises valmisolekus olema päästerongid avariide ja keskkonnareostuste tagajärgede kiireks kõrvaldamiseks ning tuletõrjerongid tulekahjude kustutamiseks. Eeskiri ei sätesta, kelle kohustus on omada pääste- ja tuletõrjerongi ning millistel alustel peaks toimuma nende kasutamine õnnetuste puhul erinevate raudtee-ettevõtjate omanduses olevatel infrastruktuuri osadel.

Eeskirja Lisas 2 on eraldi toodud ka vedurijuhi poolt päästerongi kutsumise kord, kuid pole täpsustatud kellelt ja mis alustel ta päästerongi kutsuda saab. Kuna näiteks AS-l Edelaraudtee puudub päästerong, siis pole sellisel kujul neil pääste tagatud.

Kogu eeskiri tuleks üle vaadata arvestades eraraudteede olemasolu ja koostoimimist ning kaasajastatud ohutusnõudeid.

1.4. Hädaolukorraks valmisoleku seadus

HOVS sätestab Vabariigi Valitsuse, valitsusasutuste ning kohalike omavalitsuste hädaolukorraks valmisoleku korraldamise ja kriisireguleerimise õiguslikud alused.

HOVS määratleb hädaolukordadeks⁷ (mille alla võivad kvalifitseeruda ka raudteeliiklusõnnetused) valmisoleku ja kriisireguleerimise õiguslikud alused ja kriisireguleerimisplaanide koostamise, mille eesmärk on tagada hädaolukorras ühiskonna turvalisus.

HOVS-st ei tulene otseselt, millal on tegemist õnnetusega, mis läheb määratluse alla hädaolukord ning millal on tarvilik Vabariigi Valitsuse, valitsusasutuste ja kohalike omavalitsuste kooskõlastatud tegevus. HOVS-st ei tulene, millal PA peaks käivitama mitte tavapärase päästeoperatsiooni, vaid pääste vastavalt kriisireguleerimisplaanile, kus peaks olema määratletud hädaolukorra lahendamise juhtimise skeem ja päästetööde korraldus. Samuti pole reguleeritud, kes on pädev otsustama, et konkreetse õnnetuse puhul on tegemist hädaolukorraga. Sellised olulised alused peaksid aga olema reguleeritud seaduse tasemel.

Siseministri määrusega on küll maakonna ning valla ja linna riskianalüüsi meetodika lisas 2 kehtestatud õnnetuste tagajärgedest tingitud kahjude kriteeriumid, kuid pole täpsustatud, milline neist kvalifitseerub hädaolukorra rakendumisele.

Päästeamet kasutab väljasõitudel üldist väljasõidukorda ja väljasõidu plaani ning neil pole eraldi juhendit, millal nad peaksid rakendama hädaolukorra kriisireguleerimise plaani.

Seaduses peaks olema määratletud, millal tuleb rakendada hädaolukorra kriisireguleerimisplaani ning kellel on õigus otsustada hädaolukorra rakendamine.

HOVS § 13 sätestab Päästeameti ülesanded. Punkt 4 järgi Päästeamet koordineerib koostööd mittetulundusühingute ja sihtasutustega. Siin võiks olla laiendatult koostöö koordineerimine ka äriühingutega. Näiteks raudtee pääste puhul võib Päästeametil olla vajalik kasutada AS Eesti Raudtee päästerongi abi ka väljaspool AS Eesti Raudtee infrastruktuuri, mis nõuab koostöö koordineerimist äriühinguga.

HOVS § 26 sätestab, et hädaolukorra lahendamise plaani peavad koostama kemikaaliseaduse alusel ohtlikud ettevõtted ning lisaks valla- ja linnavalitsuste riskianalüüsi põhjal määratud ettevõtted. Valla-või linna poolt määratud ettevõtete hädaolukorra lahendamise plaan esitatakse valla-või linnavalitsusele kooskõlastamiseks. Seadusest ei tulene, et selline info, äriühingu hädaolukorra lahendamise plaan, jõuaks ka Päästeametile (v.a kemikaalidega seonduv), kuigi viimasele on pandud kohustus kontrollida HOVS nõuete täitmist ettevõtjate poolt. Seega peaks selles osas seadust täiendama.

⁷ Vastavalt HOVS §-le 2 lg 1 on hädaolukord sündmus või sündmuste ahel, mis ohustab riigi julgeolekut, inimeste elu ja tervist, kahjustab oluliselt keskkonda või tekitab majanduslikku kahju ning mille lahendamiseks on vajalik Vabariigi Valitsuse ning kohalike omavalitsuste kooskõlastatud tegevus.

Päästeameti poolt HOVS alusel koostatud hädaolukorra lahendamise plaan 2007 käsitleb ka päästet raudteel, kuid viited on sisuliselt vaid AS-le Eesti Raudtee ning arvestatud nende infrastruktuuriga. Päästeametil on leping AS-ga Eesti Raudtee vaid päästetöödeks AS Eesti Raudtee infrastruktuuril. Seega ei taga selline hädaolukorra plaan aga päästet teistel raudteeinfrastruktuuridel.

Plaanis sätestatakse näiteks, et „Päästetööde tegemisel raudteel toetavad päästeasutusi AS Eesti Raudtee valduses oleval infrastruktuuril EVR Päästerongi Tallinna- ja Tapa Avariigrupid. AS Eesti Raudtee Päästerong on eelkõige abi- ja toetusjõud päästetöödel raudtee läheduses. Peale päästetööde lõpetamist alustab avariitööde juhtimist AS Eesti Raudtee avariitagajärgede likvideerimise grupp. Avariitöid juhib AS Eesti Raudtee avariitagajärgede likvideerimise grupi juht.“ Seega kõik on seotud vaid AS Eesti Raudtee infrastruktuuriga.

PA-i hädaolukorra lahendamise plaan 2007 selgitab, et AS Eesti Raudtee⁸:

- võtab osa päästetöödest raudtee läheduses, eelkõige abi- ja toetusjõududena (EVR-i Päästerongi Tallinna- ja Tapa Avariigrupid) Siseministeriumi Teabe- ja analüüsiosakonna taotlusel;
- piirab ajutiselt või sulgeb raudteeseaduses sätestatud korras raudteeliikluse, sh kontaktvõrgus voolu väljalülitamine õnnetuskohal;
- teeb kindlaks õnnetusse sattunud veoste liigi ja ligikaudse koguse ja informeerib sellest päästetööde juhti;
- selgitab välja õnnetuse ulatuse ja selle võimalikud tagajärjed ning tekkepõhjused;
- nihutab kohalt ja paigaldab õnnetusolukorda sattunud raudteeveeremi raudteele/raudteelt;
- teeb raudtee avariiremondi ja avab pärast vältimatute päästetööde lõpetamist rongiliikluse;
- lahendab spetsiifiliste raudteelaseid küsimusi; sulgeb ja reguleerib raudteeliiklust⁹.

Eeltoodu paneb kohustused eraldiseisvale juriidilisele isikule. Samas, need ülesanded on AS-l Eesti Raudtee oma infrastruktuuril nõutud seadusjärgselt – RdtS sätestab need kohustused raudtee infrastruktuuri omajale. Kuid väljaspool nende infrastruktuuri pole AS-l Eesti Raudtee mingit kohustust ega alust abi osutada, v.a. juhtudel, kui vastavasisuline kokkulepe on sõlmitud vastava raudtee-ettevõtjaga.

Nagu eelolevast nähtub, puudutab kogu hädaolukorra lahendamise plaan tegelikult vaid AS Eesti Raudtee raudteeinfrastruktuuri, kuna teistel liinidel ei ole neil õigusi ilma volitusteta tegutseda. Seega nii seadusandlikult kui ka Päästeameti kriisireguleerimise plaaniga pole tagatud igakülgne pääste teistel raudtee infrastruktuuridel ja raudteeliinidel.

⁸ Vt täiendav lisa Päästeameti ja AS Eesti Raudtee koostöökokkulepe, 16.detsember 2005.a.

⁹ Raudteeseaduse ja Vabariigi Valitsuse 18.03.2004 määruse nr 75 “Raudteeliikluse olulise piiramise ja ajutise sulgemise kord” alusel raudteeliikluse sulgemise (st kõigi rongide käigust ära jätmist mingil raudteelõigul ja manöövritöö katkestamine jaamas) ja selle avamise korralduse annab päästetööde juht, seda teostab EVR-i raudteekorraldaja vastavalt EVR-i sisemisele korraldusele. Raudteeliikluse ajutise piiramise vajaduse kooskõlastab päästetööde juht EVR-AJ või tema poolt nimetatud isikuga.

Päästeameti hädaolukorra lahendamise plaanis on vajalik teha muudatused ja korrektuurid, mis tagaksid päästetööd ja abi kõikidel raudteedel.

2. Päästeameti ja AS Eesti Raudtee Koostöökokkulepe

2.1. Objekt ja tähtaeg

AS Eesti Raudtee ja Päästeamet on sõlminud 16.12.2005 tähtajatu koostöökokkuleppe (edaspidi ER Kokkulepe).

ER Kokkuleppe objekt on Päästeameti ja Päästeameti kohalike päästeasutuste ning AS Eesti Raudtee ühine tegutsemine päästetöödel viimase valduses oleval infrastruktuuril ning selle vahetus läheduses.

Ühise tegutsemise all sätestab ER Kokkulepe tegutsemist AS Eesti Raudtee infrastruktuuril, selle vahetus läheduses, samuti raudteeületuskohal aset leidnud õnnetuste puhul, mis tekitasid või võivad tekitada ohtu inimesele, varale ning keskkonnale.

Üldise ülesütlemise alusena on pooltel õigus lõpetada ER Kokkulepe teatades teisele poolele 6 kuud ette.

2.2. Kommentaarid

Antud leping ei vasta HKTS-s sätestatud halduslepingu nõuetele ning Päästeamet ei ole AS Eesti Raudteele andnud üle oma päästetööde volitusi. Sisuliselt sätestab see vaid koostöö õnnetustel viimase infrastruktuuril, aga seda peabki seadusjärgselt korraldama raudtee infrastruktuuri omaja. Oluline moment Päästeametile sel juhul on vaid koolituste tegemine koostöös AS Eesti Raudteega ning infovahetus.

Vastavalt Päästeseaduse §-le 8 lg 1, kui Päästeamet on sõlminud ettevõtjaga päästetööde tegemise lepingu, laienevad päästetöid tegevale ettevõtte päästeallüksusele Päästeameti kohaliku päästeasutuse kohustused ja õigused lepingus ettenähtud ulatuses. Eraldi volitust ega lepingut päästetööde tegemiseks raudteel Päästeametile andnud ega sõlmitud ei ole.

ER Kokkuleppes sätestatud ulatus puudutab vaid õnnetusi AS Eesti Raudtee infrastruktuuril. Seega pole olemasoleva ER Kokkuleppega juriidiliselt tagatud ega kaetud päästetöödel päästerongi kasutamiseks või tulekustutuseks veega tsisternvaguni kasutus väljaspool AS Eesti Raudtee infrastruktuuri või selle vahetust lähedust, s.o näiteks sadamates, AS Edelaraudtee liinil, väiksematel harudeedel jne. Samas täiendavate kohustuste panemine AS-le Eesti Raudtee, võib tähendada rahalisi kohtusi osutatud teenuste eest.

Arvestama peab ka asjaoluga, et AS Eesti Raudtee võib lepingu üles öelda, teatades ette 6 kuud, mis ei pruugi olla piisav aega, et Päästeamet suudaks hankida vajalikud seadmed pääste korraldamiseks raudteel.

2.3. Ettepanekud

Kuni Päästeametil endal puudub raudtee päästetöödeks vajalik päästerong ja tulekustutusrong koos vastava varustusega, siis on eriti oluline turvalisuse ja ohutuse tagamiseks päästetöödel, et selline varustuse kasutamise ning lisajõudude kasutamise leping oleks kõikehõlmavalt ja korrektselt koostatud, mis hõlmaks kõiki raudteeoperaatoreid. Igakordsel reageerimisel pole vajadust päästerongi väljasõiduks, vaid juurdepääsu tagamiseks piisaks spetsiaalsest autost mis on võimeline sõitma raudteel, praegu sellise varustuse kasutust pole reguleeritud ka AS Eesti Raudtee lepingus. Tuleks kaaluda kas päästetööde tegemiseks põhjaliku halduslepingu või siis varustuse kasutamise tsiviilõigusliku lepingu sõlmimist AS-ga Eesti Raudtee või mõne muu äriühinguga, kellel on raudtee spetsiifiline päästevarustus olemas, et tagada väljaspool AS-i Eesti Raudtee infrastruktuuri toimunud raudtee õnnetustel päästetööde teostamine. Kaaluda võiks ka võimalust soetada Päästeametile kõrgendatud läbivusega päästeauto koos vastava varustusega, mis on võimeline sõitma nii raskestiläbitaval maastikul kui ka raudteel ning õpetada vastavalt välja ka päästjad.

3. Ohtlike raudteeveoste õiguslik regulatsioon ja järelevalve

3.1. Üldiseloostus

RdtS reguleerib raudteevedude ohutuse tagamise süsteemi raudteel, mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2004/49/EÜ ning järelevalvet ohutuse tagamisel, mis on käsitletud eespool punktis 1.3.1.

Eraldi puudutab konkreetselt ohtlike veoste vedu raudteel raudteeseaduses vaid üks paragrahv RdtS-s - § 66. Vastavalt antud paragrahvile võib ohtlike veoste vedu raudteel toimuda üksnes kemikaaliseaduse nõuetele vastava ohutusnõuniku järelevalve all ning ohtlike veoste veol lähtutakse 1980. a rahvusvaheliste raudteevedude COTIF konventsiooni lisa RID ja rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe SMGS nõuetest.

Antud sätte sõnastusest saab järeldada, et ohtlikele veoste nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel veol rakendatakse COTIF konventsiooni lisa ohtlike kaupade rahvusvahelise raudteeveo määruse (RID) ja rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe (SMGS) nõudeid.

SMGS järgi reguleerib ohtlike veoseid raudteel SMGS lisa 2 „Ohtlike kaupade veo eeskiri” (SMGS artikkel 6 § 1).

Praegu kasutatav SMGS-i lisa 2 „Ohtlike kaupade veo eeskiri” on RID-iga ühtlustatud alates 01.07.2005.¹⁰

RID on koostatud Rahvusvaheliste Raudteevedude Valitsustevahelise Organisatsiooni (OTIF) poolt, SMGS on koostatud Raudteede koostööorganisatsiooni (OSJD) poolt.

¹⁰ Seletuskiri “Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse muutmise seaduse” eelnõu juurde.

Kemikaaliseadust rakendatakse ohtlike ainete veol raudteel vaid niivõrd, kui need ei ole reguleeritud muu seadusega (eelkõige siis raudteeseadusega) (KemS § 1 lg 2).

3.2. Rahvusvahelise raudteeveo konventsioon (COTIF)

COTIF käsitleb reisijate, pagasi ja kaupade rahvusvahelist raudteevedu ning määratleb nendele õigusliku raamistiku, mille osalisteks olevad liikmesriigid moodustavad Rahvusvaheliste Raudteevedude Valitsustevahelise Organisatsiooni (OTIF).

1999. aastal Vilniuses toimunud OTIF-i üldkogul töötati välja COTIF-i ajakohastatud tekst (COTIF 1999), mille alusel muudeti ka konventsiooni lisade struktuuri:

A – „Reisijate rahvusvahelise raudteeveo lepingu ühtsed eeskirjad” (CIV);

B – „Kaupade rahvusvahelise raudteeveo lepingu ühtsed eeskirjad” (CIM);

C – „Ohtlike kaupade rahvusvahelise raudteeveo määrus” (RID);

D – „Vagunite kasutamist rahvusvahelises raudteeliikluses käsitlevate lepingute ühtsed eeskirjad” (CUV);

E – „Infrastruktuuri kasutamist rahvusvahelises raudteeliikluses käsitleva lepingu ühtsed eeskirjad” (CUD);

F – „Ühtsed eeskirjad tehniliste standardite kehtestamiseks ja ühtsete tehniliste eeskirjade vastuvõtmiseks raudteematerjali suhtes, mis on ette nähtud kasutamiseks rahvusvahelises liikluses” (APTU);

G – „Ühtsed eeskirjad tehnoloogia väljaandmiseks raudteematerjalile, mida kasutatakse rahvusvahelises liikluses” (ATMF).

Kuna kõik Euroopa Liidu liikmesriigid on OTIF liikmed, siis kohaldatakse rahvusvahelistele raudteevedudele COTIF sätteid.

Riigikogu võttis 07.04.2004 vastu rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse¹¹. Kuna Eesti 21.09.2005 edastatud ühinemiskirjas esines ebatäpsusi, oli vaja muuta konventsiooniga ühinemise seadust¹².

14.07.2008 jõustus rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse muutmise seadus¹³, mille § 1 sätestas muudetud versioonis otsuse „Ühineda rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga (COTIF), mis on koostatud 1980. aasta 9. mail Bernis ja mida on muudetud 1999. aasta 3. juunil Vilniuses koostatud protokolliga”.

Vastavalt rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse §-le 3 lg 3, konventsiooni lisa C „Ohtlike kaupade rahvusvahelise raudteeveo määrus¹⁴” Artiklite 3 ja 4 alusel jättis Eesti Vabariik endale õiguse reguleerida rahvusvahelist ohtlike kaupade vedu

¹¹ RT II, 12.05.2004, 13, 52

¹² Seletuskiri “Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse muutmise seaduse” eelnõu juurde, lk 1.

¹³ RT II, 04.07.2008, 15, 39

¹⁴ Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooni lisa C «Ohtlike kaupade rahvusvahelise raudteeveo määrus» (RID) 1. jaanuari 2007. a redaktsioon on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas. Alus: «Riigi Teataja seaduse» § 4 lg 2, riigisekretäri 26.06.2008 resolutsioon nr 17-1/08-04283.

oma territooriumil RID-iga ühtlustatud rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe SMGS-i lisa 2 alusel.

Konventsiooniga ühinemise seaduse seletuskirjas märgiti, et deklaratsioonide põhjenduseks on asjaolu, et Eesti on Raudteede Koostööorganisatsiooni OSJD liige ning nimetatud organisatsiooni Rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe (SMGS) ja Rahvusvahelise Reiseveo Kokkuleppe (SMPS) osapool. 2001. aastal moodustas Eestist Euroopa Liitu ja kandidaatriikidesse ning tagasi, raudteel veetud veoste maht 8 000 t ehk 0,02% veoste kogumahust ning enamik vedusid on idasuunalised ning toimuvad SMGS alusel. Deklaratsioonid saab liikmesriik igal ajal tagasi võtta, teatades sellest deposiidihoidjale.¹⁵

COTIF-iga ühinemine teeb võimalikuks ka Eesti ühinemise ühistransiidi konventsiooniga (Interlaken 1987). Ühistransiidi konventsioon võimaldab selle liikmetel transportida kaupu ühe ja sama tollitransiidi dokumendiga lähteriigi tolliasutusest sihtriigi tolliasutuseeni. Selline süsteem lihtsustab märgatavalt tolliprotseduure tolliterritooriumide piiril ning muudab kauba transpordi seeläbi kiiremaks ja odavamaks.¹⁶

3.2.1. Ohtlike kaupade rahvusvahelise raudteeveo määrus (RID)

3.2.1.1. Reguleerimisala

Artikkel 1 mõistes määratleb RID:

- ohtlikud kaubad, mille rahvusvaheline vedu on keelatud;
- ohtlikud kaubad, mida tohib rahvusvaheliselt vedada, ning neid kaupu puudutavad tingimused (kaasaarvatud erandid), eriti need, mis puudutavad:
 - kaupade liigitust, kaasaarvatud liigituse kriteeriume ning vastavaid katsemeetodeid;
 - pakendite kasutamist (kaasaarvatud segapakendid);
 - paakide kasutamist (kaasaarvatud nende täitmine);
 - lähetamise protseduure (kaasaarvatud saadetiste ja transpordivahendite tähistamist ning
 - ohumärgistega varustamist ning ka nõutud dokumente ja informatsiooni);
 - pakendite ja paakide ehitust, katsetamist ja heakskiitu käsitlevaid nõudeid;
 - transpordivahendite kasutamist (kaasaarvatud laadimine, kooslaadimine ja mahalaadimine).

RID-i reguleerimisalasse jääva veo suhtes kohaldatakse peale lisa C ka teiste COTIF-i lisade asjakohaseid sätteid, eriti neid lisa B sätteid, mis käsitlevad veolepingu alusel toimuvat vedu.

3.2.1.2. Ohtlikud ained

RID-i kohaselt on ohtlike veoste klassid järgmised:

Klass 1. Plahvatavad ained ja esemed

Klass 2. Gaasid

¹⁵ Seletuskiri „Rahvusvaheliste raudteevedude konventsiooniga (COTIF) ühinemise seaduse” eelnõu juurde.

¹⁶ Seletuskiri “Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse muutmise seaduse” eelnõu juurde.

Klass 3. Kergestisüttivad vedelikud

Klass 4.1 Kergestisüttivad tahked ained, isereageerivad ained ja tahked lõhkeained mitteplahvatavas olekus

Klass 4.2 Isesüttivad ained

Klass 4.3 Ained, mis veega kontaktis olles eraldavad kergestisüttivaid gaase

Klass 5.1 Oksüdeerivad ained

Klass 5.2 Orgaanilised peroksiidid

Klass 6.1 Mürgised ained

Klass 6.2 Nakatavad ained

Klass 7. Radioaktiivne materjal

Klass 8. Sööbivad ained

Klass 9. Muud ohtlikud ained ja esemed

Igale kirjele erinevates klassides on antud ÜRO number.

3.2.2. Ohutus

Vastavalt RID-le, isikud, kelle kohustuste hulka kuulub ohtlike ainete vedu, peavad saama nende vastutusele ja kohustustele vastava, ohtlike ainete veo nõudeid käsitleva väljaõppe (punkt 1.3.1).

Kõik töötajad peavad saama väljaõppe, mis käsitleb ohumärgiste ja oranži tahvli tähendust, kuidas saada vajalikku teavet rongi koosseisu, rongis ohtlike veoste olemasolu ning asukoha kohta:

- kõrvalekallete liigid;
- kõrvalekalletega tegelemine kriitilistes olukordades, abinõude rakendamine oma rongi ja läheduses toimuva liikluse kaitsmiseks.

Vastavalt RID punktidele 1.4.1.2, kui ilmneb otsene oht ühiskondlikule julgeolekule, peavad osalejad sellest otsekohe teatama hädaabiteenistustele ja andma neile tegevuseks vajalikku informatsiooni.

Iga ettevõtte, mille tegevuse hulka kuulub ohtlike kaupade raudteevedu või sellega seotud ohtlike kaupade pakkimine, laadimine, täitmine või mahalaadimine, peab ohtlike kaupade veoks määrama ühe või enam ohutusnõunikke, kes vastutavad sellise tegevusega inimestele, varale või keskkonnale kaasnevate riskide ärahoidmise eest (RID punkt 1.8.3.1).

Ettevõtte tegevustega seoses on nõunikul järgmised ülesanded:

- ohtlike ainete veoga seotud nõuetest kinnipidamise jälgimine;
- oma ettevõtte nõustamine ohtlike ainete veo alal;
- oma ettevõtte juhtkonnale või vajadusel kohalikule riiklikule ametivõimule aastaaruande ette valmistamine ettevõtte ohtlike ainete veo alasest tegevusest. Selliseid aruandeid peab ettevõtte säilitama viis aastat ning esitama nõudmisel rahvuslikele ametivõimudele.

Nõuniku ülesannete hulka kuulub ka ettevõtte vastava tegevustega seotud protsessi ja tegevuste jälgimine:

- veetavate ohtlike veoste kindlakstegemise nõuetele vastavad protseduurid;
- ettevõttes transpordivahendite ostmisel ohtlike kaupade veoga seotud erinõuete arvestamise praktiseerimine;
- ohtlike kaupade veo, peale- või mahalaadimisega seotud seadmete kontrolli protseduurid;
- ettevõtte töötajate kohane väljaõpe ning selle väljaõppe andmete säilitamine;
- kohaste hädaolukorra tegevuste rakendamine õnnetuse või intsidenti korral, milline võib mõjutada ohutust ohtlike kaupade veo, peale- või mahalaadimise ajal;
- ohtlike kaupade veo, peale- või mahalaadimise ajal täheldatud tõsiste õnnetuste, intsidentide või tõsiste rikkumiste uurimine või vajadusel ettekannete ettevalmistamine;
- õnnetuste, intsidentide või tõsiste rikkumiste kordumise vältimiseks kohaste meetmete rakendamine;
- alltöövõtjate või kolmandate osapoolte valikul ja kasutamisel ohtlike ainete veoga seotud õiguslike ettekirjutuste ning erinõuete arvestamine;
- kindlustamine, et ohtlike ainete veoga, peale- või mahalaadimisega seotud inimesed tunnevad töö käiku detailideni ja peavad kinni kehtestatud eeskirjadest;
- meetmete tutvustamine, mille abil on võimalik suurendada tähelepanu veoga ning peale- ja mahalaadimisega seotud riskide osas;
- nõuetekohaselt vormistatud ja kinnitatud veodokumentide olemasolu iga saadetise puhul ja eeskirjadele vastava ohutusvarustuse olemasolu transpordivahendil;
- peale- või mahalaadimise vastavust nõuetele;
- turvaplaani olemasolu.

Nõunikul peab olema raudteeveo kohta kehtiv kutseõppe tunnistus. See tunnistus peab olema välja antud iga lepinguosalise pädeva asutuse või sellel eesmärgil määratud riikliku ametivõimu poolt.

Tunnistuse saamiseks sooritatakse eksam ning isik peab valdama vähemalt järgmisi teadmisi:

- teadmised tagajärgede liikidest, mida võib endaga kaasa tuua ohtlike veostega seotud õnnetus ja teadmised õnnetuste peamistest põhjustest;
- riiklike seaduste, rahvusvaheliste konventsioonide ja kokkulepete nõuded, eriti järgmistest teemadest:
 - ohtlike veoste klassifikatsioon (lahuste ja segude klassifitseerimise protseduur, ainete nimekirja struktuur, ohtlike veoste klassid ja nende klassifitseerimise põhimõtted, veetavate ohtlike veoste olemus, ohtlike veoste keemilised ja toksilised omadused);
 - üldised pakkimise sätted, sätted paakidele ja paakkonteineritele (tüübid, koodid, markeerimine, ehitus, esialgne ja korraline kontroll ning katsetamine);
 - markeerimine ja ohusiltide kasutamine, tähistamine ohumärkide ja oranžide tahvlitega (markeerimine ja ohusiltide kasutamine, ohumärkide ja oranžide tahvlite paigaldamine ning eemaldamine);

- informatsioon veodokumentis (nõutav informatsioon);
- kaubasaatmise meetod ja lähetamise piirangud (vagunilast, vaguni täislast, vedu puistlastina, vedu puistlasti vahekonteinerites, vedu konteinerites, vedu püsi- või kergpaakides);
- reisijate vedu;
- kooslaadimisega seotud keelud ja ettevaatusabinõud;
- veoste eraldamine;
- veetavate koguste piirangud ja koguste erandid;
- teisaldamine ja lastimine (peale- ja mahalaadimine – täiteasted - lastimine ja pakendite eraldi paigutamise kord);
- laadimiseelne ja -järgne puhastamine ning degaseerimine;
- meeskonnad, kutseõpe;
- pardal olevad dokumendid (veodokument, igasuguste möönduste koopiad, muud dokumendid);
- tööga seotud ja juhuslikud saasteainete lekkimised;
- transpordiseadmestikku käsitavad nõuded.

RID sätestab ka ohtlike veoste veo nõuniku väljaõppe tunnistuse vormi.

RID sätestab ka turvaplaani olemasolu, mis peab sisaldama vähemalt järgmisi elemente:

- turvamisega seotud ülesannete täpne jaotus pädevate ja kvalifitseeritud isikute vahel, kellel on nende ülesannete täitmiseks vajalikud volitused;
- vastavate ohtlike veoste või ohtlike veoste tüüpide dokumenteerimine;
- praeguste tegevuste läbivaatamine ja turvariskide hindamine, kaasa arvatud veotegevuses esinevad vajalikud peatused, ohtlike veoste hoidmine vagunis, paagis või konteineris enne teekonda, teekonna ajal või pärast teekonda ning ohtlike veoste vahepealne ajutine ladustamine ühendvedude või ümberlaadimise korral;
- selgelt sõnastatud meetmed, mida rakendatakse turvariskide vähendamiseks kooskõlas osapoolte kohustuste ja tööülesannetega; selliste meetmete hulka kuuluvad:
 - väljaõpe;
 - turvapoliitikad (nt reageerimine kõrgema ohutasemega olukordadele, uute töötajate kontrollimine jne);
 - tegevuspraktikad (nt teadaolevate marsruutide valik/kasutamine, ligipääs ohtlike veoste vahepealse ajutise ladustamise kohtadele (vastavalt määratlusele, lähedus kergesti haavatavale infrastruktuurile jne);
 - seadmed ja ressursid, mida tuleb turvariskide vähendamiseks kasutada;
- tõhusad ja kaasaegsed korrad turvaohutusest, turvanõuete rikkumistest ja vahejuhtumitest teatamiseks ja nendega tegelemiseks;
- korrad turvaplaanide hindamiseks ja katsetamiseks ning korrad nende plaanide korraliseks läbivaatamiseks ja uuendamiseks;
- meetmed turvaplaanis sisalduva veoalase teabe füüsilise turvalisuse tagamiseks;

- meetmed, millega tagatakse, et turvaplaanis sisalduvat veoalast teavet edastatakse ainult isikutele, kellel seda vaja on. Sellised meetmed ei tohi tõkestada muu RID-i kohaselt nõutava teabe edastamist.

Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja peab ohtlike ainete puhul tagama:

- vastavate sorteerimisjaamade sisemiste avariiplaanide koostamise;
- et tal oleks igal veo hetkel kiire ja tõkestamatu juurdepääs järgmisele teabele:
 - rongi koostis,
 - veetavate ohtlike veoste ÜRO numbrid,
 - vastavate vagunite asukoht rongis,
 - lasti kaal.

Seda teavet tohib avaldada ainult isikutele, kes vajavad seda ohutuse, turvalisuse või hädaolukorras tegutsemise huvides. Vastavalt RID-le, andmete edastamiseks kasutatav korraldus tuleb fikseerida raudtee infrastruktuuri kasutamise eeskirjades.

Vastavalt RID punktile 1.8.1.3, pädevad asutused võivad ka ohtlike veoste veol osalevate firmade valdustes (peatükk 1.4) kontrolli teostamise eesmärgil sooritada kontrolli, järele vaadata vajalikke dokumente ja võtta kontrollimiseks ohtlike veoste proove või pakendeid tingimusel, et seeläbi ohutust ei kahjustata.

Vastavalt RID-le, ametivõimude sekkumine tähendab ametivõimude või päästeteenistuste otsest sekkumist ohtlike veostega toimunud juhtumi ja inimeste evakueerimise ajal või avalike liiklusteede (maanteed/raudteede) sulgemist vähemalt kolmeks tunniks ohtlike veoste põhjustatud ohu tõttu.

Vastavalt RID-le, vedajad, kaubasaatjad ja kaubasaajad peaksid üksteise ja pädevate asutustega koostööd tegema, et vahetada teavet võimalike ohtude kohta, rakendada sobivaid turvameetmeid ning reageerida turvalisusega seotud ohuolukordadele.

Eeltoodust tulenevalt, et tagada piisav päästevalmidus, peaks ka Päästeamet koolitama osa oma päästjatest vähemalt RID-is toodud töötajatele loetletud ohtlike ainete veo nõudeid käsitleva väljaõppele vastavalt - väljaõppe, mis käsitleb ohumärgiste ja oranži tahvli tähendust, kuidas saada vajalikku teavet rongi koosseisu, rongis ohtlike veoste olemasolu ning asukoha kohta. Päästeametill peaks olema info ettevõtjate ohutusnõunist, kellega operatiivselt päästetöödel on võimalik ühendust võtta, samuti peaks turvaplaanid koostatama koostöös TJA ja Päästeametiga.

3.3. Rahvusvahelise kaubaveo kokkulepe (SMGS)

Rahvusvahelise kaubaveo kokkuleppega ühinenud riigid (k.a Eesti) kuuluvad Raudteede koostööorganisatsiooni (OSJD). OSJD on rahvusvaheline organisatsioon, mille liikmeteks on Euroopa ja Aasia maade raudteetransporti kureerivad ministriumid ning töökeelteks on vene ja hiina keel.

OSJD liikmesriikide vahelisi vedusid reguleerivad mitmed lepingud, millega ka Eesti on ühinenud nagu Rahvusvaheline raudteekaubaveo kokkulepe (SMGS) aastast 1993.

Kuna OSJD liikmesriikide põhilepingud SMGS ja SMPS (Rahvusvaheline raudteereisiveo kokkulepe) võimaldavad liikmetel omavahel kokku leppida ka erinevalt, siis oli Eesti Raudtee Teede- ja Sideministeeriumi volitusel ühinenud SRÜ liikmesriikide, Läti, Leedu ja Eesti raudteede nõukogu raames lepingutega, mis loovad vedudeks soodsamad tingimused kui SMPS ja SMGS, nagu näiteks¹⁷:

- Kokkulepe SRÜ liikmesriikide, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Eesti Vabariigi raudteeadministratsioonide vahel SMPS normide rakendamise erisustest 1997.a;
- Kokkulepe SRÜ liikmesriikide, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Eesti Vabariigi raudteeadministratsioonide vahel SMGS normide rakendamise erisustest 1997.a.

“Kokkuleppe SRÜ liikmesriikide, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Eesti Vabariigi raudteeadministratsioonide vahel SMGS normide rakendamise erisustest” kohaselt kohaldatakse ohtlike kaupade veole “Tsisternides ja punker-poolvagunites vedelkaupade veoeeskirja” (Moskva, Transport, 1976, koos hilisemate muudatustega) ja “Ohtlike kaupade veoeeskirja” (Moskva, Transport, 1996). Ohtlike kaupade veol aga Soome – Vene vahelistel vedudel on kasutusel NSVL- Soome raudteelepingus 1977.a kehtestatud ohtlike kaupade veo eeskirjad, mida Euroopa Liit on aktsepteerinud.¹⁸

Eestis toimuvad ohtlikud kaubaveod põhiliselt SMGS sätete alusel.

Kuna OTIF/OSJD on välja töötanud ühise kauba saatekirja CIM/SMGS-i vormi, siis kauba liikumisel erinevate süsteemidega riikide vahel on võimalik kasutada ka CIM/SMGS-i saatekirja.¹⁹

SMGS II osa „Ohtlike veoste eeskiri” ei ole aga senini Riigi Teatajas avaldatud ega ametlikult tõlgitud eesti keelde, mis muudab selle siseriikliku kehtivuse raudtee ettevõtjatele vaieldavaks.

3.4. Probleemid COTIF lisa C RID ja SMGS lisa 2 rakendamisel

Raudteel ohtlike ainete käitlemine Eestis on valdavalt seotud raudtee transiidiga, mis puudutab peamiselt vedu mööda raudteed, vaheladustamist, pakkimist, hoidmist, peale ja mahalaadimist.

Vastavalt RdtS §-le 66 lg 2, ohtlike veoste veol lähtutakse 1980.aasta rahvusvaheliste raudteevedude COTIF konventsiooni lisa RID ja rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe SMGS nõuetest. Seega muudab RdtS kõik viidatud konventsiooni ja kaubaveo kokkuleppe normid formaalselt raudteeseaduse osaks, mille rikkumine tähendaks raudteeseaduse

¹⁷ Seletuskiri „Rahvusvaheliste raudteevedude konventsiooniga (COTIF) ühinemise seaduse” eelnõu juurde.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Seletuskiri “Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse muutmise seaduse” eelnõu juurde.

rikkumist. Nende normide kontrollimisel tuleb rakendada RdtS peatükis 9 toodud meetmeid ja sanktsioone.²⁰

Tegemist on kahe erineva normistikuga. Selleks, et konkreetsel juhul rakendada järelevalvet ning sanktsioone, peab olema seaduse tasandil selge, kumba normistikku rakendada. Kuid RdtS §-st 66 jääb ebaselgeks, mis juhul rakendatakse RID-i ning mis puhul SMGS-i normistikku, arvestades veel asjaolu, et kuigi need sätestavad reeglid rahvusvahelisel veol, peaks vastavalt RdtS-le need normid kehtima ka siseriiklikul ohtlike veoste veol raudteel. Lisaks, tegelikult SMGS ise ei reguleeri otseselt ohtlike veoste vedu, vaid seda reguleerib SMGS lisa 2 „Ohtlike kaupade veoeskiri”, millele RdtS-s otseselt viidatud ei ole. Enamus Eesti ohtlike ainete transiidist tuleb Venemaalt, seega tegelikult toimub vedu läbi Eesti mitte RID eeskirjade alusel, vaid SMGS lisa 2 alusel, mida on kohaldatud mööndustega tulenevalt erikokkulepetest²¹, millele RdtS samuti ei viita.²² Sisuliselt peaks küll SMGS-i lisa 2 „Ohtlike kaupade veo eskiri” olema RID-iga ühtlustatud alates 01.07.2005²³, kuid konkreetse ettekirjutuse tegemisel ning rikkumise tuvastamisel, on vajalik viidata rikkumise aluseks olevale normile, mis antud juhul jääb RdtS-s ebaselgeks.

Vastavalt Eesti Vabariigi põhiseaduse²⁴ §-le 3, saavad täitmiseks kohustuslikud olla vaid avaldatud seadused ning vastavalt §-le 6 on Eesti riigikeel eesti keel. Seega täitmiseks kohustuslikud seadused peavad olema avaldatud eesti keeles.

Eesti on ühinenud COTIF-ga, mis on koostatud 1980. aasta 9. mail Bernis ja mida on muudetud 1999. aasta 3. juunil Vilniuses koostatud protokolliga. COTIF lisa C «Ohtlike kaupade rahvusvahelise raudteeveo määrus» 1. jaanuari 2007. a redaktsioonis on tõlgitud eesti keelde ning avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas (Alus: „Riigi Teataja seaduse” § 4).

SMGS on avaldatud eesti keeles Riigi Teataja II osas (RT II 2004, 14, 53). Samas aga ei ole avaldatud SMGS Lisa 2, vaid dokumendis on viide, et Lisa 2 Ohtlike kaupade veo eskiri avaldatakse eraldi. Sama märkus on lisatud ka avaldatud SMGS-i lisade venekeelses tekstis. Elektrooniline Riigi Teataja aga ei näita, et SMGS Lisa 2 oleks avaldatud Riigi Teatajas. Täitmiseks on kohustuslikud vaid avaldatud seadused. Olgugi et SMGS põhitekst on avaldatud, siis tekib rakendatavuse küsitavus SMGS lisa 2 osas, mida pole senini avaldatud.

Rahvusvahelistest lepingutest tulenevad kohustused riigile, mitte eraisikutele, millest lähtuvalt tuleb märkida, et seaduses korrektselt viitamata ning avaldamata rahvusvaheliste

²⁰ Õiguskantsleri märgukiri ohtlike raudteevedude regulatsioonist ja vajadusest töötada välja seaduseelnõu, 06.2006 nr 7-2/051609/0604099 majandus ja kommunikatsiooniministrile, lk 3 www.oiguskantsler.ee/files/102.doc.

²¹ Sõltumatute Riikide Ühenduse liikmesriikide, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Eesti Vabariigi raudteeadministraatsioonide vaheline kokkulepe rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe (SMGS) üksikute sätete kohaldamise erisuse kohta, RT II 14.05.200, 14, 54.

²² Õiguskantsleri märgukiri ohtlike raudteevedude regulatsioonist ja vajadusest töötada välja seaduseelnõu, 06.2006 nr 7-2/051609/0604099 majandus ja kommunikatsiooniministrile, lk 4.

²³ Seletuskiri “Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse muutmise seaduse” eelnõu juurde, lk 4.

²⁴ Eesti Vabariigi Põhiseadus. 28. juuni 1992 – RT 1992, 26, 349; 2007, 33, 210.

veoeskirjade siseriiklik kehtivus on küsitav²⁵ ning ei vasta õiguselguse printsiibile. Kui kohustus on õiguslikult vaieldav, muudab see küsitavaks ka riikliku järelevalve.²⁶ Vastavalt RtdS §-le 34 lg 2, raudteeinfrastruktuuri ja raudteeveeremi tehno- ja käitسنōuded, raudteeliikluse ja raudteekorrashoiu nōuded, samuti raudteevedude nōuded sätestaks raudtee tehnokasutuseeskirjas. Seega, RdtS järgi peab raudtee-ettevõtja lähtuma hoopis tehnokasutuseeskirjast (mille kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister), mis aga ei reguleeri piisavalt ohtlikke veoseid.

3.5. Kemikaaliseaduse rakenduvus ohtlike veoste veol raudteel

Kemikaaliseadus²⁷ (KemS) sätestab õigusliku aluse kemikaali käitlemise korraldamiseks ja kemikaali käitlemisega seotud majandustegevuse piiramiseks ning käitlemise põhilised ohutusnōuded ja kemikaalist teavitamise korra. Täpsemalt on reguleeritud ohtliku kemikaali käitlemist ja suurōnnetuse ohuga ettevõtete ohutusnōudeid.

Vastavalt KemS §-le 4, on kemikaali käitlemine kemikaali valmistamine, töötlemine, pakendamine, hoidmine, vedamine, turustamine, kasutamine ja kemikaaliga seonduv muu tegevus. Eeltoodud punktist lähtuvalt peaks KemS rakenduma kemikaali veol ka raudteel, kuna vedamise liike pole täpsustatud.

Samas, KemS § 1 lg 2 sätestab täiendavalt erinormi, et KemS sätteid kohaldatakse ka muu seadusega reguleeritud kemikaali käitlemise valdkondades niivōrd, kuivōrd need ei ole reguleeritud muu seadusega.

Seaduses on ebaselgus, kas ja millises osas laienevad ohtlike raudteevedudele kemikaaliseadus ja selle alusel kehtestatud määrused.²⁸

RtdS § 66 sätestab, et ohtlike veoste vedu raudteel võib toimuda üksnes kemikaaliseaduse nōuetele vastava ohutusnōuniku järelevalve all, muus osas rakendatakse ohtlike veoste veole COTIF lisa RID ja SMGS norme. Antud juhul on tegemist eriregulatsiooniga ning kemikaaliseadus neis eeskirjades juba reguleeritud normide puhul ei kehti. Samas on ebaselgus RID/SMGS rakendamisel ning õiguslikult on üldse vaieldav SMGS lisa 2 normide juriidiline kehtimine Eesti siseriiklikus õiguses, mis omakorda muudab ebaselgeks KemS seaduse sätete rakendumise ohtlike veoste veol raudteel.

KemS rakendusaktid on kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri ning sotsiaalministri määrustega, kuid nende kohaldamine raudteeveo suhtes pole alati selge rakendaja seisukohalt (juba eelpool kirjeldatud ebaselgus raudteeveo eeskirjade ning KemS regulatsiooni rakendamise osas) ning tihi pole ka selge, ka selline määrustes raudteeveo välistamine põhineb seadusel. Nagu eelpoole viidatud, KemS § 1 lg 2 sätestab, et KemS sätteid kohaldatakse ka muu seadusega reguleeritud kemikaali käitlemise valdkondades niivōrd, kuivōrd need ei ole reguleeritud muu seadusega. Sellest lähtuvalt tuleks kahtluse

²⁵ Õiguskantsleri märgukiri ohtlike raudteevedude regulatsioonist ja vajadusest töötada välja seaduseelnōu, 06.2006 nr 7-2/051609/0604099 majandus ja kommunikatsiooniministrile, lk 4.

²⁶ Ibid, lk 5.

²⁷ Kemikaaliseadus. 6. mai 1998 - RT I 1998, 47, 697; 2007, 66, 408.

²⁸ Ibid, lk 3.

korral kohaldada ikkagi KemS-st ja selle rakendusakte ka raudteevedudele.²⁹ Sellest tulenevalt tekib ebaselgus järelevalvega, kas rakendatakse KemS-st või RdtS-st.

Samas, näiteks KemS alusel kehtestatud sotsiaalministri 28.02.2005 määrusega nr 36 kehtestatud elanikkonnale ja loodusele ohtlike kemikaali käitlemise piirangute §-le 1 lg 2 p 1, ei kohaldata seda määrust ohtlike kemikaalide veole ning majandus- ja kommunikatsiooniministri 14.06.2005 määrusega nr 67 kehtestatud Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskogus ning suurõnnetuse ohuga ettevõtte ohtlikkuse kategooria ja ohtliku ettevõtte määratlemise korra §-le 1 lg 2 p 3, ei kohaldata antud määrust väljaspool ettevõtet toimuvale ohtliku kemikaali veole maanteel, raudteel, merel, siseveekogul ja õhus.

Selline piirang määruses, mis pole seaduse volitusnormis selgelt sätestatud, pole kooskõlas õiguse üldpõhimõtetega, normitehnikaga ja Põhiseadusega ning pole õiguspärane sellisel kujul piirata KemS rakendamist raudteevedudele.

Riigikohtu mitmetes lahendites on rõhutatud, et riigivõimu teostamise demokraatlikkuse kontrolliks, üldiseks õiguskindluseks ning põhiseaduslike õiguste ja vabaduste katiseks on vajalik piirata täidesaatvat riigivõimu, mistõttu tuleb seaduses toodud vorminõudes täpsustada alati volituse selge eesmärk, sisu ja ulatus.³⁰

Kemikaaliseadus kehtib kemikaalide käitlemisele. Teatud juhtudel reguleeritakse ohtlike kemikaalide, mis on defineeritud seaduse §-s 5, käitlemist. Seaduses ja seaduse alusel antud määrustes ei ühti aga iga kord määratlus, kas antud määrust peaks rakendatama kõikide kemikaalide puhul või vaid ohtlikele kemikaalidele.

KemS § 7 lg 3 sätestab, et pädevaks asutuseks suurõnnetuste ohuga ettevõtte ohutuse alal on PA ja PA kohalikud päästeasutused ja TJA. Kemikaaliseaduse § 6 lg 3 sätestab, et suurõnnetuse ohuga on ettevõtte, kus ohtlikke kemikaale käideldakse künniskogusest suuremas koguses. § 5 lg 4 loeb ohtliku kemikaali künniskoguseks kemikaali kogust, millest alates see kemikaal ruumiliselt piiritletud alal võib käitlemisel põhjustada inimese tervisekahjustuse või muu raske tagajärjega suurõnnetuse. Sellest tulenevalt tuleb veel kemikaaliseaduse teatud sätete rakendamisel arvestada ka asjaolu, kas on tegemist kemikaali käitlemisega (veoga) ohtlikkuse alammäärast suuremas koguses.

Kuna nii kemikaaliseaduses, kui ka selle rakendusaktides valitseb ebaselgus, millised nõuded ja eeskirjad kehtivad ohtlikel raudteevedudel, hägustab see normistikku ning ka ohtlike veoste raudteevedude järelevalve tõhusust ning kontrolli.

²⁹ Ibid, lk 11.

³⁰ Haldusmenetluse käsiraamat, A.Aedmaa, E.Lopman, N.Parrest, I.Pilving, E.Vene, Tartu Ülikooli Kirjastus 2004, lk. 461, RKPK 3-4-1-3-96 p.3.

3.5.1. Nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudtee-jaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammooniumnitraadi käitlemisele

Teede- ja sideminister on kehtestanud kemikaaliseaduse § 11 lg 2 p 2 alusel määrusega nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudteejaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammooniumnitraadi käitlemisele.

KemS § 11 pealkiri sätestab ohtlike kemikaalide käitlemise korralduse, s.t teatud piirkogusest suurem käitlemine, siis peaks ka ülaltoodud määrus juriidiliselt puudutama vaid ohtlike kemikaale, kuigi pealkiri on vaid kemikaali käitlemine.

Seaduse tasandil on ebaselgus, millises osas on need nõuded reguleeritud RtdS alusel (näiteks RID käsitleb samuti antud valdkonda), millest omakorda sõltub, kas ja millises osas antud määrust tuleb kohaldada raudteevedudele.³¹

Eeltoodust tulenevalt tuleks nii RtdS-t kui ka KemS-t ja määrusi täpsustada, reguleerides piirangud seadus tasemel ning andes korrektsed ning selged viitenormid määruste andmiseks.

3.5.2. Nõuded veovahendile

Samuti nagu kemikaali hoiukoha nõuete määrus, on majandus-ja kommunikatsiooniministri 03.04.2003 määrus nr 55 „Nõuded veovahendile“ kehtestatud KemS § 11 alusel. Seega juriidiliselt peaks hõlmama vaid kemikaale, mis vastavalt KemS-le loetakse ohtlikeks.

„Nõuded veovahendile“ § 1 sätestab aga, et määrus kehtestab nõuded Eestis registreeritud veovahendile ja Eestit külastavatele välisriigi veovahenditele ohtliku veose veol. Ohtlikuks veoseks erinevalt KemS toodud ohtlikust kemikaalst on määruses aga hoopis loetud raudtee puhul „Ohtlike veoste rahvusvahelise raudtee kokkuleppes (RID)“ toodud ained ja esemed, mis plahvatus-, tule- või kiiritusohu, mürgisuse, süüvivuse või muude omaduste tõttu võivad tekitada veoprotsessis kahju inimese tervisele, varale või keskkonnale. Sellise sisulise määruse volitusnormi aga ei tulene KemS-st, seega on määrust andes ületatud KemS-st tulenevat volitusnormi. Lisaks, kuna RtdS § 66 lg 2 sätestab ohtlike veoste veol RID ja SMGS sätete järgimise, siis jääb arusaamatuks, kust on võetud volitus KemS alusel antud määruse tasandil reguleerida ohtlike veoste mõistet raudteel.

Kuna „Nõuded veovahendile“ § 8 sätestab, et raudteeveeremi tehnoseisund peab vastama „Raudteeseaduse“ § 16 lg 2 alusel teede- ja sideministri poolt kehtestatud tehnokasutuseeskirja nõuetele, siis isegi kui jätta volitusnormi puudulikkus tähelepanuta, ei anna „Nõuded veovahendile“ võrreldes raudteeseadusega sisuliselt midagi juurde, kuna nii RID kehtivus kui ka tehnokasutuseeskiri on sätestatud raudteeseaduses.

Kuna RtdS sätestab ohtlike veoste veole raudteel RID ja SMGS regulatsiooni, siis KemS, nagu kemikaali hoiukoha nõuete määrus, nii ka nõuded veovahendile jätavad ebaselgeks

³¹ Õiguskantsleri märgukiri ohtlike raudteevedude regulatsioonist ja vajadusest töötada välja seaduseelnõu, 06.2006 nr 7-2/051609/0604099 majandus ja kommunikatsiooniministrile, lk 11.

tulenevalt RtdS-st, kas ja millises ulatuses tuleb tegelikult üldse rakendada KemS-st ja selle alusel antud õigusakte ohtlike veoste veol raudteel.

Nagu eelpool toodust tuleneb, on ohtlike veoste vedu raudteel õiguslikult väga ebaselgelt sätestatud ning pole üheselt selge, millist regulatsiooni ning mis ulatuses tuleb rakendada.

Tuleb nõustuda Eesti Vabariigi Õiguskantsleri juba 2006 antud seisukohaga, et KemS, selle rakendusaktide ja raudtee-eeskirjade õigusliku seose selgitamiseks on vajalik täpsustada kemikaaliseaduse reguleerimisala ning ei piisa kõigi kemikaaliseaduse rakendusaktide täiendamisega, mis välistaks nende kehtivuse kemikaalide raudteeveol. Oluline on, et KemS ja RdtS reguleerimisala ohtlike raudteevedude alal oleks seaduse tasemel mõistetavalt piiritletud, tagada lünkadeta regulatsioon ja järelevalve.³²

3.6. Ohtlike raudteevedude järelevalve

3.6.1. Ohutusnõunik

Eesti raudtee-ettevõtjate üldine kohustus on tagada nende tegevuse vastavus seadusega kehtestatud nõuetele raudteeinfrastruktuuri majandamisel, kauba- ja reisijateveoteenuse osutamisel, raudteeveeremi remondil ning raudteerajatiste ehitamisel.

Suur rõhk ohutuse tagamisel ohtlikel vedudel raudteel on ettevõtja poolt määratud ohutusnõunikul, kelle nimetamise nõuded tulenevad Nõukogu direktiivist 96/35EÜ maanteedel, raudteedel ja siseveekogudel toimuvate ohtlike kaupade vedude ohutusalaste nõustajate nimetamise ja nende ametialaste kvalifikatsioonide kohta ja direktiivist 2000/18/EÜ ohtlike kaupade maantee-, raudtee- või siseveevedude ohutusnõustajate eksami miinimumnõuete kohta.

Vastavalt RtdS §-le 66 lg 1, võib ohtlike veoste vedu raudteel toimuda üksnes kemikaaliseaduse nõuetele vastava ohutusnõuniku järelevalve all. Vastavalt KemS § 11 lg 2 p 5 alusel on majandus- ja kommunikatsiooniminister oma 03.03.2003 määrusega nr 56 kehtestanud ohutusnõuniku koolituse õppekava, kutseoskusnõuded ja koolitustunnistuse vormi.³³

RtdS § 66 lg 2 järgi lähtutakse ohtlike veoste veol RID ja SMGS regulatsioonist, täpsustamata seaduse tasemel nende eeskirjade rakendamisjuhud.

Nõuded ohutusnõunikule, eksamile ning tunnistuse vormile sätestab aga ka RID. Seega tekib RtdS-s topeltregulatsioon, ohutusnõunikuid reguleerivad nii RID sätted (mis moodustavad formaalselt RdtS-e sätted) kui ka KemS alusel majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus. Kuigi pädevaks asutuseks nii RID sätete järgi kui ka majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse järgi on TJA, jätab selline topeltregulatsioon segaseks rikkumiste korral rikkumise normi fikseerimise. Seaduse tasemel tuleks teha täpsustus regulatsiooni kehtivuse osas.

³² Ibid, lk 14.

³³ [RTL 2003, 47, 689](#)

3.6.2. Riiklik järelevalve

Vastavalt RdtS peatükile 9, riiklikku järelevalvet RdtS täitmise üle teostavad majandus-ja kommunikatsiooniminister, konkurentsiamet, TJA. Konkurentsiamet ja TJA on majandus-ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas.

Vastavalt seadustele, raudteeliiklusega seoses koondub enamus informatsiooni TJA-le, kellel on sellest tulenevalt juhtiv roll raudteeliikluse ohutuse ja järelevalve korraldamisel.

TJA-l on õigus igal ajal kontrollida neile esitatud aruannetes toodud andmete õigsust ning raudteeinfrastruktuuri, raudteeliikluse korralduse ja raudteeveeremi vastavaust kehtestatud nõuetele. Vastavalt RdtS §-le 73 lg 1, on majandus-ja kommunikatsiooniministri, konkurentsiametil ja TJA on õigus teha ettekirjutusi, millega kohustatakse isikut tegema RdtS või selle alusel kehtestatud õigusaktides nõutavat tegu või hoiduma RdtS-s või selle alusel kehtestatud õigusaktides keelatud teost, mis annab laialdase kontrolli aluse.

Kuna aga ohtlike vedude regulatsiooni vastavalt RdtS-le toimub rahvusvaheliste eeskirjade järgi, mille rakendamine siseriiklikult on ebaselge, siis pole ka selge ettekirjutuse aluseks olev võimalik norm, mis omakorda muudab segaseks järelevalve teostamise ohtlike ainete veol raudteel ning sanktsioonide rakendamise.

Vastavalt päästeseaduse §-le 21 lg 2 raudteetranspordi tuleohutusnõuded kehtestatakse majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega. Kui üldine riiklik tuleohutusjärelvalve kohustus on PA-l ning oma tegevuspiirkonnas PA kohalikel päästeasutustel, siis vastavalt päästeseaduse §-le 26 lg 4, raudteetranspordi tuleohutusnõuete alal teostab järelevalvet TJA. Vastavalt päästeseaduse §-le 26 lg 2, päästeasutused ei teosta riiklikku tuleohutusjärelvalvet raudteetranspordi tuleohutusnõuete alal. Seadus jätab täpsustamata, mida konkreetselt raudteetranspordi all mõeldakse ning seda mõistet ei sisusta ka RdtS. Seega jätab päästeseaduse ebaselgeks järelevalve osa, mis hägustab järelevalve asutuste vastutusala ning nõrgenevad järelevalve teostamist ning jätab järelevalvealusele võimaluse järelevalve organi pädevust vaidlustada.³⁴

KemS § 7 lg 3 järgi on pädevateks asutusteks suurõnnetuste ohuga ettevõtte ohutuse alal PA, PA kohalikud päästeasutused ning TJA, kui järelevalve teostaja tööstusohutuse alal.

Kuna KemS rakendamine ohtlikele vedudele raudteel on ebaselge, siis on ebaselge ka järelevalve teostamine KemS alusel.

KemS § 20 sätestab kemikaalist Kemikaali Teabekeskuse teavitamise, mille nõuded ja korra on kehtestanud sotsiaalminister 16.02.2006 määrusega nr 23³⁵ eesmärgiga pidada arvestust ohtlike ainete ning nende hoiukohtade üle riigi territooriumil, mis on eelduseks nendega kaasnevate riskide hindamisele.³⁶ Pole selge, millises osas määrus on rakendatav aga

³⁴ Ibid, lk 15.

³⁵ [RTL 2006, 55, 1008](#)

³⁶ Õiguskantsleri märgukiri ohtlike raudteevedude regulatsioonist ja vajadusest töötada välja seaduseelnõu, 06.2006 nr 7-2/051609/0604099 majandus ja kommunikatsiooniministrile, lk 12.

raudteevedudele arvestades KemS §-i 1 lg 2 erandit, seega pole selged ka Kemikaali Teabekeskuse ülesanded antud osa, mis hägustab järelevalvet ja tõhusust.

KemS-s on sätestatud mitmed järelevalve asutused nagu keskkonnainspektsioon, tarbijakaitseamet, jne, mis kuuluvad erinevate ministeeriumite valitsemisalasse ning pole täpsustatud nende omavaheline infoliikumine järelevalve teostamise alal, mis oleks aga ohtlike ainete käitlemise nõuete rikkumise võimalikke tagajärgi arvestas eriti oluline.

HOVS § 2 lg 2 annab valla- ja linnavalitsusele pädevuse määrata valla või linna riskianalüüsi põhjal ettevõtted, kes lisaks ohtlikele ettevõtetele, peavad koostama hädaolukorra lahendamise plaani. Seega, on antud kohalikule omavalitsusele võimalus sekkuda ohutuse tagamisse. Teadaolevalt on Tallinn pannud sellise kohustuse AS-I Eesti Raudtee³⁷.

Kokkuvõttes, kuigi järelevalve asutused on seadustes selgelt määratud, takistab avaliku võimu kontrolli ohtlike ainete käitlemise ja raudteeveo üle regulatsiooni ebaselge jagunemine mitme eri seaduse vahel, eriti asjaolu, et jääb ebaselgeks, kas ja millises osas laienevad ohtlikele raudteevedudele KemS ja selle alusel kehtestatud määrused.³⁸

Oluline on korraldada seaduse alusel TJA-i pidev infovahetus ning koostöö kohaliku omavalituse, PA ja PA kohalike asutusega ohtlike veoste veol ja järelevalvel.³⁹

3.7. Institutsioonide pädevus

Päästeamet, kes korraldab päästetöid, kuulub siseministeeriumi valitsemisalasse. Konkurentsiamet ja TJA (riiklik ohutusasutus (National Safety Authority – NSA)), mis tegelevad raudteetranspordi lubade väljastamisega ja ohutuse kontrolliga, kuuluvad majandus-ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse seadusele⁴⁰, majandus-ja kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse kuulub muuhulgas transpordi (sealhulgas transpordi infrastruktuur, veondus, transiit, logistika ja ühistransport) korraldamine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine ja valitsemisala valdkondades võimalike hädaolukordade väljaselgitamiseks riskianalüüsi tegemine ja valitsemisala kriisireguleerimisplaani koostamine ning selle rakendamine hädaolukorras.⁴¹

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi koosseisus on teede- ja raudteeosakond, mis koostab teedevõrgu, veoste- ja sõitjateveo, raudteeinfrastruktuuri, raudteetranspordi logistika, raudtee reisijate- ja kaubaveo alaseid arengukavu ja prognoose ning teostab sellealast järelevalvet. Lisaks vastutab osakond sõidukite, raudteeveeremi, tee- ja raudteeliikluse ning nende liiklus- ja keskkonnaohutusega seotud valdkondades riigi arengukavade väljatöötamise ning nende elluviimise tagamise eest. Nimetatud osakond valmistab ette ka valdkonda

³⁷ Ibid, lk 12.

³⁸ Õiguskantsleri 2005.aasta tegevuse ülevaade, Tallinn 2006, www.oiguskantsler.ee/files/181.doc.

³⁹ Õiguskantsleri märgukiri ohtlike raudteevedude regulatsioonist ja vajadusest töötada välja seaduseelnõu, 06.2006 nr 7-2/051609/0604099 majandus ja kommunikatsiooniministrile, lk 15.

⁴⁰ RT I 1995, 94, 1628; RT I 2007, 66, 408.

⁴¹ Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi põhimäärus, kehtestatud VV 23.10.2002 määrusega nr 323 (RT I 2002, 88, 508; RT I 2008, 12, 81)

reguleerivate õigusaktide eelnõusid⁴². Lisaks on kriisireguleerimise osakond, kelle põhiülesandeks on ministeeriumi kriisireguleerimise alaste ülesannete täitmise koordineerimine ja korraldamine ning ka raudteeõnnetuste põhjuste uurimise korraldamine.

Vastavalt Euroopa Liidu ohutusdirektiivi nõuetele kogub TJA andmeid raudteeõnnetuste ja -intsidentide kohta. Raudteeõnnetuste uurimisega tegeleb aga majandus-ja kommunikatsiooniministeerium, kes edastab uurimisaranded Euroopa Raudtee Agentuurile (ERA).

Siseministeeriumi valitsemisalasse kuulub muuhulgas päästealatoode korraldamisel päästetööde, päästekorralduse, suunamine ja koordineerimine, tuleohutuse riiklik järelevalve, tuleohutus- ja päästealane ennetustöö.⁴³

Üldiselt on halduspädevus seaduses selgelt piiritletud. Küsimusi võib tekitada pädevuse piiritlemisel siiski ebaselgus järelevalve osas, mis puudutab tuleohutuse tagamist raudteetranspordi puhul, kuna üldine tuleohutuse tagamise kohustus on PA-I, kuid raudteetranspordi (mis on ebaselge mõiste) tuleohutusnõuete alal on pädevaks asutuseks TJA.

Samuti võiks PA ja PA päästeasutused olla kaasatud ohtlike aineid transportivate ettevõtjate tegevusplaanide koostamisse, mis puudutavad tegevust õnnetuse või intsidendi korral, mis peaks tagama vajalikus ulatuses koostöö päästeasutustega.

3.8. Seadusandluse üle- või alaregulatsioon

Arvestades analüüsis väljatoodud probleeme, võib väita, et raudteevedude puhul pole tegemist niivõrd otseselt seaduste ala või üleregulatsiooniga, kuivõrd vajadusega reguleerida mitmed raudtee vedudega seonduvad valdkonnad seaduse tasemel, mitte määrustega, samuti täpsustada seadustes erinevate normistike kehtivust. Juhul kui reguleeritakse mingit valdkonda määrusega, peab olema piisav volitusnorm, mis määrab ära määruse eesmägi, sisu ja ulatuse (*intra legem*- seadust täpsustav määrus). Vajalik oleks selgesõnaliselt täpsustada ka seaduses viidatud regulatsioonide rakendamisjuhud. Näiteks RID/SMGS reeglite kehtivus, KemS versus RtdS toodud eriregulatsiooni rakendamine ohtlike ainete veol.

Arvestades ohtlike veoste veo eripära ja ohtlikkust, selle kompleksust, tarneahelat ning transiiti, oleks ilmet mõistlik koondada ohtlike ainete vedu ühte seadusesse, mis tagaks selgema ja ühtse reeglistiku, järelevalve ning rakendatavad sanktsioonid.

4. Ex post facto analüüs

Käesolev analüüs vaatleb raudteepäästega seotud õigusakte ning põhineb Päästeameti, Põhja-Eesti Päästkeskuse, Lõuna-Eesti Päästkeskuse, Ida-Eesti Päästkeskuse, Tapa

⁴² Raudteeinspeksiooni 2007.aastaaruanne, lk 9, http://www.tja.ee/public/NSA_Annual_Report_2007_EST_ENG_.pdf

⁴³ Siseministeeriumi põhimäärus, kehtestatud VV 11.05.2004 määrusega nr 185 ([RT I 2004, 42, 291](#); [RT I 2008, 5, 37](#))

päästekomando, Tehnilise Järevalve Ameti ja AS Eesti Raudtee esindajatega läbi viidud intervjuudest saadud informatsioonil.

Intervjuueeritavateks olid Jaan Tross ja Kristjan Aaren Päästeametist, Marti Magnus Põhja-Eesti Päästkeskusest, Arvi Uustalu ja Riho Sõmermaa Lõuna Eesti Päästkeskusest, Tauno Suurkivi Ida -Viru Päästkeskusest, Andres Kalm Tapa Päästekomandost, Jaak Simon, Anvar Salomets, Margus Meius, Mari Tikan ja Raigo Uukkivi Tehnilise Järevalve Ametist ning Marius Kupper ja Ivan Kappanen Eesti Raudteest

4.1. Seaduste eesmärgipärasus ja toimivus

Intervjuudest lähtuvalt tuleb esmase, üldise kommentaarina märkida, et suures osas lähtub Päästeamet eeldusest, et kogu raudtee on üks tervik ning raudtee spetsiifilise päästetehnika (päästerong, tuletõrjerong) kasutamisel päästetöödel puuduvad kitsendused, mis tulenevad erinevate operaatorite olemasolust ning võivad piirata päästetegevuse operatiivsust.

Päästeteenistuse arvates on päästetööde üldeeskiri raudtee õnnetustele reageerimise alusena üldjoontes piisav ja puudub vajadus raudteeõnnetustele reageerimise täpsemaks regulatsiooniks kuna kõik situatsioonid on erinevad. Leitakse, et pole võimalik kogu tegevust üksikasjalikult reguleerida ning raudteepääste ei erine nii palju teistest maismaapääste liikidest. Samas selgus vestluste käigus, et raudtee alane päästetegevus on piisavalt spetsiifiline ning vajaks erikäsitlust vähemalt kriisiplaanide tasemel.

Väga palju positiivset tagasisidet sai vestluste käigus AS Eesti Raudtee ja Päästeameti vahel sõlmitud koostööleping mis erinevate osapoolte arvates on täitnud oma eesmärgi, kuid nii nagu vestlustest selgus, toimivad paljud asjad, eelkõige infovahetus ja koolitus, siiski konkreetsete isikute ja nendevaheliste suhete baasil. Seetõttu võib muutuste korral personalis olla häiritud ka võimalik koostöö ja info vahetus Päästeameti ja AS Eesti Raudtee vahel. Erilist kiitust pälvis ning hinnati kõrgelt, AS Eesti Raudtee poolt korraldatavaid koolitusi päästeteenistusele, mille läbiviimise kohustus ei tulene ühestki õigusaktist. Selliste koolituste tulemusena on Päästeametil tekkinud oluliselt parem ülevaade AS Eesti Raudtee võimekusest, vahenditest ja probleemidest ning lahendustest millega võidakse kokku puutuda raudteeõnnetuse korral.

1992 aastal on Vene Föderatsiooniga sõlmitud ajutine piirikokkulepe, mille kohaselt on võimalik kasutada erakorraliste juhtumite korral Vene poole päästeronge. Sellised rongid paiknevad Petseris ja Kingissepas, kuid nende kasutamisega seonduvad formaalsused võtavad hinnanguliselt 4.5 h, samuti tuleb selle aja jooksul lahendada ka päästerongi koosseisu viisaküsimused. Oluliseks muutub täiendava päästerongi kasutamine juhul kui õnnetus toimub nn. "vales suunas" s.t. päästerongil puudub ligipääs sündmuskohale ning puuduvad võimalused ümbersõiduks. Seetõttu oleks oluline üle vaadata kokkulepped ja protseduurid mille alusel oleks võimalik kasutada Vene Föderatsiooni päästeronge.

Vastavalt Hädaolukorra seadusele on hädaolukordade puhul tarvilik Vabariigi Valitsuse, valitsusasutuste ja kohalike omavalitsuste kooskõlastatud tegevus, kuid pole olemas kindlat lävendit, millest alates neid institutsioone kaasatakse. Algselt toimub reageerimine tavapärase operatiivplaani kohaselt, alles seejärel otsustatakse päästetööde teostajate poolt, kas osutub vajalikuks tegutsemine vastavalt kriisiplaanile. Hädaolukorraks valmisoleku seaduses

hädaolukorra valjakuulutamise protsessi eraldi kirjeldatud ei ole, seaduse kohaselt otsustab kriisikomisjoni kokku kutsumise maavanem.

Intervjuudest selgus, et reaalsuses on päästetööde juht see, kes võtab ühendust kohaliku maavanemaga ja annab põhimõttelise soovitusel kriisikomisjoni kokku kutsumiseks. Maavanema nõusolekul teavitab Häirekeskus kriisikomisjoni kokkutuleku vajadusest. Sellised skeemid sõltuvad tänapäeval suuresti piirkonnast ja selles välja kujunenud suhetest inimeste vahel.

Sellega seoses ilmnis ka seisukoht, mille kohaselt võiks muuta HOVs sätet, mis hetkel paneb maavanemale kohustuse hädaolukorra lahendamisel. Ettepanekute kohaselt peaks Maavanem olema vastutav tugiteenuste organiseerimise eest, päästetööde korraldamine peaks olema päästeüksuste pädevuses, sõltumata situatsiooni raskusastmest.

Samas on maakondlikusse kriisireguleerimisse ning selle planeerimisse aktiivselt kaasatud ka päästeteenistuste esindajad, seetõttu peaks päästeüksustel hetkel kehtivate õigusaktide alusel olema piisavalt hea ülevaade kriisireguleerimise toimimisest vastavas piirkonnas. Raudteeõnnetusi vaadeldakse kriisireguleerimisplaanides kui potentsiaalselt ulatuslikumate tagajärgedega õnnetusi, kuhu on tarvilik kaasata mitmete institutsioonide (Päästeamet, kohalikud omavalitsused, kiirabi jt.) esindajad, samas ei ole loodud selliste õnnetuste jaoks spetsiaalset tegevusplaani.

Olulise teemana kerkis vestlustest üles elanike teavitamine hädaolukorrast. Kohalikele omavalitsustele on küll pandud kohustus elanikkonna teavitamiseks, kuid ei ole õiguslikult määratud selle vormi ega vahendeid. Samuti puudub hetkel ühtne kokkulepe ja lahendus, kuidas selline teavitamine peaks toimima.

4.2. Reguleerimise puudused ja probleemid

Raudtee-ettevõtjate paljususest tingituna on raudtee infrastruktuur jaotatud mitmete erinevate raudtee ettevõtjate vahel ning Päästeametil oleks sarnaselt AS-ga Eesti Raudtee kasulik omada koostööd teiste operaatoritega, seda eelkõige info vahetamise kiiruse ja reageerimise eripärasid arvestades.

Samuti oleks PA jaoks oluline omada ülevaadet kriisiplaanidest mida ettevõtted on koostanud tegutsemiseks võimalikes ohuolukordades.

Tänu AS Eesti Raudtee poolsele aktiivsusele keemiaalasteks õnnetusjuhtumiteks valmistumisel on Päästeametil võimalik kasutada ka AS Eesti Raudtee kasutuses olevaid keemiasukeldumisvahendeid ja inimesi, kuid nende kaasamisel peab päästetööde juht olema veendunud, et sellised päästetöödes kaastavad inimesed on läbinud seaduses nõutava väljaõppe.

Päästeameti ja AS Eesti Raudtee vahelise lepingu kohaselt toimub info edastamine raudteeliikluse peatamise kohta läbi raudteeliikluse korraldaja ning vastav mehhanism ja infokanalid on ka päästeüksustele teatavaks tehtud. Samas näeb kokkulepe ette, et päästerongi vajadusest informeeritakse Päästeameti koordinatsioonikeskust, kes teeb taotluse AS Eesti Raudteele, kuid ei täpsustata kellele AS-s Eesti Raudtee selline taotlus esitatakse. Praktikas on õnnetuskohtadele alati saanud ka AS Eesti Raudtee poolne esindaja (AS Eesti

Raudtee kiirreageerimisgrupi või operatiivgrupi liige) kelle kaudu toimub kogu raudteed puudutav informatsiooni edastus k.a. päästerongi tellimine.

Probleeme on esinenud ka raudteel kasutatav terminoloogiaga kuid AS-i Eesti Raudtee poolt läbiviidavate koolituste käigus on pööratud sellele tähelepanu.

Kuigi on olemas kokkulepped ja esmased protseduurid, tuleks info liikumine raudtee-ettevõtjate ja Päästeameti vahel korrektselt kaardistada ning määrata selge reeglistik info edastamiseks.

Segadust tekitab hädaolukordadeks valmisoleku seaduse kohaselt määratletava hädaolukorra kehtestamise protseduur. Seadus ei sätesta selgelt millisel hetkel muutub tavaline olukord hädaolukorraks ning kes on õigustatud vastavat otsust tegema. Selles osas oli võimalik ka intervjuude käigus saada mitmeid erinevaid seisukohti.

Raudteeseaduse kohaselt peab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja esitama raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime ammendumisel Tehnilise Järelevalve Ametile kava läbilaskevõime suurendamiseks, samas ei nõua seadus tänasel päeval läbilaske võime suurendamisega kaasneva võivate riskide analüüsi, kuid sellise analüüsi lisamise nõuet võiks kaaluda.

Segadusi esineb ka samatasandiliste ülesõitude korrashoiu ja ohutuse eest vastutamisel. Teeseaduses määratletakse, et ülesõitude korrashoiu ja ohutuse eest on vastutav vastava kinnisasja omanik vastavalt kinnisasja ulatusele; Raudteeseadus määratleb aga, et kohustus ülesõidu korrashoiu eest lasub raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja õlul. Selline eri seaduste, erinev kohustuste määratlus ja omandivormist tingitud vastutusvaldkondade jaotus jätab võimaluse erinevaks tõlgenduseks. Vajalik oleks käsitleda ülesõitu kui ühtset tervikut ning vastutuse selge määratlus mõlemas seaduses. Soovitavalt võiks ülesõitude korrashoiuga seotud vastutus lasuda raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjal, omanikul või valdajal, kellel on õigus volitada hooldustööde tegemine selleks spetsialiseerunud ettevõtjaile.

Veeremi registreerimiseks on kasutusel kaks registrit: raudteeliikluse register, mis peab andmebaasi raudteede, Eestis registreeritud ettevõtjate veeremi ja juhtide kohta ning Moskvas asuv keskregister. Tänapäeval puudub Eesti registril ülevaade veeremist, mis ületab piiri ning mis ei ole Eesti ettevõtjate omanduses.

Raudteeseaduse § 34 Ohutuse tagamine lõige 5 sätestab Raudteeinfrastruktuuri valdaja, raudteeveo ettevõtjate ning teiste raudteeliiklusregistris registreerimisele kuuluva veeremi valdajate kohustuse esitada iga järgneva aasta 15. jaanuariks Tehnilise Järelevalve Ametile raudteeinfrastruktuuri, raudteeliikluse korralduse ja veeremi nõuetele vastavuse kontrollimise aruande. Tehnilise Järelevalve Ameti hinnangul on selline andmete esitamise kord liialt pika intervalliga ning sellise ajavahemiku kohta esitatavad andmed ei kanna ohutuse seisukohalt olulist informatsiooni. Seetõttu tuleks määratleda pigem lühem ajavahemik ning väiksem andmete hulk, mida selliselt aruandelt vajatakse. Ajas mittemuutuvate andmete jaoks oleks vajalik luua register, mis sellist vähemuutuvat informatsiooni haldab.

Raudtee Tehnokasutuseeskiri jätab kohati liialt palju õigusi ettevõtjale ohutusnõuete määramisel. Näiteks kõrvalekalded ettenähtud rööpme laiusest või rööbaste ja pöörmete kulumisnormid, kuid sellised ohutuse seisukohalt olulised näitajad tuleks kehtestada vähemalt määruse tasemel.

Vestlustest ilmnes, et sageli puudub politseil arusaamine raudtee spetsiifikast ja sellest tulenevatest nõuetest. Seetõttu oleks vajalik seadusandluses täpsustada politsei funktsioone ja õigusi raudteega seotud õnnetuste korral.

5. Mõistete kasutamine õigusaktides

Päästeseaduse § 4 lg 3 lg 1 sätestab, et PA töötab välja suurõnnetuste reageerimise ja nende otseste tagajärgede likvideerimise operatiivplaanid ning nõustab PA kohalikke päästeasutusi operatiivplaanide koostamisel.

Seadustes on kasutusel erinevad terminid nn tegevusplaanide kohta: HOVS sätestab kriisireguleerimisplaanid; päästeseadus suurõnnetustele reageerimise operatiivplaanid. Nendest seadustest jääb arusaamatuks, kas tegemist on samade dokumentidega, kuna mõlemad puudutavad suurõnnetusi või on need siiski erinevad dokumendid ning kui jah, siis milline on nende omavaheline subordinatsioon.

Vastavalt päästeseaduse §-le 26 lg 2, päästeasutused ei teosta riiklikku tuleohutusjärelevalvet raudteetranspordi tuleohutusnõuete alal, vaid seda teostab TJA. Seadus jätab täpsustamata, mida konkreetselt raudteetranspordi all mõeldakse ning seda mõistet ei sisusta ka RdtS.

RdtS § 40 lg 7 räägib raudteeõnnetusest. Lähtudes raudteeliiklusõnnetuste määratlustest, on päästeametil abi osutamise kohustus seega vaid raudteeõnnetuste puhul, mille alla määratluse järgi lähevad vaid I ja II astme raudteeõnnetused. Arvestades raudteeliiklusõnnetuste definitsiooni, ei liigitu praeguses sõnastuses abi osutamise kohustuse alla raudteevariid, raudteeintsidendid ja otsasõidud. Ilmselt on tegemist seaduse "halli tsooniga". Abi osutamine peaks hõlmama kõiki RdtS § 40 toodud raudteeõnnetuste liike.

Teede- ja sideminister on kehtestanud kemikaaliseaduse § 11 lg 2 p 2 alusel määrusega nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudteejaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammoniumnitraadi käitlemisele. Määruses kasutatakse terminit raudteejaam, mida eraldi defineeritud pole. Ilmselt täpsem termin vastavalt raudteeseadusele oleks raudteeinfrastruktuur, mis on raudtee ning selle majandamiseks vajalikud hooned ja rajatised, mis on raudteega ehituslikult või sihtotstarbeliselt seotud või mõnd muud täpsustavat terminit.

6. Euroopa Liidu õigusaktid

6.1. Raudtee ohutuse direktiiv

Lähtudes Nõukogu direktiivist 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta (*EÜT L 237, 24.08.1991*), viimatimuudetud direktiiviga 2004/51/EÜ (*ELT L 164, 30.04.2004*) on raudtee ohutuse alal kõige olulisem direktiiv - Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv

2004/49/EÜ ühenduse raudteede ohutuse kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ning raudtee infrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutuse sertifitseerimise kohta (raudtee ohutuse direktiiv).

Üleeuroopaliste raudteevõrkude alamsüsteemide ohutusnõuded on sätestatud direktiivis 96/48/EÜ ja direktiivis 2001/16/EÜ. Nendes direktiivides ei määratleta siiski üldisi nõudeid süsteemi tasandil ning ei käsitleta üksikasjalikult ohutuse reguleerimist, juhtimist ja järelevalvet. Kui alamsüsteemide miinimumohutusnõuded on määratletud koostalitlusvõime tehniliste kirjeldustes, omandab kasvava tähtsuse ohutuseesmärkide kehtestamine ka süsteemi tasandil.

Euroopa Raudteeagentuur asutati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 881/2004. Euroopa Raudteeagentuur loodi andmaks soovitusi ühiste ohutuseesmärkide, ühiste ohutusmeetmete ja ühiste ohutusnäitajate ning täiendavate ühtlustamismeetmete kohta ning teostama järelevalvet raudteeohutuse arengu üle ühenduses. Ohutuseesmärkide ja -meetodite väljatöötamine toimub mitmes etapis ning Eesti peaks jälgima tööetappide tulemusi ning kohandama vastavalt ka ohutuse õiguslikku regulatsiooni.

Andmed, mis puudutavad raudteeõnnetusi, kogutakse Eurostat'i poolt vastavalt määrusele (EC) 91/2003 ja (EC) 1192/2003.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/49/EÜ põhieesmärk on olnud harmoniseerida EL liikmesriikide raudtee ohutusnõudeid, reguleerida raudtee ettevõtjate ohutustunnistusi, ohutuskontrolli asutuste ülesandeid ja õnnetuste uurimisi. Vastavalt direktiivi eesmärkidele kõik raudteesüsteemi käitajad, raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ja raudtee-ettevõtjad peaksid kandma täit vastutust süsteemi ohutuse eest, igauks omas osas. Kui see on asjakohane, peaksid nad tegema koostööd riskikontrollimeetmete rakendamisel. Liikmesriigid peaksid selgelt eristama seda vahetut vastutust ohutuse eest ning ohutuasutuste ülesannet siseriikliku õigusliku raamistiku sätestamisel ja käitajate tegevuse järelevalvel.

Eesti on antud direktiivi alusel RdtS muudatused teinud ning direktiivi eesmärk on täidetud: on kehtestatud ohutusnõuded, ohutustunnistuse ja ohutusjuhtimise süsteemi ohutustunnistuse nõuded, järelevalve TJA poolt ning õnnetuste uurimise menetluse ning vastutuse nende sätete rikkumise eest.

Eestis on ka kasutusele võetud üle Euroopa kasutatav hädaabinumber 112.

6.2. Ohtlikud ained raudteel

Välja on antud direktiiv 96/49/EÜ 23. juuli 1996, ohtlike kaupade raudteevedu käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta. Antud direktiiv nendib, et kõik liikmesriigid osalevad rahvusvaheliste raudteevedude konventsioonis (COTIF), mille B liites kehtestatakse ühtsed eeskirjad, mis käsitlevad kaupade rahvusvahelise raudteeveo lepingut (CIM), ja lisa 1 sisaldab ohtlike kaupade rahvusvaheliste raudteevedude korda (RID), kuid kõnealune konventsioon ei hõlma ohtlike kaupade riigisisest raudteevedu; seepärast tuleb tagada, et

ühtlustatud ohutuseeskirju kohaldataks ühetaoliselt kogu ühenduses; asjakohaseim viis selle saavutamiseks on viia liikmesriikide õigusaktid vastavusse RIDiga.

Eesti pole RID sätteid RdtS-s eraldi sisse kirjutanud, vaid RdtS § 66 lg 2 sätestab, et ohtlike veoste veol lähtutakse 1980. aasta rahvusvaheliste raudteevedude COTIF konventsiooni lisa RID (*Regulations Concerning the International Carriage of Dangerous Goods By Rail*) ja rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe SMGS nõuetest.

2007.aasta seletuskirjas “Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse muutmise seaduse” eelnõu juurde, on antud ülevaade COTIF-i seosest EL aktidega ning erandite tegemise võimalusest, mida Eesti on kasutanud:

EL Nõukogu direktiivi 96/49/EÜ artikli 7 lõike 2 alusel võivad Euroopa Liidu liikmesriigid pärast Euroopa Komisjoni eelnevat informeerimist kehtestada oma territooriumi jaoks RID-ist erinevaid eeskirju COTIF-i osalisteks mitteolevatest SRÜ riikidest ja mainitud riikidesse toimuva ohtlike kaupade raudteeveo suhtes. SMGS-i lisa 2 „Ohtlike kaupade veo eeskiri” ühtlustatakse RID-ga.

Direktiivi 96/49/EÜ on täiendatud direktiividega 96/87/EÜ ja 1999/62/EÜ, mille alusel kohaldatakse RID-i ka üksikute liikmesriikide sisevedudele, ning direktiiviga 2000/62/EÜ, mis annab liikmesriikidele võimaluse riigisisel veol ja SRÜ riikide suunal teostataval veol piiratud ajavahemiku jooksul kasutada ka neid raudteevaguneid ja tsisterne, mis ei vasta RID-i nõuetele.

COTIF on kooskõlas ka EL-i Nõukogu direktiiviga 96/35/EÜ maanteedel, raudteedel ja siseveekogudel toimuva ohtlike kaupade veo ohutusnõunike nimetamise ja nende ametialaste kvalifikatsioonide kohta ja direktiiviga 2000/18/EÜ ohtlike kaupade maantee-, raudtee- või siseveeveo ohutusnõunike eksami miinimumnõuete kohta. COTIF-i lisa RID-i kohaselt peab iga ettevõtja, kes tegeleb ohtlike kaupade raudteetranspordiga, kasutama sertifitseeritud ohutusnõuniku teenuseid. Ohutusnõuniku teenuste kasutamine on sätestatud ka raudteeseaduse §-s 66.

Lisaks arvestab COTIF Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi kehtestatud teiste raudteelaste direktiividega (91/440/EMÜ, 95/18/EÜ, 96/48/EÜ, 2001/12/EÜ, 2001/13/EÜ, 2001/14/EÜ, 2001/16/EÜ, 2004/49/EÜ ja 2004/50/EÜ).

Eesti on rakendanud Kemikaaliseaduses EL direktiivid, mis puudutavad ohtlikke aineid. Eelkõige, Nõukogu direktiiv 96/82/EÜ, 9. detsember 1996, ohtlike ainetega seotud suurõnnetuste ohu ohjeldamise kohta. Samas tuleb märkida, et antud direktiiv kehtib vaid sel juhul kui ohtliku aine kogus on direktiivis näidatud koguses või sellest suurem ning seda direktiivi ei kohaldata ohtlike ainete veole ja ajutisele vaheladustamine maanteel, raudteedel, siseveekogudel, merel või õhus väljaspool käesoleva direktiiviga hõlmatud käitisi, kaasa arvatud laadimine, lossimine ja vedu muudesse transpordivahenditesse ja neist välja dokkides, kaidel ja sorteerimisjaamades.

7. Läti ja Soome seadusandlus

Juriidilise analüüsi raames on antud ülevaade Läti ja Soome seadusandlusest, mis puudutab raudtee ohutust, õnnetusi ning raudteeõnnetuste päästetegevust, mis on reguleeritud seaduse tasemel. Ülevaade kaasatud institutsioonidest ning nende pädevusest on toodud aruandele lisatud dokumentides.

7.1. Läti seadusandluse võrdlus Eesti seadusandlusega

Võrreldes Eesti seadusandlusega on Läti seadusandlus oluliselt üldisem ning reguleerib ohuolukordades tegutsemist kahe põhilise seaduse: Kodanikukaitse ja Tuletõrje- ja tuleohutuse seadus baasil. Nii nagu Eesti seadusandluses, puudub ka Läti vastavas seadusandluses eraldi seaduslik regulatsioon käitumise kohta raudtee õnnetuste korral. Käitumine ohuolukordades on allutatud ühtsele tegevusskeemile, mis baseerub kahel eeltoodud seadusel.

Raudteealase seadusandluse põhiliseks dokumendiks on Raudteeseadus, kuid lisaks sellele on Läti seadusandluses eraldi ka Raudtee veoseadus, mis reguleerib kaupade vedu raudteel s.h. ohtlike kaupade spetsiifilisi küsimusi.

Oluline on märkida, et lisaks vedudele reguleeritakse antud seadusega ka tegevusi ja nõudeid mida ohtliku aine saaja, saatja ning transportija on kohustatud tegema, aga samuti valmisolekut ja varustatust, mida neilt hädaolukordade puhuks nõutakse.

Vastavalt antud seadusele on ettevõtted, kes käsitlevad kõrgendatud ohuga aineid kohustatud looma oma päästeüksuse ning omama valdkonnaspetsiifilisi likvideerimis- ja neutraliseerimisvahendeid. Tänu sellisele kohustusele on ette nähtud kaasata õnnetuse likvideerimisse koheselt ka ettevõtete vastavad päästeteenistused. Samuti peab selline ettevõtte looma teavitussüsteemi ohtlike ainetega toimuda võivate õnnetuste puhuks.

Eestis seaduses sätestatud ohtlike ainete väiksemates kogustes transportijalt kriisikava tegemist ei nõuta. Läti seadusandluse kohaselt on ohtlike ainete transportija kohustatud koostama ohuolukordade ennetus- ja reageerimiskava ning kindlustama ohukolukordi puudutavate andmete kogumise ja analüüsi.

Hädaolukorra plaani peavad lisaks ohtlike ainete käitlejatele koostama ka kõik sellised ettevõtjad kelle territooriumil töötab enam kui 50 inimest. Juhul kui vedajale ei ole saatja poolt veose ohtlikus eelnevalt teatavaks tehtud, siis on vedajal sellise informatsiooni ilmnemisel õigus veos tagastada, maha laadida, hävitada või neutraliseerida ilma saatjapoolse hüvitusnõude õigusega. Samuti peab sellisel juhul korvama saatja kõik sellega kaasnevad kulutused.

Ohtlikke aineid käsitlevatele ettevõtjatele on pandud kohustus teatada õnnetusest selliste ainetega lisaks päästeteenistusele ka kohalikku omavalitsust. Täiendavalt tuleb ettevõtjal informeerida ka lähedalasuvat, ohustatud elanikkonda.

Elanikkonna informeerimine võimalikust ohuolukorrast ning selleks vajaliku üldise teavitussüsteemi loomine on Lätis pandud Päästeametile.

Erinevalt Eesti seadusandlusest, kus ei ole määratletud millistel tingimustel ning kelle otsuse alusel muutub tavapärase ohuolukord olukorraks kus tegevusse tuleks kaasata kriisikomisjon, hinnatakse Läti seadusandluse kohaselt informatsiooni saabumise algetapil, milline on ohu tekkepõhjus ja võimalik kaasnev kahju ulatus ning vastavalt sellele kaastakse vajadusel õnnetuse likvideerimisse koheselt ka kriisi kontrollkeskus.

Seaduse tasemel on määratletud ka konkreetsed ülesanded, mida peab kohalik omavalitus tegema võimaliku ohu korral ja mis on suunatud elanikkonna turvalisuse tagamisele. Selliste tegevuste hulka kuuluvad näiteks elanike nimekirjade koostamine, toitlustamise ja majutuse organiseerimine, meditsiinilise teeninduse korraldamine jms.

Eraldi on käsitletud päästetöid objektidel, mis omavad eristaatust (diplomaatilised esindused, saatkonnad, militaarobjektid jms.). Sellistel objektidel on päästeteenistusel lubatud teostada päästetegevust ainult vastava objekti omaniku või omaniku poolt määratud isiku järelevalve all.

Vastutus õnnetusjuhtumite andmete haldamise eest on pandud Päästeametile.

Vaadeldavates aktides puudub viide võimalikule kokkuleppele Läti raudtee ja päästeteenistuse vahel, seetõttu ei ole võimalik hinnata, millised on mehhanismid, mis jäävad väljapoole antud seadusandlust ja mis võiksid mõjutada tegevust raudteega seotud ohuolukordades.

Läti lähenemine, et Raudtee vedu reguleerib eri seadus, s.h ohtlike aineid puudutav, on huvitav. Eesti on ohtlike ainete veo regulatsiooni puhul RdtS vaid viidanud RID ja SMGS regulatsioonile, täpsustamata seaduses, millisel puhul kumbagi rakendatakse.

Raudtee vedude jaoks eraldi seaduse koostamine ei oleks ehk õigustatud kuid ohtlike ainete vedu võiks olla reguleeritud kõiki transpordiliike hõlmavalt.

Ülevaade ennetusest, reageerimisest õnnetustele ning tagajärgedega tegelemisest, aga samuti institutsioonide funktsioonidest on toodud käesoleva analüüsi lisades.

7.2. Soome seadusandluse võrdlus Eestiga

Soome päästeteenistus on oma ülesehituselt oluliselt detsentraliseeritum kui Eesti päästeteenistus.

Vastutus erinevate päästeala funktsioonide eest on jaotatud riikliku päästeteenistuse ja regionaalsete päästeüksuste vahel. Riiklikud päästeteenistusalsed ametkonnad on Siseministeeriumi alla kuuluv päästeteenistus ja selle Riiklikud regionaalsed üksused. Regionaalsete üksuste funktsiooniks on suunata päästealast tegevust regioonis, koostada kodanikukaitsealaseid plaane ja teostada sellealast järelevalvet. Regionaalsed päästeüksused vastutavad otsese päästetegevuse eest omas piirkonnas.

Oluliselt suurem rõhk päästeteenistuste tegevuseks on pandud kohalikule omavalitsustele. Seetõttu on kohalik omavalitsus kohustatud tegema päästealast koostööd kohalike päästeteenistustega ning vastutavad vastava piirkonna päästeplaanide koostamise eest.

Lisaks riiklikule päästeteenistustele on Soome päästetegevusse kaasatud suur hulk vabatahtlikke päästeüksusi aga samuti on päästeseadusega pandud õnnetusjuhtumite vältimise ja neile reageerimise kohustused tavakodanikele. Päästeseaduses on eraldi ära märgitud elanikkonna tuleohutusala tegevus lahtise tule, metsatulekahjude ja turbatootmise alal. Suurt rõhku pööratakse ka hoonetega seonduvale tuleohutusele.

Kuna vastutus kohaliku päästetegevuse arendamise eest lasub suures osas kohalikul omavalitsusel, siis on ka antud piirkonna päästeteenistuse varustatuses arvestatud vastava piirkonna spetsiifikat ning päästeteenistused varustatakse antud piirkonna võimalikke ohte silmas pidades. Piirkonnad on jaotatud vastavalt õnnetuse toimumise tõenäosusele, elanike arvule, transpordi või tööstuse spetsiifikale riskipiirkondadeks ning vastaval piirkonnale on määratletud ka õnnetustele reageerimise aeg. Kasutusel on 4 piirkonda mille reageerimisaeg varieerub 6 minutist kõige kõrgema riskiga piirkonnas kuni 20 minutini 3 kategooria piirkonnas ning limiteerimata ajaga reageerimisele hõredalt asustatud piirkondades.

Piirkonna päästeteenistuste kohustuseks on koos kohaliku omavalitusega koostada ka vastava piirkonna kodanikukaitse kava. Sellised kavad sisaldavad andmeid selle kohta milliseid ressursse ja materjale kodanikukaitse alases tegevuses vajatakse, milline on kodanikukaitse alases tegevustes osalevate inimeste väljaõpe, kuidas kaitstakse inimesi võimalike tekkivate ohuolukordade korral ning kuidas toimub elanikkonna teavitamine võimalikust ohust. Rahvuslikul tasemel nähakse ette elanikkonna teavitamine massikommunikatsiooni vahendite abil kuid otsesest vahetust ohust teavitamiseks on kasutusel hädaolukordadest teavituse süsteem mille kaudu teavitatakse elanikkonda ohuolukordadest hädasignaali. Sellise süsteemi väljaehitamise ja toimimise eest lasub vastutus Transpordi ja Kommunikatsiooniministeeriumil.

Kodanikukaitse alase tegevuse kohustus on lisaks kohalikule omavalitsusele ja päästeteenistustele pandud ka ettevõtetele ja organisatsioonidele ning elanikkonnale.

Raudteelastele õnnetusjuhtumitele reageerimist seaduse tasemel eraldi ei reguleerita, vastavad spetsiifilised tegevused kajastatakse vastava riskiastmega piirkonna kriisiplaanides.

Raudtee alaseks seadusandluse põhiliseks dokumendiks on Raudteeseadus mis reguleerib raudteega seotud küsimusi nii avalikul kui eraõiguslikul raudteel. See seadus kehtestab raudtee-ettevõtja kohustuse olla valmistunud raudteed ja raudteeliiklust puudutavatele ohuolukordadele. Seadus paneb Raudteeametile kohustuse korraldada raudteelaseid päästeõppusi ning annab samas ka õiguse sundida raudtee- ja raudtee turvalisusega tegelevat ettevõtjat osalema päästeharjutustes või päästetöodes kuid selline kohustus on piiratud 5 ööpäevaga aastas.

Erinevalt Eestist ja sarnaselt Lätile on Soomes olemas ohtlike ainete vedu reguleeriv seadus "Ohtlike ainete veoseadus" mille eesmärgiks on ennetada ja ära hoida ohuolukordi ja kahjusid mis on seotud ohtlike ainete veoga. Seadus on oma olemuselt protsessikeskne,

reguleerides nõudeid ladustamisele, laadimisele, märgistamisele, reguleerides ühtsetel alustel vedusid nii maal, õhus kui vees ning hõlmates erinevaid transpordiliike kuid ei sätesta tegevusi ja kohustusi võimalike õnnetusjuhtumite korral.

Ülevaade Soome vastavast seadusandlusest ja reageerimismehhanismidest on toodud käesoleva analüüsi lisades.

8. Ettepanekud seadusandluse muutmiseks

- Tuleks vähemalt operatiivplaani tasemel reguleerida raudteeõnnetuste reageerimise kava, mis tagaks raudtee, kui spetsiifilise transpordiliigi optimaalse pääste.
- Ümber tuleks vaadata Päästeameti kriisireguleerimise plaan (hädaolukorra lahendamise plaan), töötada välja kava, mis tagaks kiire reageerimise ka väljaspool AS Eesti Raudtee infrastruktuuri ning haruteedel juhtunud õnnetuste päästel.
- Kuni päästeameti poolt endal vastava raudteepääste varustuse soetamiseni, oleks vaja muuta lepingut AS-ga Eesti Raudtee, tagamaks päästet ka väljaspool AS Eesti raudtee infrastruktuuri, kaaluda võiks halduslepingu sõlmimist või lepingute sõlmimist teiste äriühingutega, mis tagaks pääste kogu raudtee infrastruktuuril.
- Koolitada häirekeskuse töötajaid, et nad oleksid kompetentsed orienteerumaks raudtee spetsiifilistes küsimustes ning terminites.
- Raudteeseaduses või selle alusel antavates määrsutes peaks olema reguleeritud, et häirekeskust varustatakse raudteeinfrastruktuurivaldajate poolt raudteelõikude nimetuste kaardiga ning ettevõtjate õnnetuste likvideerimise plaanidega. Vastavad kaardid peaks olema kättesaadavaks tehtud ka politseile.
- Peaks kaaluma raudteeseaduse muutmist, mis kohustaks ohtlike aineid käitlevate eraraudtee omanikke koostama ettevõtte tegutsemisplaani õnnetuste või intsidentide korral ning raudteeseaduses võiks olla viide, et sellised tegutsemisplaanid kooskõlastatakse päästeametiga.
- Muuta Vabariigi Valitsuse 18.03.2004 määrust nr 75 "Raudteeliikluse olulise piiramise ja ajutise sulgemise kord", kus on jäänud aegunult sisse Raudteeinspeksioon.
- Kaasajastada teede- ja sideminister 09.07.1999 määrusega nr 39 kinnitanud Raudtee tehnokasutuseeskirja, et selgitada, millistel alustel toimub tuletõrje- ja päästerongi kasutamine erinevate operaatorite vahel ning kellel lasub kohustus selliste rongide omamise eest.
- SMGS II osa „Ohtlike veoste eeskiri” tuleb ametlikult tõlkida eesti keelde ning avaldada Riigi Teatajas, et tagada selle siseriiklik kehtivus.

- Selguse mõttes oleks vajalik, kui RdtS §-s 66 lg 2 oleks täpsustav viide SMGS II osale „Ohtlike veoste eeskiri”, mille normistikku rakendatakse ohtlike veoste raudteeveol, arvestades ka rahvusvahelisi erikokkuleppeid (Sõltumatute Riikide Ühenduse liikmesriikide, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Eesti Vabariigi raudteeadministratsioonide vaheline kokkulepe rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe (SMGS) üksikute sätete kohaldamise erisuse kohta).
- RdtS §-s 66 lg 1 tuleks täpsustada ohtlike veoste veol kasutatava ohutusnõuniku regulatsiooni aluseks olevat normistikku (RID versus kemikaaliseaduse nõuetele vastav ohutusnõunik).
- Seadusega võiks olla määratletud, et PA ja PA päästeasutused oleksid kaasatud ohtlike aineid transportivate ettevõtjate tegevusplaanide koostamisse, mis puudutavad tegevust õnnetuse või intsidendi korral, mis peaks tagama võimalike õnnetuste korral vajaliku koostöö päästeasutustega.
- RdtS-s tuleks sätestada ja korraldada seaduse alusel TJA-i pidev infovahetus ning koostöö kohaliku omavalituse, Päästeamet ja Päästeamet kohalike asutusega ohtlike veoste veol ja järelevalvel.
- Võiks kaaluda eraldi seaduse väljatöötamist ohtlikele veoste, mis tagaks komplekse regulatsiooni, järelevalve ja sanktsioonid.
- Päästeseaduse §-s 26 tuleks selgemalt piiritleda riikliku tuleohutusjärelvalve teostaja raudteega seotud tuleohutusnõuete alal. Samuti, kui see jääb jagatuks kahe ameti TJA ja PA vahel, siis tuleks seaduses täpsustada nendevahelist infoliikumist antud valdkonnas.
- Kemikaaliseaduses tuleks täpsemalt sätestada seaduse tasandil, kas ja millises osas kemikaaliseadust saab rakendada ohtlike veoste veol raudteel, samuti tuleks täpsustada seaduse tasandil kemikaaliseaduse rakendusaktide rakenduvust ohtlikele raudteevedudele ning sellest tulenevaid kontrollimeetmeid ja sanktsioone.
- Juhul, kui soovitakse piirata kemikaaliseaduse või selle alusel antava määruse kehtivust raudteevedudel, tuleb seda teha seaduse tasemel, mitte määruses endas.
- Kemikaaliseaduse alusel antud määrus ei saa seadusest erinevalt määratleda aineid. Näiteks Nõuded veovahendile, majandus- ja kommunikatsiooniministri 03.04.2003 määrus nr 55, mille alusel loetakse vastavalt Ohtlike veoste rahvusvahelise raudteeveo kokkuleppele (RID) ohtlike ainete veol ained ja esemed, mis plahvatus-, tule- või kiiritusohu, mürgisuse, sööbivuse või muude omaduste tõttu võivad tekitada veoprotsessis kahju inimeste tervisele, varale või keskkonnale. Antud määratlus tuleb sätestada seaduse tasemel. Lisaks tuleb arvestada ka SMGS kehtivust.
- Tuleb täpsustada kemikaaliseaduse alusel antavate määruste kehtivust kas siis ohtlikule kemikaalile või lihtsalt kemikaalile. Praegu on mitmes kemikaaliseaduse alusel antud määruses erinev regulatsioon.

- Võiks kaaluda nõuet, et ohtlike ainete veol informeeritakse Kemikaali Teabekeskust.
- Kemikaaliseaduses tuleks täpsustada erinevate järelevalve asutuste omavaheline infoliikumine järelevalve osas.
- Tuleks täiendada HOVS-i, millal on tegemist õnnetusega, mis läheb määratluse alla hädaolukord ning mis on piiriks, et on tarvilik Vabariigi Valitsuse, valitsusasutuste ja kohalike omavalitsuste kooskõlastatud tegevus või kellel on õigus seda otsustada.
- HOVS § 13 sätestab Päästeameti ülesanded. Punkt 4 järgi Päästeamet koordineerib koostööd mittetulundusühingute ja sihtasutustega. Siin võiks olla laiendatult koostöö koordineerimine ka äriühingutega.
- Valla või linna poolt määratud ettevõtete hädaolukorra lahendamise plaan esitatakse valla- või linnavalitsusele kooskõlastamiseks. Seadusest ei tulene, et selline info, äriühingu hädaolukorra lahendamise plaan, jõuaks ka Päästeametile (v.a kemikaalidega seonduv), kuigi Päästeametile on pandud kohustus kontrollida HOVS nõuete täitmist ettevõtjate poolt. Seega peaks selles osas seadust täiendama.
- Kuni Päästeametil pole endal piisavat varustust päästetöödeks raudteel, tuleks kaaluda kas päästetööde tegemiseks põhjaliku halduslepingu või siis varustuse kasutamise tsiviilõigusliku lepingu sõlmimist AS-ga Eesti Raudtee või mõne muu äriühinguga, kellel on raudtee spetsiifiline päästevarustus olemas, et tagada päästetööde teostamine väljaspool AS-i Eesti Raudtee infrastruktuuri toimunud raudtee õnnetustel.

9. Kasutatud materjalid

1. Ainest teavitamise nõuded ja kord. Sotsiaalministri 16.02.2006 määrus nr 23 - RTL 2006, 21, 349; 2006, 55, 1008.
2. Eesti Vabariigi Põhiseadus. 28. juuni 1992 – RT 1992, 26, 349; 2007, 33, 210.
3. Hädaolukorraks valmisoleku seadus. 22. november 2000 - RT I 2000, 95, 613; 2005, 64, 482.
4. Kemikaaliseadus. 6. mai 1998 - RT I 1998, 47, 697; 2007, 66, 408.
5. Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi põhimäärus. Vabariigi Valitsuse 23.10.2002 määrus nr 323 - RT I 2002, 88, 508; 2008, 12, 81.
6. Nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudteejaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammooniumnitraadi käitlemisele. Teede- ja siseministri 06. 12.2000 määrus nr 106 – RTL 2001, 7, 110; 2005, 106, 1629.
7. Nõuded veovahendile. Majandus- ja kommunikatsiooniministri 03.04.2003 määrus nr 55 - RTL 2003, 47, 688.

8. Ohutusnõuniku koolituse õppekava, kutseoskusnõuded ja koolitustunnistuse vorm RTL 2003, 47, 689.
9. Päästeameti ja AS Eesti Raudtee koostöölepe, detsember 2005.
10. Päästeameti hädaolukorra lahendamise plaan, 2007.
11. Päästeseadus. 23. märts 1994 - RT I 1994, 28, 424; 2008, 35, 213.
12. Päästetööde suitsusukeldumise eeskiri. Siseministri 23.02.2000 määrus nr 5 - RTL 2000, 32, 434; 2004, 150, 2278.
13. Päästetööde üldeeskiri. Siseministri 23.02.2000 määrus nr 4 - RTL 2000, 32, 433; 2004, 150, 2278.
14. Rahvusvahelise raudtee kaubaveo kokkulepe (SMGS) - RT II 2004, 14, 53.
15. Raudtee tehnokasutuseeskiri. Teede- ja sideministri 09.07.1999 määrus nr 39 - RTL 1999, 127, 1773; 2008, 70, 995.
16. Raudteeinspektsiooni 2007.aastaruanne,
http://www.tja.ee/public/NSA_Annual_Report_2007_EST_ENG_.pdf
17. Raudteeliikluse olulise piiramise ja ajutise sulgemise kord. Vabariigi Valitsuse 18.03.2004 määrus nr 75, RTI, 24.03.2004, 15, 113.
18. Raudteeseadus. 19. november 2003 - RT I 2003, 79, 530; 2008, 30, 191Päästetööde keemiasukeldumise eeskiri. Siseministri 15.01.2003 määrus nr 3 - RTL 2003, 11, 130; 2004, 100, 1599.
19. Riigi päästeasutuste struktuurile, varustusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded. Vabariigi Valitsuse 22.12.2000 määrus nr 456 - RT I 2000, 104, 686; 2007, 11, 57.
20. Riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemine. Siseministri 30.04.2008 määrus nr 31 - RTL 2008, 36, 525.
21. Seletuskiri „Rahvusvaheliste raudteevedude konventsiooniga (COTIF) ühinemise seaduse” eelnõu juurde.
22. Seletuskiri “Rahvusvahelise raudteeveo konventsiooniga ühinemise seaduse muutmise seaduse” eelnõu juurde.
23. Seletuskiri 2008 „Raudteeseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu“ juurde.
24. Siseministeriumi põhimäärus. Vabariigi Valitsuse 11.05.2004 määrus nr 185 RT I 2004, 42, 291; 2008, 5, 37.
25. Vabariigi Valitsuse seadus. 13. detsember 1995 – RT I 1995, 94, 1628; 2007, 66, 408.

26. Õiguskantsleri märgukiri ohtlike raudteevadude regulatsioonist ja vajadusest töötada välja seaduseelnõu, 06.2006 nr 7-2/051609/0604099 majandus ja kommunikatsiooniministrile. www.oiguskantsler.ee/files/102.doc
27. Õiguskantsleri 2005.aasta tegevuse ülevaade, Tallinn 2006. www.oiguskantsler.ee/files/181.doc

Lisa 1. Kokkuvõte Läti seadusandlusest ja institutsioonide funktsioonid

Teema	Raudteeseadus	Kodanikukaitse seadus	Tuletõrjeseadus	Raudtee veoseadus
Seaduse reguleerimisala, eesmärk	Määratleb raudtee opereerimise põhimõtted ja liiklusohutuse raudteel ning kehtestab raudtee juhtimise protseduurid.	Kodanikukaitse alase õigusliku ja organisatoorse süsteemi loomine käsitlemaks ohu- ning katastroofi olukordi, et tagada inimeste, nende vara ning keskkonna kaitsmine	Määratleb tuletõrje alase ohutuse, tuletõrje ja päästeteenuste süsteemide ning organisatsiooni ülesehituse, toimimise ja ülesanded, nende kohustused ning õigused, juriidilise kaitse ja neile rakenduvad sotsiaalsed garantiid.	Reguleerib kaupade veoga seotud küsimusi raudteel sh. ohtlike ainete vedu
Seadusega reguleeritavad institutsioonid	Reguleeritakse raudteega seotud riiklike ja eraõiguslikke infrastruktuuri käitlejate ja raudtee ettevõtjate tegevust. <ul style="list-style-type: none"> • Transpordi ministeerium • Avaliku teenistuse komisjon • Riiklik raudtee administratsioon • Raudtee tehnilise järelevalve ja kontrolli agentuur • transpordi õnnetuste ja intsidentide juurdlusbüroo • raudtee infrastruktuuri valdajad • raudtee ettevõtjad 	Päästeteenistus Kohalik omavalitsus Riigiasutused Eraettevõtted Erasisikud	Tuletõrje ja Päästeteenistus: <ul style="list-style-type: none"> • riiklik • ettevõtete, organisatsioonide ja institutsioonidele kuuluvad • KOV tuletõrje- ja päästeteenistused • vabatahtlik tuletõrje 	Ohtlik veos Veos mis transpordi, laadimise või hoidmise käigus võib teatud tingimustes tekitada tulekahju, plahvatada või tekitada muud kahju inimestele elule, varale või keskkonnale.
Institutsioonide funktsioonid	Valitsus Raudteeõnnetuse uurimise protseduuri määramine Transpordi ministeerium	Päästeteenistus <ul style="list-style-type: none"> • teavitussüsteemi loomine ja haldamine • süsteemiks vajaliku seadusandluse arendamine • koos KOV kodanikukaitse plaanide 	Valitsus <ul style="list-style-type: none"> • määratleda protseduurid mille kohaselt organisatsioonidel, institutsioonidel ja ettevõtetel on võimalik päästeteenistusi luua • funktsioonid ja õigused mida sellised 	Ohtlike ainete saaja ja saatja <ul style="list-style-type: none"> • tagama kõikide saadetisega kokkupuutuvate töötajate väljaõppe • omama vajalikku kogust ohtliku aine

	<p>riigi poliitika elluviimine</p> <p>Avaliku teenistuse komisjon</p> <p>Raudteega seotud teenused</p> <p>Riiklik raudtee administratsioon</p> <p>Riigipoolne raudtee halduse elluviimine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raudtee veoste eellepingute koostamise koordineerimine • lepingute registreerimine ja täitmise kontroll • informatsiooni andmine transpordi ministri tegevustest ja otsustest mis on võetud vastu rdt administratsiooni poolt • reklaamima oma kompetentsi piires raudtee efektiivset ja ratsionaalset kasutust • informeerida avaliku ühiskasutus komisjoni (Public Utilities Commission) • kontrollida vaidlusi mis puudutavad infrastruktuuri võimalusi, paiknemist ja ligipääsu raudtee infrastruktuuri juhtide ning rdt ettevõtjate vahel. Võtma vastu otsuseid mis on siduvad mõlemale poolele. • seisma oma volituste piires konkurentsi edendamise eest raudtee vedudel • looma rdt keskkonnakaitse poliitika 	<p>koostamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • looduslike ja inimtegevusest tingitud hädaolukordade operatiivne juhtimine • tagajärgede likvideerimise organiseerimine • elanikkonnale antavate tegevuslike soovitude väljatöötamine • hädaolukordadeks vajaliku ressurside andmebaasi loomine • Kodanikukaitse operatiivkeskuse valmisoleku tagamine • kodanikukaitsealase väljaõppe organiseerimine • kodanikukaitsealase haridusprogrammide koordineerimine • kriisikesksete riigi reservide loomise ja kasutamise koordineerimine • elanikkonna informeerimine läbi massimeedia • päästeoperatsioonidest osavõtivate ettevõtjate ja isikute väljaõppe organiseerimine • KOV kodanikukaitse komisjonide liikmete väljaõpe • koostöös hädaolukordade meditsiiniteenistusega luua kiirreageerimise ja meditsiini üksuse loomine õnnetuses kannatanud aladel 	<p>päästeteenistused omavad ning neile esitatavad nõuded</p> <ul style="list-style-type: none"> • kinnitada kriteeriumid mille alusel hinnatakse ettevõtte ohtlikeks • kinnitab ohtlike ettevõtte nimekirja • kinnitab juriidiliste ja füüsiliste isikute jaoks tuleohutuse nõuded • määratleb tuleohutusjärelvalve kompetentsi ulatuse tegevuse alused • määrab protseduurid mille kohaselt toimib tuletõrje ja päästeamet • määrab tuletõrje ja päästetegevuseks vajaliku seadmete nimekirja <p>KOV</p> <ul style="list-style-type: none"> • kindlustada KOV töötajate väljaõpe • toetada vabatahtlike tuletõrjeorganisatsioonide loomist oma territooriumil • toetada riikliku päästeteenistuse tegevust oma haldusüksuses, tagama vajadusel tasuta vajalikud materjalid, vee ja tehnilise toetuse <p>Riiklik tuleohutuse järelvalve</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuleohutuse järelvalvet teostavad riikliku tuletõrje ja päästeameti inspektorid <p>Institutsioonid, organisatsioonid ja</p>	<p>neutraliseerimiseks tarvilikku ainet</p> <ul style="list-style-type: none"> • aine jaoks sobivaid überpumpamise seadmeid • päästeüksust transpordi käigus toimunud õnnetuste tagajärgede likvideerimiseks • registreerida ohtlike ainete laadimiseks ja veoks kasutatavad vahendid • jälgida, et laadimiseks ja veoks kasutatavad seadmed omavad vastavaid sertifikaate ja tehnilise ülevaatusakte on nõuetele vastavalt markeeritud ning töökorras • ohtlike ainete laadimisega tegelevad jur. isikud on kohustatud määrama ohutusnõuniku kes vastutab ettenähtud nõuete jälgimise eest <p>Ohtlike ainete saatja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on kohustatud andma vedajale üle ainult sellise saadetise mis vastab ohtlike ainete veose tingimustele • määratleb ohtliku aine • markeerib aine vastavalt
--	---	--	---	---

	<p>mille kinnitab transpordi minister</p> <ul style="list-style-type: none"> • looma ja kinnitama isetoimivad süsteemid keskkonnakaitse tagamiseks • hindama rdt infrastruktuuri poolt põhjustatavaid võimalikke riske inimestele ja keskkonnale ning võtma tarvitusele abinõusid selliste riskide vähendamiseks • infrastruktuuri registri pidamine • veeremi registri pidamine • raudtee ettevõtjatele litsentside väljastamine • avaldada arvamust täiendavate raudteeliinide vajaduse üle või rdt liinide sulgemise otsustamine <p>Raudtee tehnilise järelevalve ja kontrolli agentuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrollida raudtee opereerimise ja ohutuse vastavust seaduses ettenähtud tingimustele • kontrollida raudteega seotud kodanikukaitse abinõude toimimist (ennetusmeetmed, reageerimine ja tagajärgede likvideerimine) • raudteeõnnetuste uurimine • Kontrollida veeremi õnnetustega seotud tagajärgede likvideerimist • hinnata rdt infrastruktuuri sobivust ja 	<p>Riigiasutused</p> <ul style="list-style-type: none"> • selgitada välja sektori võimalikud ohukohad ja esitada vastavad ettepanekud Sisemin-le • esitada Sisemin-le eelneva aasta kodanikukaitse alaste tegevuste ülevaate • koostada oma sektori hädaolukordade tegevusplaan • koordineerida hädaolukordades oma alamasutuste tegevust • koordineerida ja kontrollida hädaolukordade riigireservide loomist oma valdkonnas • kindlustada kodanikukaitse kava planeeritud tegevuste elluviimine omas valdkonnas • kindlustada töötajate vastav väljaõpe • anda päästeametile vajalikku infot kasutada olevate ressursside kohta <p>Valdkonna minister kodanikukaitse eest omas valdkonnas</p> <p>Riikliku institutsiooni juht</p> <p>kodanikukaitse eest omas organisatsioonis</p> <p>KOV juht</p> <p>Kodanikukaitse süsteemiloomine ja eriolukordade juhtimine oma KOV ulatuses</p> <p>KOV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luua ja juhtida kohalikku kodanikukaitse 	<p>ettevõtted</p> <ul style="list-style-type: none"> • võtta tarvitusele abinõud mis on vajalikud tulekahjude ennetuseks ja likvideerimiseks, aga samuti päästetöödeks oma organisatsioonide piires • tuleohutuse eest vastutajaks on ettevõtte või organisatsiooni juht kes • kindlustab seadusega ettenähtud tuletõrjenõuete täitmise • kindlustab töötajate väljaõppe • võimaldab riikliku tuleohutuse järelvalve teostamist • annab vajaliku tuleohutusosalast informatsiooni • tagab tuletõrje meetmete rakendamise kuni tuletõrjebrigaadi saabumiseni <p>Hoonete valdajad, rentnikud</p> <ul style="list-style-type: none"> • täita hoonete tuleohutus nõudeid • täita päästeteenistuse instruksioone tulekahju korral <p>Elanikkond</p> <ul style="list-style-type: none"> • jälgida tuleohutusnõuete täitmist • teatada võimalikust tuleohust 	<p>nõuetele</p> <ul style="list-style-type: none"> • valmistab ette ohtlikku ainet puudutava kirjaliku infomaterjali mis sisaldab tegevusjuhiseid ainega kokkupuutuvale personalile ning annab selle üle vedajale • korvama kahjud mis on tekitatud saatja süül inimestele, nende tervisele, varale või keskkonnale. <p>Transportija</p> <ul style="list-style-type: none"> • tagama kõikide saadetisega kokkupuutuvate töötajate väljaõppe • registreerida ohtlike ainete laadimiseks ja veoks kasutatavad vahendid • jälgida, et laadimiseks ja veoks kasutatavad seadmed omavad vastavaid sertifikaate ja tehnilise ülevaatuse akte on nõuetele vastavalt markeeritud ning töökorras • kindlustada, et veo käigus on kindlustatud ohtliku aine säilimine ettenähtud pakendis • peatama ohtliku aine veo kui see võib tekitada ohtu inimeste elule, varale või
--	--	---	---	--

	<p>võtta vastu neid puudutavaid otsuseid, anda välja ehituslubasid ning hinnata kuidas rdt infrastruktuuri ehitajate tegevus vastab käesoleva ja muude ehitust reguleerivate seaduste nõuetele</p> <ul style="list-style-type: none"> • anda välja ohutussertifikaate • anda välja ohutuslubasid • anda välja professionaalse kompetentsuse sertifikaate 	<p>komisjoni</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleda ennetusmeetmete väljatöötamisel KOV ulatuses • toetada pääste ja abistamistöid • organiseerida inimeste evakueerimine kindlustades, evakueeritud inimeste nimekirjade, ajutise majutuse, toitlustuse, sotsiaalhoolekande ja med. teeninduse olemasolu • tagada teistest piirkondadest ohu ennetamiseks või likvideerimiseks appi kutsutud inimeste elamiseks vajalikud tingimused • Teha ettepanekuid riigi reservi moodustamiseks ja hoidmiseks • varustada päästeametit informatsiooniga KOV käsutuses olevate ressursside kohta • organiseerida KOV kodanikukaitse komisjoni liikmete väljaõpe <p>KOV päästeteenistuse juht</p> <p>Kohaliku kodanikukaitse komisjoni juhi asetäitja</p> <p>Ettevõtjad</p> <ul style="list-style-type: none"> • informeerida töötajaid, päästeametit, KOV ning otseselt ohustatud elanikkonda ettevõtja territooriumil toimunud kriisilukordadest • töötada välja ettevõtja territooriumit ja vara 	<p>Riiklik tuletõrje- ja päästeteenistus</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsida tuleohutus ja hädaolukordade võimalikust • esitada ettepanekuid turvalisuse parandamiseks • organiseerida ja viia läbi riiklikku tuleohutuskontrolli • teostada tuletõrjet • teostada päästeoperatsioone tulekahjude korral • teostada päästeoperatsioone maanteeõnnetuste puhul • teostada otsingu- ja päästeoperatsioone siseveekogudel • vastavalt tehnilisele varustatusele ja sellest tulenevatele võimlustele teostada muid päästeoperatsioone • koostöös teiste institutsioonidega planeerida abinõusid mida on vajalik rakendada ioniseeriva radiatsiooni puhul • koostöös teiste institutsioonidega võtta ette päästeoperatsioone mis on osutunud vajalikuks kiiritus ja tuumaohu tõttu • võtta osa riigi poolt läbiviidavast tööstuslike õnnetuste riskide ja kasutatud abinõude efektiivsuse 	<p>keskkonnale</p> <ul style="list-style-type: none"> • korvama kahjud mis on tekitatud saatja süül inimestele, nende tervisele, varale või keskkonnale. • omama minimaalset vajalikku päästeteenistust, tehnilisi vahendeid ja varustus ning neutraliseerimisvahendite varu mis on vajalik võimalike ohuolukordade tagajärgede likvideerimiseks • koostama ohuolukordade ennetuskava ning kindlustama nende rakendamise. Tagama ohuolukordade andmete kogumise ning põhjuste analüüsi • andma keskkonnakaitsega seotud institutsioonidele nende tööks vajalikku informatsiooni • teatama koheselt võimalikust ohtlikku aine lekkest <p>Päästeteenistus</p> <ul style="list-style-type: none"> • reageerida vedaja palvel tekkinud ohuolukorrale
--	---	---	--	---

		<p>puudutav kodanikukaitse kava</p> <ul style="list-style-type: none"> • kindlustada töötajate kodanikukaitse alane väljaõpe • kindlustada kodanikukaitse alaste nõuete täitmine <p>Ettevõtte juht</p> <p>Vastutab ettevõtte kodanikukaitse alaste tegevuste elluviimise eest</p> <p>Elanikud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teavitada koheselt riiklike institutsioone võimalikust ohuolukorrast • käituda kriisiolukorras vastavalt massimeedias edastatud instruksioonidele ning päästeteenistuste korraldustele • asuda ohuolukorra tagajärgede likvideerimisele niivõrd kui see on võimalik käepäraste vahenditega kuni päästeteenistuste saabumiseni <p>Relvajõud</p> <ul style="list-style-type: none"> • riiklikud relvajõud on kohustatud osalema ohuolukordi ennetavates ja nende tagajärgede likvideerimises ning osutama abi otsingutel ning päästetöödel • Kõigil osapooltel on kohustus teha koostööd riiklike relvajõududega 	<p>hindamisest</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleda tööstuslike õnnetuste puhul vajalike reageerimismeetmete väljatöötamisel koost teiste ametkondadega, vastavalt regulatiivsetes aktides toodud protseduuridele • organiseerida, viia ellu ja juhtida päästeoperatsioone mis on seotud keemia õnnetustega • tagada elanike turvalisus, anda esmaabi vastavalt oma teadmiste ja võimalustele • seista selle eest, et tuletõrje- ja päästeoperatsioonide käigus tekitavad kahjud oleks minimaalsed • tagada ühtse hädaabitelefoniini toimimine • tagada oma kompetentsi piires kodanikukaitse meetmed • organiseerida ja koordineerida materjalide reservi loomine ja kasutamine vastavalt seadusandlusele • osaleda päästetegevust ja kodanikukaitset puudutava seadusandluse väljatöötamisel • tagada organisatsioonis töötavate inimeste väljaõpe ja treeningprotsess • tagada päästeoperatsioonidel kaasatud 	
--	--	---	--	--

			<p>isikute väljaõpe</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleda oma kompetentsi piires hoone kasutusloa andmisel • viia läbi tuletõrje- ja päästealast ning kodanikukaitse alast propagandat • viia läbi tuletõrjet, päästetegevust ja kodanikukaitset puudutavaid teaduslikke uurimusi 	
<p>Seadusega antavad õigused institutsioonide loikes</p>	<p>Avaliku raudtee operaator</p> <p>P14.11 Avaliku raudtee operaatori õigus sulgeda ajutiselt raudtee, raudteejaamu jms kui on ohustatud liikluse, elanikkonna või keskkonna turvalisus või kui see on vajalik tagajärgede likvideerimiseks</p> <p>P14.12 Avaliku rdt operaatori õigus lahti ühendada eraõiguslik rdt osa kui selle operaator ei ole jälginud Raudtee Tehnilise Inspeksiooni määratud nõudeid</p> <p>P26 . Avaliku infrastruktuuri operaatori kohustus koordineerida rongide liikumist ning teha koostööd teiste infrastruktuuride haldajatega</p> <p>P40 nõuda raudtee- ettevõtjalt raudtee kiiret vabastamist oma vahenditega</p> <p>Raudtee tehnilise järelevalve ja kontrolli agentuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontrollida kinnipidamist Raudtee Tehnilise Tegevuse Eeskirjadest sõltumata kontrollitava objekti 	<p>Päästeteenistus</p> <ul style="list-style-type: none"> • nõuda ja saada infot riigi institutsioonidelt, KOV ja eraisikutelt mis on vajalik kodanikukaitse tööks • kontrollida kodanikukaitsealaste nõuete täitmist, konsulteerida ning teha ettekirjutusi puuduste likvideerimiseks • määrata administratiivseid sanktsioone seadusega määratud nõuete täitmatajätmise eest • anda päästetöödega seotud ametitele ja isikutele päästeõõdeks vajalikke juhiseid • kooskõlas siseministriga võtta kasutusele hädaolukorraks mõeldud materjalide reserve • kasutada juriidilisi ja füüsilisi isikuid ja nende vara päästetöödel <p>KOV</p> <ul style="list-style-type: none"> • saada KOV territooriumil asuvatelt ettevõtetest ja organisatsioonidelt infot mis on vajalikud kodanikukaitse tegevuste 	<p>Institutsioonid, organisatsioonid ja ettevõtted</p> <ul style="list-style-type: none"> • õigus moodustada tuletõrje-päästeteenistusi • õigus kahjude kompensatsioonile <p>Riiklik tuleohutuse järelevalve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õigus nõuda avastatud puuduste likvideerimist • peatada ettevõtete tegevus või tootmine seadmete, hoonete ja konstruktsioonide kasutamine • anda hinnanguid füüsiliste ja jur. isikutele tuleohutuse nõuete ja abijõude kohta • hinnata administratiivsete rikkumiste ulatust ja määrata sanktsioone <p>Päästetööde juht</p> <p>Õigused juhul kui need on vajalikud tule</p>	<p>Transportija</p> <ul style="list-style-type: none"> • juhul kui transportija ei olnud informeeritud ohtlikust veosest on tal õigus kaup tagastada, maha laadida, vajadusel organiseerida hävitamine või neutraliseerimine ilma saatja poolse kahjuhüvitusnõude õiguseta • õigus nõuda saatjalt eeltoodud kulutuste katmist

	<p>omandivormist</p> <ul style="list-style-type: none"> peatada ajutiselt rongiliiklus, vähendada rongide liikumiskiirust ning keelata tehniliste vahendite kasutus kui ohtu on seatud inimeste tervis, liikluse või keskkonna ohutus keelata veeremi või raudtee kasutamine seni kuni puudused on täielikult kõrvaldatud ning inimeste tervis, liikluse või keskkonna ohutus on tagatud teha kohustuslikke ettekirjutusi kõigile raudteega seotud füüsilistele ja juriidilistele isikutele tegevuse vastavusse viimiseks Raudtee Tehnilise Tegevuse Eeskirjadega Kontrollida kvalifikatsiooni komisjonide liikmete teadmiste vastavust nõuetele <p>Transpordi õnnetuste ja intsidentide juurdlobüüroo</p> <ul style="list-style-type: none"> pääseda ligi õnnetustega seotud sündmustkohtadele, infrastruktuuri elementidele, veeremitele, seadmetele jms. koguda koheselt uurimise jaoks otseseid asitõendeid pääseda ligi veeremi liikumise, salvestatud kommunikatsiooni, liiklust reguleerivate seadmete salvestustele 	<p>elluviimiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> Esitada vastavalt KOV arenduskavala ja sellest tuleneda võivatele täiendavatele ohtudele KOV territooriumil asutavatele ettevõtjatele täiendavaid nõudeid <p>Ettevõtjad</p> <ul style="list-style-type: none"> Õigus luua õnnetuste likvideerimiseks mõeldud kodanikukaitse üksusi õigus saada kompensatsiooni päästetöödeks kasutatud vara eest <p>Elanikud</p> <ul style="list-style-type: none"> Õigus saada informatsiooni ohtude ja vajaliku käitumise kohta kriisi situatsioonides saada igakülgset abi kriisisituatsioonides õigus saada kompensatsiooni päästetöödeks kasutatud vara eest 	<p>või ohtlike faktorite levimise peatamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> anda korraldusi sisenemiseks igale territooriumile, hoonesse ja ruumi teisaldada, lammutada ja hävitada hooned, konstruktsioone ja osasid lahti monteerima seadmeid teisaldama sõidukeid kasutada operatsiooni käigus omanike nõusolekul nende teisaldatavat ja mitteteisaldatavat vara kasutada spetsiaalsete teenistuste (politsei, gaasiavarii, elektrivõrgud jne.) abi sündmuskohal 	
--	---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • võimalik ligipääs õnnetuse käigus kannatada saanud isikutele ja surnukehadele ning vigastuste uurimistulemustele • õigus kohtuda õnnetusega seotud raudtee spetsialistidega ning muude isikutega kes on seotud õnnetusega aga samuti tunnistajate küsitlustega • pääseda ligi riigiraudtee tehnilisele inspeksioonile, raudtee juhtidele ja raudtee ettevõtjatele kes omavad informatsiooni õnnetuse ning dokumentatsiooni kohta • määrata millal võib veeremi, selle osad muud olulised detailid eemaldada sündmuskohalt, samuti nende hävitamise • vastavalt kompetentsile viia ellu muid tegevusi mis on määratletud seadusandlusega <p>Raudtee ettevõtja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õigus nõuda õnnetuste likvideerimiseks tehtud kulude katmist 			
<p>Seadusega määratletud vastutuste ulatus</p>	<p>Transpordi õnnetuste ja intsidentide juurdlusbüroo</p> <p>Sõltumatu kõigist rdt infrastruktuuri operaatoritest ja ettevõtjatest ning organisatsioonidest kelle huvid võivad olla vastuolus transpordi õnnetuste ja intsidentide juurdlusbüroo tegevusega</p>			

<p>Seadusega määratud info jagamise kohustused</p>	<p>Riiklikul raudtee administratsioonil on õigus saada oma tööks vajalikku informatsiooni rdt infrastruktuuri haldajalt ning rdt ettevõtjailt</p>	<p>Kodanikukaitse plaanid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigi tasandil • KOV tasandil • Ettevõtte ja institutsiooni tasand – vajalik juhul kui objekt on kõrgendatud ohu allikas või kui seal töötab enam kui 50 in. Juhul kui samas hoones on mitu ettevõtet või institutsiooni peab iga ettevõtte kes vastab eeltoodud tingimustele omama vastavat plaani • Plaani struktuur, protseduurid, arendamine ja kooskõlastamise määratakse valitsuse poolt <p>Juriidilised ja füüsilised isikud on kohustatud andma kodanikukaitse alase planeerimise jaoks järgnevat informatsiooni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • riski allikad • välised ohud • ohtlike ainete hulk • ohtlike ainete iseloom • lekke ulatus ohuolukorras • ohu iseloom • ohu teavituse süsteem objektil • info kodanikukaitse struktuuride ja objektil olevate ohuolukorra likvideerimiseks kasutada olevate ressursside kohta 		
--	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • info planeeritud ja elluviidud ennetus ning reageerimismeetmete kohta • Planeeritud tegevused tagajärgede likvideerimiseks • informatsioon töötajate kodanikukaitsealase väljaõppe kohta • ellu viidud instruktaažid • Info kodanikukaitse üksuste kohta • andmed mis puudutavad eelnevaid antud objektil toimunud ohuolukordi <p>Elanike teavituse ja infosüsteem</p> <ul style="list-style-type: none"> • peab tagama elanike teavituse ohuolukordadest ja mobilisatsioonist • loomise mehhanism kinnitatakse valitsuse poolt • massimeedia peab tagama päästeteenistuse poolt edastatud info kohese edastamise 		
Ohtlike ainete käsitlemine		<p>Kõrgendatud ohuga ettevõtted</p> <p>Jaotatakse 3 gruppi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. riikliku tähtsusega 2. regionaalse tähtsusega 3. kohaliku tähtsusega <p>Ettevõtete liigid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elektri tootmise või akumuleerimisega 	<p>Kõrgendatud ohuga (tule- ja plahvatus ohtlike aineid käsitlevad) ettevõtted</p> <ul style="list-style-type: none"> • on kohustatud looma tuletõrje- ja päästeüksuse <p>Päästeteenistus</p> <ul style="list-style-type: none"> • tegutsemisel spetsiifilistel objektide tegutseb päästeteenistus koos antud objekti vastutava esindajaga 	

		<p>seotud</p> <ul style="list-style-type: none"> • elektromagnetilise radiatsiooniga seotud • kergestisüttivate, plahvatusohtlike, ohtlike keemiliste ainete tootmise, töötlemise, kasutamise, transpordi, hoidmisega seotud • ohtlike jäätmetega käitlusega seotud • organismide garantliinidega seonduvad • bioloogiliselt aktiivsete või radioaktiivsete ainetega seotud • tuuma materjalid ja jäätmed <p>Kõrgendatud ohuga ettevõtjate kohustused (lisaks ettevõtjatele toodud punktidele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • kindlustada ennetus ja tagajärgede likvideerimiseks vajalike meetmete olemasolu oma territooriumi toimuda võivate õnnetustele reageerimiseks • omada vastavalt oma spetsiifikale vajalike vahendite valmisolekut võimalike ohuolukordade likvideerimiseks • luua häire ja teavitussüsteem objektidel mis võivad sisaldada tööstusliku ohu, plahvatus või tuleohtlike õnnetuste riske. 		
Tegutsemise õnnetuse korral			<ul style="list-style-type: none"> • Tuletõrje- ja päästeoperatsioone juhiv sündmuskohal olev kõrgeim päästeameti esindaja kes juhivad tegevust kohal kuni päästeüksuse saabumiseni • kogu tuleohutus, tuletõrje ja 	

			<p>päästetegevus ning kõik muud tegevused ja üksused ning samuti füüsilised isikud alluvad päästetööde juhile</p> <ul style="list-style-type: none">• kellegi ei ole õigust sekkuda päästetööde juhi korraldustesse	
--	--	--	---	--

Lisa 2. Ennetus Läti seadusandluse baasil

Riiklik Raudtee Administratsioon	Ettevõtjad	Pääste-teenistus	Valitsus	RDT tehnilise kontrolli ja järelvalve agent.	Riigiasutused	RDT operaator	KOV	Riiklik tuleohutuse järelvalve
<p>RDT infrastruktuuri riskide hindamine</p> <p>RDT seotud ennetavate meetmete väljatöötamine</p> <p>RDT infrastruktuuri ja veeremi registri pidamine</p>	<p>Ettevõtet puudutava kriisikava väljatöötamine kui ettevõtte on kõrgendatud ohu allikas või seal töötab üle 50 in</p> <p>Töötajate tuletõrje-, ohtlike ainete- ja kriisialane väljaõpe</p> <p>Häire- ja teavitussüsteemi loomine kui on tegemist tööstuslikke ohtudega, plahvatus ja tuleriskidega</p> <p>Õnnetuste likvideerimiseks vajalike kriisiüksuste loomine kui tegemist on kõrgendatud ohuga ettevõttega</p> <p>Tulekahju ennetusmeetmete rakendamine</p>	<p>Päästealase teavitussüsteemi loomine, ühtse hädaabiliini toimimine</p> <p>Hädaolukordade alase seadusandluse arendamine</p> <p>Hädaolukordade-alaste plaanide loomine koos KOV-ga</p> <p>Hädaolukordadeks vajaliku ressursside andmebaaside loomine</p> <p>Kriisireservide loomine ja kasutuse koordineerimine</p> <p>Kriisialase väljaõppe</p>	<p>Päästeteenistuse loomise ja nende õiguslikud alused</p> <p>Ohtlike ettevõtete määratlemise tingimuste kinnitamine</p> <p>Tuleohutusnõuete kinnitamine</p> <p>Tuleohutuse järelvalve tegevuse aluste kinnitamine</p> <p>Tuletõrje ja PA protseduuride määratlemine</p> <p>Tuletõrje päästetegevus eks vajaliku seadmete nimekirja</p>	<p>RDT seotud kodanikukaitse abinõude toimimise kontroll</p> <p>Ohutuslubade väljastamine</p> <p>Peatada ajutiselt liiklus, tehniliste vahendite kasutus, vähendada liikumiskiirust</p> <p>Keelata veeremi või RDT kasutus kuni puuduste täieliku kõrvaldamiseni</p> <p>Teha ettekirjutusi puuduste täielikuks likvideerimiseks</p> <p>RDT infrastr. sobivuse hindamine,</p>	<p>Valdkondade ohukohtade kaardistamine</p> <p>Valdkondade kriisiplaanide selgitamine</p> <p>Oma valdkonna riigireservide loomise kontroll</p> <p>Oma töötajate väljaõpe</p> <p>Hädaolukordade kava tegevuste elluviimine omas valdkonnas</p>	<p>Õigus sulgeda ajutiselt RDT kui on ohustatud inimesed või keskkond</p> <p>Õigus lahti ühendada eraõiguslik RDT osa kui see ei vasta eeskirjadele</p> <p>Kohustus koordineerida rongide liikumist</p>	<p>Kodanikukaitse alase süsteemi loomine, tuletõrje org. loomine</p> <p>KOV ennetusmeetmete väljatöötamine</p> <p>Ettepanekud riigireservide moodustamiseks</p> <p>Organiseerida KOV töötajate väljaõpe</p> <p>Saada infot KOV territooriumil asuvatelt ettevõtetelt ja organisatsioonidelt</p>	<p>Ettevõtte tegevuse hoonete, seadmete kasutuse peatamine</p> <p>Hinnata rikkumiste ulatust ja määrata sanktsioone</p> <p>Nõuda puuduste likvideerimist</p>

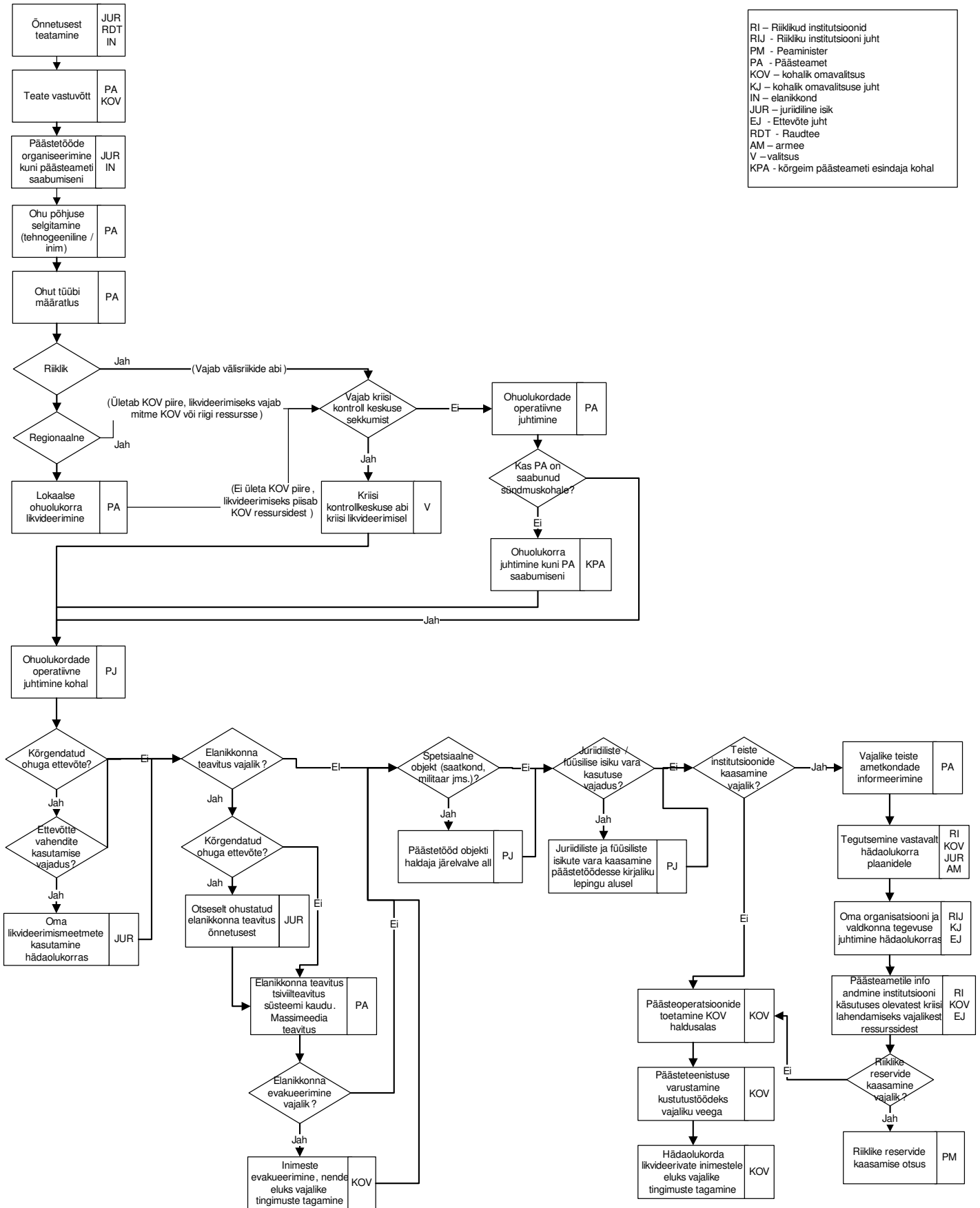
	<p>Ohtliku aine neutraliseerimiseks vajaliku aine olemasolu tagamine</p> <p>Ohtliku aine ümberpumpamise seadmete olemasolu tagamine</p> <p>Ohtliku aine laadimiseks ja veoks kasutatavate seadmete nõuetele vastavuse tagamine</p> <p>Ohutusosalase nõuniku määramine</p> <p>Ohtlike ainete käsitlemisjuhiste, veotingimuste ja markeerimisnõuete täitmise tagamine</p> <p>Ohtlike ainete veo peatamine kui see võib põhjustada ohtu</p> <p>Ohtlike ainete vedaja on kohustatud omama min. Päästeteenistust, tehn vahendeid ja neutraliseerimise vahendeid õnnetuse likvideerimiseks</p>	<p>organiseerimine</p> <p>Päästeoperatsioonide alase väljaõppe organiseerimine</p> <p>KOV kriisikomisjonide väljaõpe</p> <p>Tuleohutuse ja kriisiolukordade võimalikkuse analüüsimine</p> <p>Reageerimisplaanid ioniseeriva radiatsiooni puhuks</p> <p>Osavõtt tööstuslike õnnetuste, riskide ja abinõude hindamisest ja abinõude väljatöötamisest</p>	<p>kinnitamine</p>	<p>ehituslubade väljastus</p> <p>Kontrollida raudtee tehn. eeskirjadest kinnipidamist</p>				
--	--	--	--------------------	---	--	--	--	--

Lisa 3. Tegelemine tagajärgedega Läti seadusandluse baasil

Ettevõte	RDT tehnilise kontrolli ja järelvalve agentuur	Riigiasutused	Päästeteenistus	Transpordi õnnetuste ja intsidentide juurdlusbüroo	RDT operaator	Elanikud	Valitsus
Õigus nõuda kompensatsiooni tagajärgede likvideerimiseks kasut. vara eest	RDT õnnetuste uurimine Veeremiga seotud õnnetuste tagajärgede likvideerimise kontroll	Koordineerida oma alamasutuste tegevust	Tagajärgede likvideerimise organiseerimine Elanikkonna informeerimine Kiirreageerimise ja meditsiinilase kiirreageerimisüksuse loomine Õnnetusjuhtumite andmebaaside haldamine	Õigus pääseda ligi õnnetusega seotud kohtadele, seadmetele jms. Õigus koguda uurimiseks vajalikke asitõendeid Õigus pääseda ligi õnnetuses kannatada saanud isikute isikuandmetele Õigus küsitleda õnnetuses osalenud isikuid Õigus määratleda millal võib õnnetuses osalenud olulised detailid sündmuskohalt eemaldada Õigus määratleda millal võib õnnetuses osalenud olulised	Õigus nõuda RDT kiiret vabastamist rdt ettevõtja oma vahenditega Õigus sulgeda ajutiselt RDT kui see on vajalik tagajärgede likvideerimiseks Õigus nõuda õnnetuse likvideerimiseks tehtud kulude katmist	Õigus nõuda kompensatsiooni tagajärgede likvideerimiseks kasut. vara eest	Raudtee õnnetuse uurimise protseduuri määratlemine

				detailid hävitada			
--	--	--	--	-------------------	--	--	--

Lisa 4. Reageerimine Läti seadusandluse põhjal

- RI – Riiklikud institutsioonid
- RIJ - Riikliku institutsiooni juht
- PM - Peaminister
- PA - Päästeamet
- KOV – kohalik omavalitsus
- KJ – kohalik omavalitsuse juht
- IN – elanikkond
- JUR – juriidiline isik
- EJ - Ettevõtte juht
- RDT - Raudtee
- AM – armee
- V – valitsus
- KPA - kõrgeim päästeameti esindaja kohal

Lisa 5. Kokkuvõte Soome seadusandlusest ja institutsioonide funktsioonid

Teema	Raudteeseadus	Päästeseadus	Ohtlike ainete vedu	Valitsuse määrus päästetegevustest
Seaduse reguleerimisala, eesmärk	Reguleerib raudteeliiklust, raudteedesüsteemi koostööd ja raudteede kasutamist, lisaks veel raudtee turvalisust. Kehtib ka eraraudteedel, välja arvatud kohalikud, ajaloolised või turismiraudteed ja raudteed, mis ei ole ühenduses avaliku raudteede võrgustikuga.	Tulekahjude ja muude õnnetuste ennetamine Päästetegevused, mille all mõeldakse inimeste, vara ja keskkonna kaitsmiseks ja päästmiseks, kahjude piiramiseks ja tagajärgede pehmendamiseks õnnetuse juhtumisel või õnnetusohu puhul tehtavaid kiireloomulisi tegevusi. Samad tegevused ka eriolukordades	Ennetada ja ära hoida kahjusid ja ohte, mida ohtlike ainete vedu võib tekitada inimestele, keskkonnale või varale.	Reguleerib päästetegevuste vastutusalasid
Seadusega reguleeritavad institutsioonid	Raudteehalduskeskus, Raudteeamet, raudteeteetevõtted, Õnnetuste uurimiskeskus, Transpordi- ja kommunikatsiooniministeerium	Siseministeerium, Maavalitsus, Häirekeskus, Politsei, Piirivalve, kaitsejõud, Sotsiaal- ja terviseasutused, Keskkonnaministeerium ja -asutused, Transpordi ja kommunikatsiooniministeerium, Ilmajaam, Veeteede amet, Lennuamet, Raudteehalduskeskus, Sideamet, kohaliku omavalitsuse asutused, Tuletõrje üksused	Veeteede amet, Lennuamet, Tolliamet, Politsei, Raudteeamet, Piirivalve, sadamaametnikud, Turvatehnika keskus, Autoregister, Kiirguskeskus ja Tööohutusamet, Kaitsejõud, Transpordi- ja kommunikatsiooniministeerium, Raudteehalduskeskus	Siseministeerium, maavalitsused, vallavalitsused, Päästetegevuste nõukoda, päästepiirkonnad, Politsei, Piirivalve, Kaitsejõud, Sotsiaal- ja tervishoiu- ja tervishoiu- ja tervishoiuasutused, Kiirgusohutusamet, Keskkonnaministeerium, Põllu- ja metsamajandusministerium, Transpordi- ja kommunikatsiooniministeerium, Ilmajaam, Lennuamet, lennujaamad, Veeteede amet, Raudteeamet, jm
Institutsioonide funktsioonid	Ministeerium - tegevusload Raudteehalduskeskus – annab õiguse alustada vedamist, infrastruktuuri kasutamise maksud, läbilaskevõime	Siseministeerium juhib kogu protsessi Maavalitsus abistab siseministeeriumi	Ministeerium vastutab seaduse täitmise eest	Siseministeerium: • päästetegevuste üldine areng, riigi tasemel planeerimine

	<p>jagamine, nõuded veeremile, muud raudteevadudega alustamisega seotud toimingud, tegeleb liikluse korraldamisega, vastustab turvalisuse eest, peab veeremiregistril,</p> <p>Raudteeamet – korraldab veeremile kontrollkatsetused, valvab turvalisuse ja kokkusobivuse üle,</p>	<p>Vallad tegutsevad oma piirkonnas (koosneb mitmest vallast)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • päästetegevuste ja kodanikukaitse valmisolek • kodanikukaitse planeerimine ja toimimine, s.h. ka eriolukordades • teistele maadele päästeabi andmine <p>Maavalitsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • päästetegevused ja kodanikukaitse maakonna tasemel, kokkusobivus teiste maakondade plaanidega • päästeõppuste korraldamine • päästetegevuste arendamine • päästepiirkondade riigipoolse abi taotluste menetlemine • päästetegevuste teenuste hindamine ja aruandmine siseministeeriumile <p>Päästepiirkond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pääste- ja evakuatsiooni-plaanide koostamine koostöös piirkonna valdade ja muude osapooltega • oma organisatsiooni toimivus päästetöödeks või evakuatsiooniks • häiresüsteemide olemasolu <p>Merepääste</p> <ul style="list-style-type: none"> • õlireostuse tõrje, ohtlike ainete
--	--	---	--

				<p>kontroll, abi teistele ametiisikutele</p> <ul style="list-style-type: none"> • kui tervishoiuasutustega on kokku lepitud, siis osutab haigete veo-, esmaabi ja väljakutsele vastamise teenust • korraldab kodanikukaitse ja suurõnnetuste õppuseid <p>Politsei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kadunud inimeste otsimine • ohualade piiramine • turvalisuse tagamine õnnetuspiirkonnas • vajadusel õnnetuse põhjuste uurimine <p>Tervishoiuasutused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meditsiiniline päästetegevus • vigastatute transport • tervisekaitse • nakkushaiguste ärahoidmine • kemikaalidest põhjustatud saastete likvideerimine • tervishoiutöötajate olemasolu <p>Kiirgusohutusamet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuumaenergia kasutamise kontroll
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • üleriigiline kiirguse taseme kontroll <p>kiirgusega seotud teated, hoiatused, ja kaitsetegevused</p> <ul style="list-style-type: none"> • muud kiirgusega seotud tegevused <p>Keskkonna ja põllu ja metsamajandusministeerium, keskkonnateenistused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • õlireostuste tõrje korraldamine ja juhtimine • päästetööd uputuste korral • maade kasutamise kontroll • ehitusjärelvalve • keskkonnakahjude hindamine • metsatulekahjud <p>Transpordi- ja kommunikatsiooniministeerium:</p> <ul style="list-style-type: none"> • päästetööde ja kodanikukaitse sidesüsteemid ja nende ülalpidamine • häireteadete vahendamine elanikkonnale elektroonilise meedia kaudu • transpordivahendid evakuatsiooniks <p>Ilmajaam</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ metsatulekahjude indeksid
--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> ○ kiirguse taseme jälgimine ○ radioaktiivsete ja muude ohtlike ainete liikumine õhus <p>Vallad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meditsiiniline päästetegevus ja haigete transport • evakueerimisplaanide koostamisel osalemine • õnnetuse ohvrite ja evakueeritute majutamine, toitmine, riietamine ja muude põhivajaduste rahuldamine • kodanikukaitses vajalike koristustööde teostamine • esmaabi • psühholoogilise toe organiseerimine ohvritele ja nende omastele • abistavad päästetöödel tehnika, materjalide ja muu vajalikuga
Seadusega antavad õigused institutsioonide lõikes	Raudteeametil on õigus kontrolli teostamiseks pääseda Raudteehalduskeskuse, raudteeettevõtte, eraraudtee haldaja, teeremondi ja hooldusega tegeleva ettevõtte, liikluse reguleerimisteenust pakkuva ettevõtte ja veeremi katsetusteenust pakkuva ettevõtte ruumidesse. Õnnetuste uurimiskeskus võib õnnetuse uurimiseks kontrollida raudteeettevõtte	Siseministeeriumil kontrolliõigus	Seaduses nimetatud asutustel on kontrolliõigus oma valdkonna ulatuses, õigus olla informeeritud, uurimise teostamise õigus omas valdkonnas Samuti on neil õigus pääseda kontrolli teostamiseks ohtlike ainete ja nende transpordiks mõeldud pakendite ja anumate valmistus-, lao-, müügi-, paigaldamise-, remondi-, kontrolli-	

	<p>ja Raudteehalduskeskuse turvalisuse juhtimise süsteeme. Vajadusel saada politsei abi oma funktsioonide täitmisel.</p> <p>Raudteeametil on õigus peatada raudteeliiklus või muu raudteed puudutav sündmus, kui on põhjust arvata, et ohus on raudteeliikluse või raudtee turvalisus või inimeste turvalisus või inimesed. Samuti võib peatada tegevuse, mis seab ohtu ümbritseva keskkonna.</p> <p>Raudteeettevõtte, Raudteehalduskeskus ja raudteehoolduse ettevõtte, mis on seotud liiklusega raudteel peavad olema piisavalt valmistunud raudteed ähvardavateks ohtudeks või õnnetusteks.</p> <p>Raudteeamet võib sundida raudteeettevõtet ja raudtee turvalisusega tegelevat ettevõtet osalema päästeharjutustes või päästetöodes, kuid mitte rohkem kui 5 ööpäeva aastas.</p>		<p>, laadimis- ja transpordipaikadesse, ajutistesse laopaikadesse ja transpordivahenditesse, võtta proove ja teostada uurimist.</p> <p>Turvatehnikakeskus valvab pakendite ja anumate vastavuse üle.</p> <p>Õigus saada abi politseilt, piirivalvelt ja tollilt.</p>	
Tegutsemine raudtee õnnetuse korral	Raudteeettevõttel ja Raudteehalduskeskusel tuleb kohe teatada Õnnetuste uurimiskeskusele ja Raudteeametile neile teadaolevatest õnnetustest või ohuolukordadest.	Puudub	Puudub	

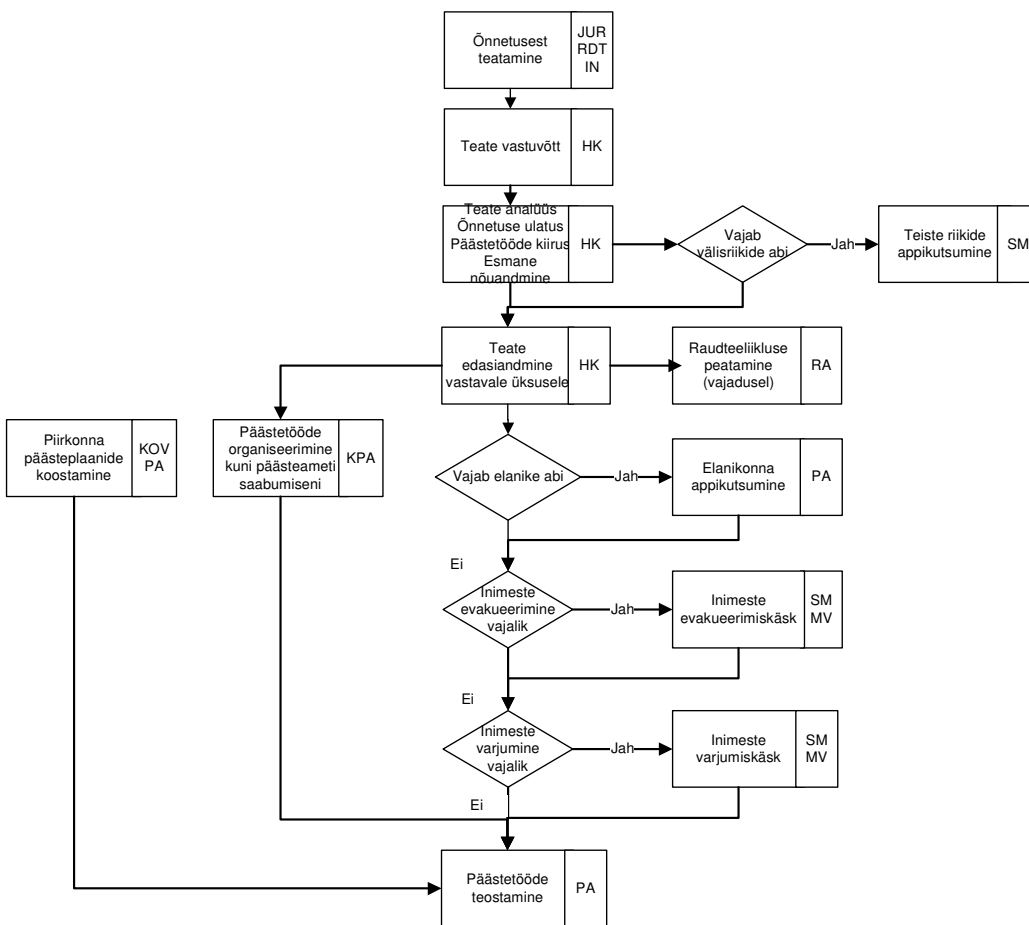
Lisa 6. Ennetus Soome seaduste baasil

Riik	Maavalitsus	KOV	Pääste-ametnikud	Metsaamet	Rautatievirasto	Raudtee-ettevõte
Kontrollib päästeteenuste saadavust ja nende taset	Valdade riskianalüüsi sisu kontroll	Peab ülal pääste-süsteemi	Päästeplaanide koostamine	Annab abi metsatulekahjude tõrjumisel ja ennetamisel	Ohutustunnistuste väljaandmine ja kehtetuks tunnistamine	Turvalisuse eest vastutava inimese ettevalmistus ja koolitamine
Päästetegevuste ettevalmistus ja organiseerimine riiklikul tasemel	Valdade päästevalmiduse kontroll	Hoolitseb päästealase hariduse ja konsultatsiooni eest, on antud ala eksperdikis	Riskianalüüsi koostamine		Annab välja turvalisusega seotud nõudeid	Veeremi turvalisus
Ministeeriumite-vahelise koostöö koordineerimine	Tsiviilkaitse õppuste korraldamine	Õnnetuste preventatsioon, kahjude piiramine, tuletõrjekontroll			Kontrollib ja jälgib raudteede turvalisust	Esitab kord aastas turvalisuse aruande
Määrab riskianalüüsi sisu ja struktuuri		Päästetegevus			Veeremiregistri pidamine, milles on märgitud veeremi tehniline seisukord	Turvalisuse juhtimise süsteemi loomine
Tsiviilkaitse õppuste korraldamine		Tsiviilkaitse ja selle valmiduse osaline ülalpidamine			Korraldab veeremile tehnilise ülevaatuse	Raudteeliiklusega seotud töötaja kõlblikkuse tunnistuse väljaandmine
Pääste-töötajate koolitus		Päästetöötajate koolitus (osaline)			Katkestab ohu ilmnemisel raudteelikkuse	Turvaplaani koostamine ohtlikule veesele
Ohtlike ainete vedude seadusandluse väljatöötamine		Kustutusvee olemasolu			Korraldab raudteelaseid päästeõppusi	
		Juhtimiskeskuse olemasolu				

Lisa 7. Reageerimine Soome seadusandluse põhjal

Lühendid:

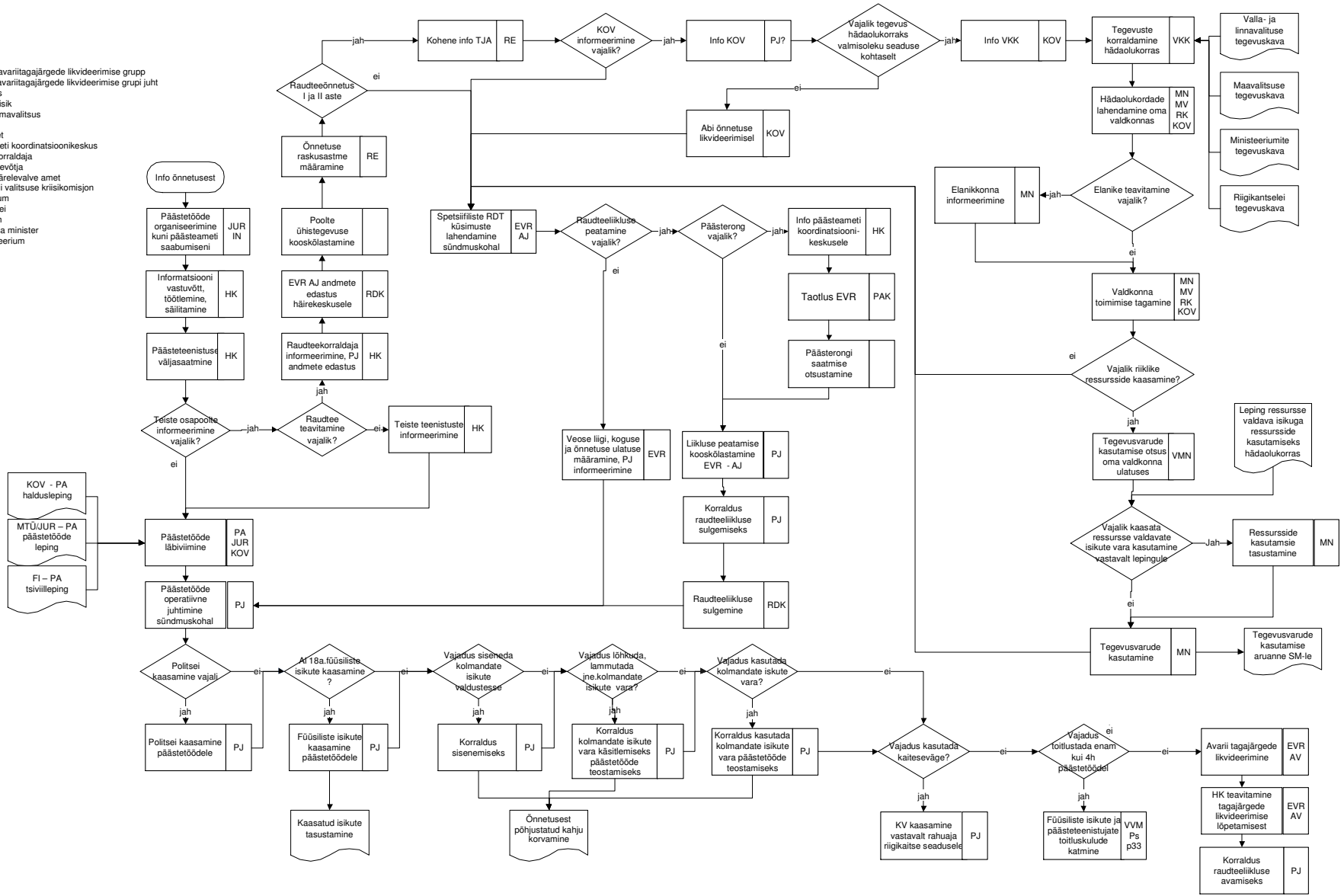
- AM – armee
- IN – elanikkond
- JUR – juriidiline isik
- KPA - kõrgeim päästeameti esindaja kohal
- PA - päästeametnikud
- SM - siseministeerium
- RDT - raudtee
- MV - maakonna valitsus
- HK - häirekeskus
- RA Raudteeamet

Lisa 8. Reageerimine Eesti seaduste põhjal

Lühendid:

- EVR - raudtee
- EVR AV - EVR avariitagajärgede likvideerimise grupp
- EVR AJ - EVR avariitagajärgede likvideerimise grupi juht
- HK - häirekeskus
- JUR - juridiinne isik
- KOV - kohalik omavalitsus
- KV - Kaitsevägi
- PA - päästeamet
- PAK - päästeameti koordinatsioonikeskus
- RDK - raudteekorraldaja
- RE - raudtee ettevõtja
- TJA - tehnilise järelevalve amet
- VVKK - Vabariigi valitsuse kriisikomisjon
- MN - ministereium
- RK - riigikantsleil
- MV - maaväeamet
- VMN - valdkonna minister
- SM - siseministereium

Lisa 9. Ennetus Eesti seaduste baasil

Tehnilise Järevalve Amet	Riigi Päästeasutused	KOV-d	Valitsus	Ettevõtjad
<ul style="list-style-type: none"> • Ohutustunnistuste väljaandmine, kehtetuks tunnistamine • Ohutusjuhtimise süsteemi nõu etele vastavuse kontrollimine; • Raudteeinfrastruktuuri ja raudteeliikluse korralduse nõuetele vastavuse kontrollimise aruandes esitatud andmete õigsuse kontrollimine; • Muutunud ohutustunnistuste menetluskorrast ja seadusandlusest teavitamine; • Ettekirjutuste tegemine raudteeliikluse sulgemiseks või piiramiseks või kiiruspiirangute kehtestamiseks võimaliku ohu 	<ul style="list-style-type: none"> • Suurõnnetustele reageerimise ja nende otsuste tagajärgede likvideerimise operatiivplaanide väljatöötamine; • Päästeala side- ja infosüsteemide väljaarendamise kavandamine ja teostamine; • Riiklikku tuleohutusjärelevalve korraldamine ja teostamine; • PA-ga halduslepingu sõlminud päästeasutuse operatiivse valmisoleku kontrollimine; • Suurõnnetuse ohuga ettevõtte tegevusele kehtestatud nõuete täitmise hindamine hädaolukorra lahendamise plaani osas; • Koostöös TJA-ga ohutusaruande hindamine; • Suurõnnetuse ohuga ettevõtte 	<ul style="list-style-type: none"> • Riskianalüüsi tegemine; • Ettevõtete ja asutuste määramine, kus koostatakse hädaolukorra plaan; • Riskianalüüsi tulemuste arvestamine valla ja linna üld- ja detailplaneeringu koostamisel; • Elanike teavitamine võimalikest ohtudest; • Kriisireguleerimisplaani koostamise korraldamine; • Lepingute sõlmimine hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside kasutamiseks; • Kriisireguleerimismeeskonna moodustamine; 	<ul style="list-style-type: none"> • Raudteetöötajate tervisenõuete ning eelneva ja perioodilise tervisekontrolli korra kehtestamine; • Ohutustunnistuse väljaandmise, muutmise ja kehtivuse pikendamise korra kehtestamine; • Suurõnnetuste kohta teabe kogumise, töötlemise ja analüüsimise suunamine, koordineerimine ja korraldamine nende prognoosimiseks, ennetamiseks ja likvideerimiseks; • Päästeala üleriigiliste arengukontseptsioonide ja –programmide 	<ul style="list-style-type: none"> • Ohutusjuhtimise süsteemi kehtestamine, selle rakendamise tagamine võimalikult efektiivselt; • Ohutu liikluse tagamine; • Kiiruspiirangute kehtestamine raudteeliikluse ohutuse tagamiseks; • Nõuetele vastavuse kontrollimise aruande esitamine; • Raudteeülesõidukoha ja -ülekäigukoha korrashoiu tagamine; • Kõikide keskkonna-, tule- ja tööohutus-, töötervishoiu- ning tervisekaitse-eeskirjade ja –nõuete järgimine; • Raudteeliikluse piiramine või sulgemine ohu kõrvaldamiseks; • Ohutusnõuniku määramine ohtlike veoste järelevalveks; • Vajaliku teabe omamine kemikaali füüsikaliste ja keemiliste omaduste, ohtlikkuse, ohutusnõuete ja

<p>kõrvaldamiseks;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esitatud andmete õigsuse ning raudteeinfrastruktuuri, raudteeliikluse korralduse ja raudteeveeremi vastavuse kehtestatud nõuetele kontrollimine; • Ettekirjutuste tegemine raudtee-ettevõtjatele võimaliku ohu vältimiseks; • Suurõnnetuse ohuga ettevõtte tegevusele kehtestatud ohutusnõuete täitmise hindamine; • Järelvalve suurõnnetuse ohuga ettevõtetes neile kehtestatud nõuete osas; 	<p>tegevusele kehtestatud nõuete täitmise kohta teabe kogumine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suurõnnetuse ohuga ettevõtete loetelu pidamine; • Maavalitsuste nõustamine kriisireguleerimisplaanide väljatöötamisel ja riskianalüüsi tegemisel; • Siseministeeriumile ettepanekute tegemine side- ja varajase hoiatuse süsteemide kavandamiseks ja väljaarendamiseks; • Üleriigilise kriisireguleerimise kompleksõppuse planeerimisel, ettevalmistamisel ja läbiviimisel osalemine; • Selgitustöö korraldamine elanike seas; • Hädaolukordadega seotud teabe kogumine, töötlemine ja analüüsimine, ettepanekute tegemine hädaolukordade ennetamiseks ja lahendamiseks; • KOV-de nõustamine 		<p>väljatöötamine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päästeala häire-, side- ja mõõtesüsteemide kavandamine ja väljaarendamine; • Üleriigiliste operatiivkavade väljatöötamine kriisiolukordade likvideerimiseks ning kriisijuhtimissüsteemi funktsioneerimiseks; • Raudteetranspordi tuleohutusnõuete kehtestamine; • Nõuete kehtestamine kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale raudteejaamas; • Ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte teabelehe, ohutusaruande ja hädaolukorra lahendamise plaanide koostamise ja esitamise korra kehtestamine; • Suurõnnetuse ohuga 	<p>kahjutustamise kohta;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kemikaali käitlemise kohta kehtestatud ohutusnõuete järgimine; • Teabelehe, ohutusaruande ja hädaolukorra lahendamise plaani koostamine ning nende esitamine KOV-le ja päästeasutusele; • Tingimuste loomine ohutusnõuete järgimiseks; • Teenistuses olevate ohtliku kemikaali käitlemisega tegelevate isikute • kvalifikatsiooni eest vastutamine; • Kemikaali käitlemisel vajalike abinõude rakendamine kemikaalidest tuleneda võiva kahju vältimiseks, • Käideldavate ohtlike kemikaalide kohta arvestuse pidamine; • Kemikaalide Teabekeskust teavitamisele kuuluvatest kemikaalidest teavitamine; • Oma tegevusest TJA ja asukohajärgse päästeasutuse teavitamine juhul, kui ettevõtte kuulub ohtlike või suurõnnetuse ohuga ettevõtete hulka;
---	--	--	--	--

	<p>riskianalüüsi tegemisel ja kriisireguleerimisplaani koostamisel;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päästeasutuste operatiivse valmisoleku kontrolli tagamine; • Määruses ettenähtud dokumentide vormide, näidiste ja täitmise korra koostamine päästeasutustele; • Oma asutuste ööpäevaringse operatiivse valmisoleku tagamine päästetöödeks; • Ööpäevaringse operatiivkorrapidaja korrapidamisteenistuse tagamine, kui päästeasutuse kesk- ja tugikomandode ehk iseseisvat väljasõidupiirkonda omavate komandode koguarv on suurem kui kolm; • Asutuse sidesüsteemide valmisoleku ja nende katkematu funktsioneerimise tagamine; 		<p>ettevõtete loetelu pidamine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riigi kriisireguleerimispoliitika väljatöötamine; • Kriisikomisjoni ja selle põhimääruse moodustamine, selle koosseisu ning esimehe kinnitamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Riskianalüüsi tegemine ja ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaani koostamine kemikaaliseaduse alusel; • Tehnokasutuseeskirja täpse täitmise tagamine ning vastutamine liiklusohutuse ja raudteeteenuse ohutuse tagamise eest; • Raudteeliiklusega seotud töötaja tööülesandeid ja töökohustusi sätestavate dokumentide kehtestamine; • Oma kasutuses olevate ehitiste ja seadmete seisukorra eest vastutamine; • Rikete ennetamine ja veeremi ettenähtud kasutuse tagamine; • Manööverdamisel ohtlike veostega vagunite eraldamine töötavast vedurist kolme ohutu raskesisüüva veosega laaditud või tühja vaguniga; • Päästerongide ja tuletõrjerongide hoidmine alatises valmisolekus avariide ja keskkonnareostuse tagajärgede kiireks kõrvaldamiseks ning tulekahjude kustutamiseks; • Tuleohutuse tagamise meetmete piisavuse hindamine ja tuleohutuse tagamise eest vastutamine;
--	--	--	--	--

Lisa 10. Tegelemine tagajärgedega Eesti seaduste baasil

Tehnilise Järelevalve Amet	Riigi Päästeasutused	KOV-d	Valitsus, MKM	Ettevõtjad
<ul style="list-style-type: none"> • Andmete kogumine toimunud õnnetuste kohta; • Seisukohtade avaldamine teise astme raudteeõnnetuse, raudteeavarii, raudteeintsidendi või otsasõidu tõsiduse hindamiseks; 	<ul style="list-style-type: none"> • Suurõnnetuste otseste tagajärgede likvideerimise operatiivplaanide väljatöötamine; 	<ul style="list-style-type: none"> • Õnnetuse tagajärgede likvideerimiseks ja raudteeliikluse võimalikult kiireks taastamiseks igakülgse abi osutamine päästeseaduses sätestatud korras. 	<ul style="list-style-type: none"> • Raudteeliiklusõnnetuste või raudteeintsidentide uurimise korraldamiseks struktuuriüksuse moodustamine, et teha kindlaks õnnetuse põhjused; • Uurimistulemuste kohta kirjaliku uurimisaruande koostamine; • Raudteeliiklusõnnetuse kohta kirjaliku teate esitamise korra kehtestamine, kirjaliku teate, ettekande ning raudteeintsidentide ja otsasõitude kohta esitatava kokkuvõtte vormi kehtestamine; • Suurõnnetuste kohta teabe kogumise, töötlemise ja analüüsimise suunamine, koordineerimine ja korraldamine; • Meetmete väljatöötamine õnnetuste vähendamiseks ja raudteeliiklusohutuse tõstmiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> • Raudteeavarii, raudteeintsidendi ja otsasõidu korral tagajärgede likvideerimine ja võimalikult kiiresti raudteeliikluse taastamine; • Kemikaalset johtuva reostuse korral reostuse kõrvaldamine, reostuse põhjuse likvideerimine, keskkonnajärelevalve asutuse teavitamine ja tekitatud kahju hüvitamine; • Avariitööde juhtimine peale päästetööde lõpetamist; • Uurimiseks vajaliku kaasabi osutamine; • Õnnetuse kohta kogutud materjalide esitamine vastavale struktuuriüksusele; • Seisukohtade avaldamine teise astme raudteeõnnetuse, raudteeavarii, raudteeintsidendi või otsasõidu tõsiduse hindamiseks;

Lisa 11. Kokkuvõte Raudteeseadusest, Päästeseadusest, Kemikaaliseadusest

Teema	KOV seadus	Raudteeseadus	Päästeseadus	Kemikaaliseadus
Seaduse reguleerimisala, eesmärk	Määrab kindlaks KOV ülesanded, vastutuse ja korralduse ning omavalitsusüksuste suhted omavahel ja riigiorganitega.	Reguleerib raudtee ettevõtjate õigusi, kohustusi ja vastutuse ulatust raudteega seotud tegevustes	Reguleerib päästeala korraldamist ning sätestab füüsiliste ja juriidiliste isikute, KOV-de ning riigiasutuste kohustused, õigused ja vastutuse valdkonnas.	Annab õigusliku aluse kemikaali käitlemise korraldamiseks ja sellega seotud majandustegevuse piiramiseks. Sätestab käitlemise põhilised ohutusnõuded ja teavitamise korra.
Kasutatavad mõisted			Päästetööd - inimeste ja vara päästmiseks ning keskkonna kaitseks tehtavad tööd tulekahjude, loodusõnnetuste, katastroofide, avariide, plahvatuste, liiklusõnnetuste ja muude õnnetuste korral, samuti õnnetustega kaasnevate ohtude likvideerimiseks tehtavad tööd;	<ul style="list-style-type: none"> • Kemikaali käitleja - juriidiline isik kelle tegevuse hulka kuulub ohtliku kemikaali raudteevedu • Ohtlik kemikaal võib oma omaduste tõttu kahjustada tervist, keskkonda või vara. • Kemikaali ohtlikkuse alammäär - kemikaali kogus, millest alates kemikaal võib kahjustada tervist, keskkonda või vara. • Ohtliku kemikaali künniskogus - kemikaali kogus, millest alates kemikaal ruumiliselt piiritletud alal võib käitlemisel põhjustada tervisekahjustuse, surma või muu raske tagajärjega suurõnnetuse.
Seadusega reguleeritavad institutsioonid	KOV-d	<ul style="list-style-type: none"> • Tehnilise Järeelvalve Amet (TJA), • raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ja teised raudteeinfrastruktuuri valdajad, raudteeveo-ettevõtjad ja teised raudteeveeremi valdajad, raudteetöötajad 	<ul style="list-style-type: none"> • Riigi päästeasutused (PA, PA kohalikud päästeasutused, häirekeskused); • muud riigi ja KOV asutused • isikud seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega ettenähtud 	<ul style="list-style-type: none"> • Kemikaalide turustajad • PA ja PA kohalikud päästeasutused, TJA.

		<ul style="list-style-type: none"> • KOV-d • riigi päästeasutused 	juhtudel.	
Institutsioonide funktsioonid		<p>TJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • annab välja ohutustunnistuse • tunnistab ohutustunnistuse kehtetuks või keeldub ohutustunnistuse väljaandmisest või kehtivuse pikendamisest; • kontrollib ettevõtja ohutusjuhtimise süsteemi nõuetele vastavust; • kontrollib raudtee ettevõtjate poolt esitatud andmete õigust enne ohutustunnistuse väljaandmist või kehtivuse pikendamist • tunnistab raudteerajatise ehitusloa või kirjaliku nõusoleku kehtetuks, kui ehitatav raudteerajatis on ohtlik inimese elule, tervisele, varale või keskkonnale • avaldab iga aasta 30. septembriks veebilehel aastaaruande ülevaatega eelneva kalendriaasta jooksul toimunud raudteeohutuse arengust ja ohutustunnistuste menetlemistest, olulistest muutustest raudteeohutust käsitlevates õigusaktides ning raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate ja raudteeveo-ettevõtjate järelevalve tulemustest ja sellega 	<p>Siseministeerium</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunab, koordineerib ja korraldab suurõnnetuste kohta teabe kogumist, töötlemist ja analüüsimist nende prognoosimiseks, ennetamiseks ja likvideerimiseks; päästeala üleriigiliste arengukontseptsioonide ja -programmide väljatöötamist • organiseerib päästeala häire-, side- ja mõõtesüsteemide kavandamist ja väljaarendamist; • koordineerib üleriigiliste operatiivkavade väljatöötamist kriisiolukordade likvideerimiseks ning kriisijuhtimissüsteemi funktsioneerimiseks. <p>Päästeamet</p> <ul style="list-style-type: none"> • juhtfunktsioonid päästeala korraldamisel • koordineerib riiklike päästeasutuste ja haldus-lepingu sõlminud päästeasutuste tööd • teostab riigi päästeasutuste üle teenistuslikku järelevalvet • töötab välja suurõnnetustele reageerimise ja nende otseste tagajärgede likvideerimise 	<p>PA</p> <ul style="list-style-type: none"> • hinnata suurõnnetuse ohuga ettevõtte tegevusele kehtestatud nõuete täitmist hädaolukorra lahendamise plaani osas • hinnata koostöös TJA-ga ohutusaruande vastavust kehtestatud nõuetele • koguda teavet suurõnnetuse ohuga ettevõtte tegevusele kehtestatud nõuete täitmise kohta • vahetada teavet teiste riikide pädevate asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega • pidada suurõnnetuse ohuga ettevõtete loetelu. <p>TJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • hinnata suurõnnetuse ohuga ettevõtte tegevusele kehtestatud ohutusnõuete täitmist • hinnata koostöös PA-ga ohutusaruande vastavust kehtestatud nõuetele • teha koostööd teiste riikide pädevate asutustega.

		<p>seotud kogemustest.</p> <p>Raudtee-ettevõtja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehtestab oma ettevõttes ohutusjuhtimise süsteemi ja tagab selle rakendamise võimalikult efektiivselt • ohutusjuhtimise süsteemi kehtestamisel lähtub eesmärgist tagada raudteeohutus. <p>Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ja teised raudteeinfrastruktuuri valdajad</p> <ul style="list-style-type: none"> • kohustatud tagama ohutu liikluse oma raudteeinfrastruktuuril ja hoidma selle ohutust tagavana töökorras • kehtestama raudteeliikluse ohutuse tagamiseks kiiruspiiranguid • esitama TJA-le iga kalendriaasta kohta hiljemalt järgneva aasta 15. jaanuariks <p>raudteeinfrastruktuuri ja raudteeliikluse korralduse nõuetele vastavuse kontrollimise aruande</p> <ul style="list-style-type: none"> • tagama raudteeülesõidukoha ja -ülekäigukoha korrashoiu ja liikluskorraldusvahendite paigaldamise ning raudteeohutuse 	<p>operatiivplaanid ning nõustab PA kohalikke päästeasutusi operatiivplaanide koostamisel</p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja teostab päästeala side- ja infosüsteemide väljaarendamist • juhib ja koordineerib päästetöid suurõnnetuste korral • korraldab ja teostab riiklikku tuleohutusjärelvalvet • kontrollib PA-ga halduslepingu sõlminud päästeasutuse operatiivset valmisolekut • korraldab ja teostab demineerimistöid • töötab välja päästeala õigustloovate aktide eelnõud • töötab välja päästevahendite soetamise üldpõhimõtted ja normid • täidab muude seadustega või õigusaktidega pandud ülesandeid. <p>PA kohalik päästeasutus</p> <ul style="list-style-type: none"> • omab täidesaatva riigivõimu volitusi • korraldab ja teeb talle kinnitatud territooriumil päästeala töid • täidab muid seadusega või õigusaktidega pandud ülesandeid. • kindlustada päästetöödel osalemise 	<p>Kemikaali käitleja</p> <ul style="list-style-type: none"> • määrab ohutusnõuniku, kes vastutab kemikaali käitlemisega kaasnevate ohtude ärahoidmise eest ja tunneb ohutust tagavaid tegevusi • peab omama vajalikku teavet kemikaali füüsikaliste ja keemiliste omaduste, ohtlikkuse, ohutusnõuete ja kahjutustamise kohta; • peab järgima kemikaali käitlemise kohta kehtestatud ohutusnõudeid • peab kemikaalist johtuva reostuse korral kõrvaldama reostuse, likvideerima reostuse põhjuse, teavitama keskkonnajärelevalve asutust ja hüvitama tekitatud kahju. <p>Ettevõtja</p> <ul style="list-style-type: none"> • koostab teabelehe, ohutusaruande ja hädaolukorra lahendamise plaani ning esitab need KOV-le ja päästeasutusele • esitab teabelehe ja ohutusaruande TJA-le • loob ettevõttes tingimused ohutusnõuete järgimiseks • vastutab ettevõtja teenistuses olevate ohtliku kemikaali käitlemisega
--	--	--	--	---

		<p>raudteemaal vastavalt raudtee tehnikasutuseeskirjale, välja arvatud talihooldustööde puhul, mis on raudteeületuskoha terves ulatuses tee omaniku kohustus.</p> <p>Raudteeveo-ettevõtjad ja teised raudteeveeremi valdajad</p> <ul style="list-style-type: none"> • tagama raudteeveo ohutuse ja nende kasutatava raudteeveeremi vastavuse kehtivatele ohutus- ja muudele nõuetele • täitma kõiki raudteeinfrastruktuuri, -veeremi ja raudtee liikluse haldamise, korrashoiu, kasutamise ja korraldamisega seotud eeskirju ning nõudeid • esitama TJA-le iga kalendriaasta kohta, hiljemalt järgneva aasta 15. jaanuariks raudteeveeremi nõuetele vastavuse kontrollimise aruande, mis sisaldab teavet raudteeohutuse nõuete täitmise ning raudteeohutuse olukorra kohta. 	<p>lepingu sõlminud isikute väljaõpe ja koolitus</p> <ul style="list-style-type: none"> • maksuma päästetööde teostamise eest tasu päästetööde lepingu sõlminud füüsilistele isikutele <p>Häirekeskuse</p> <ul style="list-style-type: none"> • õnnetusteadete vastuvõtmine, töötlemine • päästemeeskondade ning kiirabibrigaadide sündmuskohale väljasaatmine • teiste teenistuste, ettevõtete ja organisatsioonide kaasamine • informatsiooni operatiivse edastamise korraldamine ja dokumenteerimine • sündmuste andmebaasi säilitamine. 	<p>tegelevate isikute kvalifikatsiooni eest</p> <ul style="list-style-type: none"> • jälgib et ohtliku kemikaali käitlemisega tegelevate isikud: <ul style="list-style-type: none"> ○ tunnevad käideldavat kemikaali omadusi vastavalt käitlemisviisile ○ oskavad identifitseerida kemikaali ohtlikkust selle ohutuskardi, pakendil oleva märgistuse ja muu teabe alusel ○ oskavad õnnetuse korral anda esmaabi kasutada pääste- ja abivahendeid ○ tunnevad ohutustehniliste, tervise- ja keskkonnakaitseliste võtete tundmist.
Seadusega antavad õigused institutsioonide lõikes		<p>TJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • õigus teha raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale jt. raudteeinfrastruktuuri valdajatele ettekirjutusi raudteeliikluse sulgemiseks või oluliseks piiramiseks, kui raudteeliiklusega ohustatakse inimest, vara või 	<p>Igäihel</p> <ul style="list-style-type: none"> • õigus kuni päästeteenistujate saabumiseni teha päästetöid oma algatusel, tekitamata sealjuures oma tegevusega suuremat kahju, kui ära hoitakse. 	

		<p>keskkonda</p> <ul style="list-style-type: none"> • teha raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjale või raudtee muule omanikule või valdajale ettekirjutusi kiiruspiirangute muutmiseks • kontrollida ettevõtja poolt esitatud aruannetes toodud andmete õigsust ning raudteeinfrastruktuuri, raudteeliikluse korralduse ja raudteeveeremi vastavust kehtestatud nõuetele • teha raudtee-ettevõtjale ja teistele raudteeinfrastruktuuri või raudteeveeremi valdajatele ettekirjutusi ettenähtud nõuete täitmiseks, määrates nõuete täitmiseks mõistliku tähtaja • teha raudtee-ettevõtjale ja teistele raudteeveeremi valdajatele ettekirjutus raudteeveerem raudteeliiklusest viivitamata kõrvaldada, kui seda tingib oht inimesele, varale või keskkonnale • peatada raudteeliikluse sellises ulatuses, mis on ohu vältimiseks vajalik. <p>Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja</p> <ul style="list-style-type: none"> • õigus raudteeliiklust piirata või sulgeda, kui see on vajalik raudteeinfrastruktuuri või 	<p>Päästetööde juht</p> <ul style="list-style-type: none"> • õigus kutsuda sündmuskohale politsei avaliku korra ja liikluskorralduse tagamiseks ning vara kaitseks õigusvastaste rünnete eest • rakendada päästetöödel töövõimelisi füüsilisi isikuid alates 18. eluaastast • anda korraldusi siseneda päästetööde tegemiseks mis tahes territooriumile, hoonesse ja ruumi ning avada selleks ukse, väravaid, aknaid ja muid konstruktsioone • anda korraldusi teha lammutustöid, maha raiuda puid, teha tõkestustuld, tõkestada kraave ja ojasid ning teha muid päästetöödega seotud töid • anda korraldusi võtta füüsiliste ja juriidiliste isikute vett, liiva, kruusa ning muid päästetöödeks vajalikke aineid ja materjale • kasutada päästetööde käigus tasuta ja väljaspool järjekorda elektersidevahendeid ja elektrivõrke • anda korraldusi kasutada päästetöödel füüsiliste ja juriidiliste isikute seadmeid ja vahendeid • kaasata kaitseväge vastavalt rahuaja riigikaitse seaduses sätestatud korral • päästetööde korral allmaarajatistes 	
--	--	--	---	--

		<p>raudteeveeremi tehnilise seisundi tõttu inimesele, varale või keskkonnale tekkinud otsese ohu kõrvaldamiseks või avariist, liiklus- või loodusõnnetusest, ilmastikuolude järsust muutumisest või muust asjaolust põhjustatud erakorralise liiklustakistuse kõrvaldamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> • kõrvaldada raudteeinfrastruktuurilt raudtee tehnokasutuseeskirjas kehtestatud nõuetele mittevastav raudteeveerem või võtta viivitamata tarvitusele kõik abinõud, et tagada raudteeliikluse ohutus. 	<p>kooskõlastab päästetööde juht otsused ettevõtte päästetööde juhiga.</p> <p>Päästeteenistujad</p> <p>(tegutsevad päästetööde juhi korraldusel päästeasutuse nimel)</p> <ul style="list-style-type: none"> • õigus rakendada päästetöödel päästetööde juhile antud õigusi v.a. politsei ja kaitseväge kaasamine <p>KOV</p> <ul style="list-style-type: none"> • korraldada ja teha päästeala töid oma territooriumil juhul kui KOV on moodustanud päästeasutuse ja sõlminud PA-ga halduslepingu päästeala tööde tegemiseks • KOV päästeasutusele laienevad PA kohaliku päästeasutuse õigused ja kohustused halduslepinguga määratud ulatuses <p>Ettevõtja ja MTÜ</p> <ul style="list-style-type: none"> • teostada päästetöid, kui PA on sõlminud ettevõtja või MTÜ-ga päästetööde tegemise lepingu. • päästetöid tegevale päästeallüksusele laienevad PA kohaliku päästeasutuse kohustused ja õigused lepingus ettenähtud ulatuses. <p>Füüsiline isik</p>	
--	--	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> õigus teostada päästetöid kui füüsiline isik on sõlminud päästeasutusega tsiviilõigusliku lepingu. 	
Seadusega määratud info jagamise kohustused		<p>Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja või muu raudteeinfrastruktuuri valdaja teatab:</p> <ul style="list-style-type: none"> esimese ja teise astme raudteeõnnetusest ning otsasõidust TJA-le viivitamata. Esmalt edastatakse teade TJA avalikustatud sidevahendi kaudu ning seejärel kirjaliku teatena raudteeõnnetuse asjaolude kohta kolme päeva jooksul raudteeõnnetuse toimumise päevast alates. raudteeavariist TJA-le pärast raudteeavarii põhjuste ja muude asjaolude väljaselgitamist, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul raudteeavarii toimumisest arvates, esitades TJA-le kirjaliku ettekande TJA-le kalendrikuu jooksul toimunud raudteeintsidentidest ja otsasõitudest kokkuvõttena hiljemalt järgneva kuu viiendaks kuupäevaks. <p>TJA</p> <ul style="list-style-type: none"> edastab raudteeliiklusõnnetuste, raudteeintsidentide ja otsasõitude kohta saadud teabe Majandus- ja 		

		Kommunikatsiooniministeeriumi alalisele struktuuriüksusele.		
Ohtlike ainete käsitlemine		<ul style="list-style-type: none"> Ohtlike veoste vedu raudteel võib toimuda üksnes kemikaaliseaduse nõuetele vastava ohutusnõuniku järelevalve all. Ohtlike veoste veol lähtutakse 1980. aasta rahvusvaheliste raudteevedude COTIF konventsiooni lisa RID ja rahvusvahelise raudteekaubaveo kokkuleppe SMGS nõuetest. 		<p>Kemikaali käitleja on kohustatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> rakendama kemikaali käitlemisel vajalikke abinõusid kemikaalidest tuleneda võiva kahju vältimiseks, arvestades kemikaali kogust ja ohtlikkust; pidama käideldavate ohtlike kemikaalide arvestust säilitama arvestusdokumente 10 aastat teavitama Kemikaalide Teabekeskust teavitamisele kuuluvatest kemikaalidest teavitama oma tegevusest TJA ja asukohajärgset päästeasutust juhul, kui ettevõtte kuulub ohtlike või suurõnnetuse ohuga ettevõtete hulka; viivitamatult teavitama asukohajärgset päästeasutust, TJA ja valla või linna omavalitsust reostusest või õnnetusest; tagama ohtlikule ja suurõnnetuse ohuga ettevõttele ja selle tegevusele kehtestatud nõuete või piirangute täitmise.
Tegutsemine raudtee õnnetuse korral		<p>Raudtee-ettevõtja</p> <ul style="list-style-type: none"> kohustatud võtma tarvitusele kõik abinõud raudteeliiklusõnnetuse või raudteeintsidendi, vajaduse korral ka otsasõidu põhjuste 		

		<p>väljaselgitamiseks.</p> <p>Raudteinfrastruktuuri-ettevõtja ja teised raudteinfrastruktuuri valdajad</p> <ul style="list-style-type: none"> • kohustus raudteeavarii, raudteeintsidendi ja otsasõidu korral likvideerida raudteeavarii, raudteeintsidendi või otsasõidu tagajärjed ja taastada võimalikult kiiresti raudteeliiklus. <p>Riik ja KOV</p> <ul style="list-style-type: none"> • osutada raudteeõnnetuste korral oma asutuste kaudu igakülgselt abi õnnetuse tagajärgede likvideerimiseks ja raudteeliikluse võimalikult kiireks taastamiseks vastavalt päästeseaduses sätestatud korrale <p>Vabariigi Valitsus</p> <ul style="list-style-type: none"> • loob Raudteeliiklusõnnetuste või raudteeintsidendite uurimise korraldamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi struktuuriüksuse, mis on oma uurimisalastes otsustes sõltumatu. <p>MKM uurimisüksus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimise peamine eesmärk on kindlaks teha raudteeliiklusõnnetuse või raudteeintsidendi, vajaduse korral 		
--	--	--	--	--

		<p>ka otsasõidu põhjused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimisüksus on kohustatud uurima esimese astme raudteeõnnetusi, samuti raudteeliiklusõnnetusi, mille tagajärjel tuleb teha muudatusi raudteeohutuse regulatsioonis või raudteeohutuse tagamises • Uurimisüksusel on õigus korraldada uurimine teise astme raudteeõnnetuse, raudteeavarii, raudteeintsidendi või otsasõidu puhul, kui aset leidnud asjaolud või nendega sarnased asjaolud oleksid võinud tingida esimese astme raudteeõnnetuse, • Uurimisüksus küsib teise astme raudteeõnnetuse, raudteeavarii, raudteeintsidendi või otsasõidu tõsiduse hindamisel TJA ja raudtee-ettevõtjate arvamust. • Uurimisega seotud asutused on oma pädevuse piires kohustatud osutama uurimisüksusele vajalikku kaasabi • raudtee-ettevõtja või muu raudteeinfrastruktuuri omanik või valdaja esitab kõigi esimese astme ja teise astme raudteeõnnetuste ning uurimisüksuse nõudmisel ka raudteeavariide, otsasõitude ja raudteeintsidentide kohta kogutud materjalid uurimisüksusele. 		
--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Uurimisüksus alustab uurimise alustamise arutamist hiljemalt üks nädal pärast raudteeõnnetust, raudteeavariid, raudteeintsidenti või otsasõitu käsitleva teate kättesaamist • uurimistulemuste kohta koostab uurimisüksus või uurimiskomisjoni olemasolu korral uurimiskomisjon 12 kuu jooksul pärast raudteeliiklusõnnetust või raudteeintsidenti kirjaliku uurimisaruaande, mis edastatakse kõigile asjasse puutuvatele isikutele, riigiasutustele ja Euroopa Raudteeagentuurile. • TJA ja asutused, ettevõtted või organisatsioonid, kellele uurimisüksuse soovitusel olid suunatud, esitavad uurimisüksusele aruande iga järgneva aasta 1. aprilliks ettepanekute põhjal võetud või kavandatavatest meetmetest. • Iga aasta 30. septembriks avaldab uurimisüksus aastaaruande oma veebilehel, kus esitatakse ülevaade eelneva kalendriaasta jooksul uuritud raudteeliiklusõnnetustest ja raudteeintsidentidest ning ettepanekutest raudteeliiklusohutuse kohta. 		
Järelvalve kohustuste täitmise	KOV			TJA

üle	Seaduste, volikogu määruste ja otsuste ning valla- või linnavalitsuse määruste ning korralduste täitmise kontroll valla või linna põhimääruses sätestatud korras			<ul style="list-style-type: none"> • ohtlikus ja suurõnnetuse ohuga ettevõttes käitlemise ohutus • ohtlikkuse kategooria arvutamise, teabelehe ja ohutusaruande nõuetele vastavuse ning kemikaali arvestamise ja kemikaalist teavitamise nõude täitmine <p>Päästeasutused</p> <ul style="list-style-type: none"> • teabeleht ohutusaruanne ja hädaolukorra lahendamise plaanid
Mööndused		<p>Majandus- ja kommunikatsiooniminister</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehtestab ohutustunnistuse väljaandmise, muutmise ja kehtivuse pikendamise korra ning ohutustunnistuse vormi • kehtestab raudtee tehnokasutuseeskirja, • kehtestab raudteeinfrastruktuuri, raudteeliikluse korralduse, raudteeveeremi ja raudteeohutuse nõuetele vastavuse kontrollimise ning raudteeohutuse olukorda kajastavate aruannete vormid, • kehtestab raudteeliiklusõnnetuse kohta kirjaliku teate esitamise korra, • kehtestab kirjaliku teate, ettekande 	<p>Vabariigi Valitsus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehtestab oma määrusega PA kohalike asutuste tegevuspiirkonnad • häirekeskusele esitatavad nõuded • riigi päästeasutuste struktuurile, varustatusele, dokumentatsioonile ja töökorraldusele esitatavad nõuded. <p>Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehtestab raudteetranspordi ja tsiviillennunduse tuleohutusnõuded <p>Siseminister</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehtestab päästetöödel lepingu alusel osalevate isikute kutsesobivuse nõuded neile vastavuse hindamise tingimused ja 	<p>Majandus- ja kommunikatsiooniminister</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehtestab: nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudteejaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammoniumnitraadi käitlemisele • kehtestab lähtudes kemikaali ohtlikkusest, nõuded veovahendile • kehtestab kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskogus ning suurõnnetuse ohuga ettevõtte ohtlikkuse kategooria ja ohtliku ettevõtte määratlemise korra

		<p>ning raudteeintsidentide ja otsasõitude kohta esitatava kokkuvõtte vormi.</p> <p>Tee talihooldustööde tegija</p> <p>ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja või raudtee muu omanik või valdaja sõlmivad lepingu, milles on sätestatud talihooldustööde tehnilised üksikasjad.</p>	<p>korra</p> <ul style="list-style-type: none"> • PA ja politsei informeerimise korra Häirekeskuse poolt • päästetööde eeskirjad • tulekustutus- ja päästemeeskondade sündmuskohale väljasõitude ja sündmuste arvestuse korra • päästeasutuste tulekustutus- ja päästemeeskondade valveteenistuse korraldusele esitatavad nõuded • riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemise • KOV päästeasutusele, ettevõtte päästeallüksusele ning tulekustutus- ja päästetöid tegevale MTÜ-le esitatavad nõuded <p>TJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • teostab tuleohutusjärelvalvet raudteetranspordi tuleohutusnõuete alal. 	<ul style="list-style-type: none"> • kehtestab ohutusnõuniku koolituse õppekava, kutseoskusnõuded ja koolitustunnistuse vormi <p>Siseminister</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehtestab ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte teabelehe, ohutusaruande ja hädaolukorra lahendamise plaanide koostamise ja esitamise korra • suurõnnetuse ohuga ettevõtete loetelu pidamise korra. <p>Sotsiaalminister</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehtestab ohtlike kemikaalide arvestuse korra
--	--	---	---	---

Lisa 12. Kokkuvõtte seadustest: Päästetööde üldeeskiri, Hädaolukorraks valmisoleku seadus, Nõuded veovahendile, Nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudteejaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammooniumnitraadi käitlemisele

Teema	Päästetööde üldeeskiri	Hädaolukorraks valmisoleku seadus	Nõuded kemikaali hoiukohale, peale-, maha- ja ümberlaadimiskohale ning teistele kemikaali käitlemiseks vajalikele ehitistele sadamas, autoterminalis, raudteejaamas ja lennujaamas ning erinõuded ammooniumnitraadi käitlemisele	Nõuded veovahendile
Seaduse reguleerimisala, eesmärk	Sätetab päästetööde teostamise korra ja sellele järgnevad tegevused	Sätetab VV, valitsusasutuste ning KOV hädaolukorraks valmisoleku korraldamise ja kriisireguleerimise õiguslikud alused.	Sätetab kemikaalide käitlemiskohtadele ja seadmetele kemikaalide käitlemiseks vajalikud nõuded	Kehtestab nõuded Eestis registreeritud veovahendile ja Eestit külastavale välisriigi veovahendile ohtliku veose veol.
Kasutatavad mõisted		<p>Hädaolukord</p> <p>sündmus või sündmuste ahel, mis ohustab riigi julgeolekut, inimeste elu ja tervist, kahjustab oluliselt keskkonda või tekitab ulatuslikku majanduslikku kahju ning mille lahendamiseks on vajalik VV, valitsusasutuste ning KOV kooskõlastatud tegevus.</p> <p>Kriisireguleerimine</p> <p>riiklik meetmete süsteem, mis on ette valmistatud ja kasutusele võetud riigiasutuste poolt koostöös KOV-de, ettevõtjate ning kriisireguleerimisele kaasatud mittetulundusühingute ja sihtasutustega, et tagada hädaolukorras ühiskonna turvalisus.</p>		<p>Ohtlikeks veosteks</p> <p>loetakse vastavalt «Ohtlike veoste rahvusvahelise autoveo Euroopa kokkuleppele (ADR)», «Ohtlike veoste rahvusvahelise raudteeveo kokkuleppele (RID)», «Rahvusvahelise ohtlike kaupade mereveo eeskirjale (IMDG koodeks)» ja «Ohtlike veoste rahvusvahelise siseveeteede Euroopa kokkuleppele (ADN)» ained ja esemed, mis plahvatus-, tule- või kiiritusohu, mürgisuse, sööbivuse või muude omaduste tõttu võivad</p>

		<p>Kriisireguleerimismeeskond teabevahetuse, ressursside kasutamise ning ametkondade koostöö koordineerimiseks ning olukorra analüüsimiseks moodustatud alaliselt tegutsev meeskond, kelle määratud koosseis ja töökorraldus ning ettevalmistus võimaldavad ööpäevaringse töö hädaolukorras.</p>		tekitada veoprotsessis kahju inimeste tervisele, varale või keskkonnale.
Seadusega reguleeritavad institutsioonid	Riigi päästeasutused, KOV-de päästeasutused, ettevõtjad ja MTÜ-d, kes on sõlminud PA-ga päästetööde tegemise lepingu.	<p>Vabariigi Valitsus (VV)</p> <p>VV Kriisikomisjon</p> <p>Ministeeriumid</p> <p>KOV-d</p> <p>Maavalitsused</p> <p>Päästeameti kohalikud päästeasutused</p> <p>Ohtlikud ettevõtted</p>	Ohtlike kemikaalidega tegelevad ettevõtted	Ohtlike veoste veoga tegelevad ettevõtted (eraldi nõuded laevadele, mootorsõidukeile ja nende haagistele, raudteeveeremile)
Institutsioonide funktsioonid	<p>Häirekeskus edastab väljasõidukorralduse (sellega loetakse päästetööd alanuks)</p> <p>Päästetööde juht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • annab korralduse ettevalmistavateks töödeks, alustab luuret sündmuskohal või alustab luuret sündmuskohal ning annab esmaste tulemuste põhjal korraldused ettevalmistavateks töödeks • lõpetab vastava korraldusega päästetööd 	<p>Vabariigi Valitsus</p> <ul style="list-style-type: none"> • töötab välja riigi kriisireguleerimispoliitika • suunab ja koordineerib ministeeriumide, Riigikantselei ja maavanemate kriisireguleerimisalast tegevust • kinnitab riikliku kriisireguleerimisplaani • moodustab kriisireguleerimisalase tegevuse ühtlustamiseks ning kooskõlastamiseks alaliselt tegutseva VV kriisikomisjoni • kinnitab oma korraldusega 		

	<ul style="list-style-type: none"> • annab päästetöödel osalenud jõududele loa lahkuda • otsustab valve vajaduse ja selle teostaja määramise • Päästetööde juhi vahetumisel informeerib juhtimise ülevõtnud isik koheselt häirekeskust ning päästetööde juhtimisstruktuuri sündmuskohal. <p>Sündmuskohale saabunud jõud</p> <ul style="list-style-type: none"> • informeerivad raadioside teel häirekeskust oma kohalejõudmisest • informeerivad häirekeskust olukorrast sündmuskohal juhul, kui saabutakse esimesena • võtavad ühendust päästetööde juhiga ja kannavad ette saabumisest ning meeskonna valmidusest või asuvad täitma teel saadud korraldusi • tagavad ohutu kauguse jõududele ja vahenditele sõltuvalt sündmuse iseloomust • tagavad hiljem saabuvate autode juurdepääsu • tagavad võimalusel liiklustingimuste säilitamise 	<p>ministeeriumide riskianalüüside kokkuvõtte</p> <ul style="list-style-type: none"> • moodustab Kriisikomisjoni ja selle põhimääruse • kinnitab Kriisikomisjoni koosseisu ning esimehe <p>VV kriisikomisjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • esitab VV-le kriisireguleerimise üldpõhimõtted kriisireguleerimispoliitika väljatöötamiseks ning teeb ettepaneku ministeeriumide, Riigikantselei ja maavanemate tegevuse koordineerimiseks ja suunamiseks kriisireguleerimise alal • vaatab läbi ministeeriumide ja maakondade riskianalüüsi kokkuvõtte • kooskõlastab ministeeriumide ja Riigikantselei kriisireguleerimisplaanid • vaatab läbi ja esitab arvamuse riikliku kriisireguleerimisplaaniga kohta • kiidab heaks riigi tegevusvaru moodustamise kava asjaomaste ministeeriumide ja valitsusasutuste kaupa • moodustab kriisireguleerimismeeskonna • koordineerib ministeeriumide, Riigikantselei ja maavanemate tegevust hädaolukorra lahendamisel 		
--	--	--	--	--

	<p>Päästeasutuse, politsei või mõne muu organisatsiooni töötajad või objekti omanik: korraldavad sündmuskoha valvet pärast päästetöid olenevalt valve teostamise vajadusest ja iseloomust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • esitab VV-le üldpõhimõtted kriisireguleerimispoliitika väljatöötamiseks rahvusvahelises kriisireguleerimises osalemiseks • teeb ettepaneku ministeeriumide ja Riigikantselei tegevuse suunamiseks rahvusvahelise kriisireguleerimise alal. <p>Kriisireguleerimise ülesanded:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teha võimaliku hädaolukorra väljaselgitamiseks riskianalüüs • välja selgitada hädaolukorra vältimise ja hädaolukorra tagajärgede leevendamise võimalused • koostada kriisireguleerimisplaanid • valmistada ette hädaolukorra lahendamise struktuurid • tagada hädaolukorra lahendamiseks vajalikud ressursid • lahendada hädaolukord • korraldada elanike teavitamine • korraldada kriisireguleerimisalane koolitus • teha hädaolukorras tegutsemise selgitustööd elanike seas • taastada elutähtsate valdkondade toimimine. 		
--	---	--	--	--

		<p>Ministeerium</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeb riskianalüüsi oma valitsemisalas esineda võivate hädaolukordade väljaselgitamiseks • koostab kriisireguleerimisplaani ning tagab selle rakendamise hädaolukorras • moodustab ministeeriumis struktuuriüksuse või määrab ühe osakondadest vastutavaks kriisireguleerimise üldise korraldamise eest ministeeriumi valitsemisalas • moodustab kriisireguleerimismeeskonna • määrab ministeeriumi valitsemisalas olevate ametite ja inspeksioonide kriisireguleerimisalased ülesanded • planeerib hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside kasutamist • juhib oma valitsemisalas hädaolukorra lahendamist • korraldab oma valitsemisalas kriisireguleerimisalast koolitust • teeb analüüsi oma valitsemisalas rahvusvahelises kriisireguleerimises osalemiseks vajalike vahendite väljaselgitamiseks • moodustab oma valitsemisalasse kuuluvas elutähtsas valdkonnas riigi tegevusvaru 		
--	--	--	--	--

		<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium vastutab muuhulgas transpordi korralduse eest</p> <p>Päästeamet</p> <ul style="list-style-type: none"> • nõustab maavalitsusi kriisireguleerimisplaanide väljatöötamisel ja riskianalüüsi tegemisel • teeb Siseministeeriumile ettepanekud side- ja varajase hoiatuse süsteemide kavandamiseks ja väljaarendamiseks • osaleb üleriigilise kriisireguleerimise kompleksõppuse planeerimisel, ettevalmistamisel ja läbiviimisel • koordineerib koostööd mittetulundusühingute ja sihtasutustega • korraldab selgitustööd elanike seas • annab siseministrile arvamuse ministeeriumi, Riigikantselei ja maakonna kriisireguleerimisplaani kohta • annab siseministrile arvamuse ministeeriumide ja maakondade riskianalüüsi kokkuvõtte kohta. <p>Maavanem</p> <ul style="list-style-type: none"> • koordineerib maakonna kohalike omavalitsuste ning maakonnas asuvate riigiasutuste, ettevõtjate, mittetulundusühingute ja sihtasutuste 		
--	--	---	--	--

		<p>koostööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • korraldab koostööd kaitseväge ja Kaitseleiiduga maakonnas • korraldab maakonna riskianalüüsi tegemist, võttes arvesse valla ja linna riskianalüüsi tulemusi • arvestab riskianalüüsi maakonnaplaneeringus • koordineerib valla ja linna kriisireguleerimisplaanide koostamist ning kooskõlastab need • teeb vajaduse korral piirnevatele kohalikele omavalitsusüksustele ettepaneku ühise kriisireguleerimisplaani koostamiseks • korraldab maakonna kriisireguleerimisplaani koostamist ja kehtestab selle korraldusega • moodustab maakonna kriisikomisjoni ja kriisireguleerimismeeskonna • valmistab ette kriisikomisjoni ja kriisireguleerimismeeskonna tööruumid; sõlmib lepingud hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside kasutamiseks • juhib hädaolukorra lahendamist maakonnas • korraldab elanike teavitamist hädaolukorrast ning selle lahendamisest 		
--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • tagab maavalitsuse töö jätkuvuse hädaolukorras • taotleb täiendavaid ressursse hädaolukorra lahendamiseks • planeerib ja korraldab kriisireguleerimisalast koolitust. <p>Maakonna kriisikomisjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaatab läbi maakonna riskianalüüsi ja teeb sellest lähtuvalt ettepaneku maakonnaplaneeringu täpsustamiseks • vaatab läbi maakonna kriisireguleerimisplaani • teeb maavanemale ettepaneku kriisireguleerimismeeskonna koosseisu kohta • teeb maavanemale ettepaneku hädaolukorra lahendamiseks ja tagajärgede leevendamiseks vajalike vahendite ettevalmistamiseks ja soetamiseks • teeb maavanemale ettepaneku kriisireguleerimisõppuse korraldamiseks • koordineerib hädaolukorra lahendamist maakonnas • teeb maavanemale ettepaneku täiendavate ressursside taotlemiseks • koordineerib elanike teavitamist hädaolukorrast ning selle lahendamisest 		
--	--	---	--	--

		<p>Päästeameti kohalik päästeasutus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kogub, töötleb ja analüüsib hädaolukordadega seotud teavet ning teeb maavanemale ettepaneku hädaolukordade ennetamiseks ja lahendamiseks • nõustab valla- ja linnavalitsust riskianalüüsi tegemisel ja kriisireguleerimisplaani koostamisel • osaleb maakonna riskianalüüsi tegemisel • osaleb maakonna kriisireguleerimisplaani koostamisel • teeb maavanemale ettepaneku side- ja elanike teavitamise süsteemi väljaarendamiseks maakonnas • nõustab valla- ja linnavalitsust kriisireguleerimisõppuse korraldamisel • valmistab ette ja viib läbi maakonna kriisireguleerimisõppuse • osaleb kriisireguleerimisalase koolituse läbiviimisel. <p>Valla- ja linnavalitsused</p> <ul style="list-style-type: none"> •teevad valla ja linna riskianalüüsi •määravad riskianalüüsi alusel ettevõtted ja asutused, kus koostatakse hädaolukorra plaan •arvestavad riskianalüüsi tulemusi valla ja linna üld- ja detailplaneeringu 		
--	--	--	--	--

		<p>koostamisel</p> <ul style="list-style-type: none"> •teavitavad elanikke võimalikest ohtudest •korraldavad valla ja linna kriisireguleerimisplaani koostamist; •sõlmivad lepingud hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside kasutamiseks •planeerivad ja korraldavad kriisireguleerimisalast koolitust •moodustavad kriisireguleerimismeeskonna •teavitavad elanikke hädaolukorrast ja selle lahendamisest •korraldavad hädaolukorras toiduainete, joogivee ning esmatarbekaupade ja teenuste kättesaadavuse elanikele •korraldavad tervishoiu ja sotsiaalhoolekandealast tegevust hädaolukorras •taotlevad maavanemalt täiendavaid ressursse hädaolukorra lahendamiseks. <p>Vallavanem ja linnapea</p> <p>juhivad vallas või linnas hädaolukorra lahendamist</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valla ja linna kriisikomisjonid vaatavad läbi vastavalt valla või linna riskianalüüsi ning teevad sellest lähtuvalt ettepaneku valla- või linnavalitsusele üld- ja detailplaneeringu 		
--	--	---	--	--

		<p>täpsustamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaatavad läbi vastavalt valla või linna kriisireguleerimisplaani • teevad vastavalt valla- või linnavalitsusele ettepaneku kriisireguleerimismeeskonna koosseisu kohta • teevad vastavalt valla- või linnavalitsusele ettepaneku hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside moodustamiseks, hoidmiseks ja kasutamiseks • teevad vastavalt valla- või linnavalitsusele ettepaneku õppuste korraldamiseks • koordineerivad hädaolukorra lahendamist vastavalt valla või linna haldusterritooriumil • teevad vastavalt valla- või linnavalitsusele ettepaneku maavanemalt täiendavate ressursside taotlemiseks. <p>Ettevõtja, kellel on ohtlik ettevõtte, teeb riskianalüüsi ja koostab ettevõtte hädaolukorra lahendamise plaani kemikaaliseaduse alusel.</p>		
Seadusega antavad õigused institutsioonide lõikes	<p>Päästetööde juhil</p> <p>Õigus anda juhtimine üle sama- või madalama operatiivjuhtimise tasandi päästeteenistujale, kui viimane on pädev antud olukorras päästetöid</p>			

	juhtima.			
Seadusega määratud info jagamise kohustused		<p>Riigiasutus, valla- või linnavalitsus, kohaliku omavalitsuse asutus ning ettevõtja</p> <p>On kohustatud hädaolukorrast viivitamatult teatama.</p> <p>Massiteabevahendi valdaja</p> <p>avaldab muutmata kujul ja viivitamatult Vabariigi Valitsuse, Riigikantselei, ministeeriumi, maavanema, valla- või linnavalitsuse ning Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni teated hädaolukorra kohta.</p>		
Ohtlike ainete käsitlemine			<ul style="list-style-type: none"> Sadama, autoterminali, raudteejaama ja lennujaama käitlemiskohas on keelatud kemikaali käsitlemine viisil, mille tulemusena kemikaal teise kemikaali toimel soojeneb/jahtub/ reageerib või on vajalik kemikaali soojendamine, jahutamine või reageerimine teise kemikaaliga, mis ei ole seotud kemikaali laadimise või hoidmisega. Asustatud ala, inimeste kogunemise koht ja muu kaitstav objekt peab olema käitlemiskohast eraldatud viisil, mis tagab inimeste, vara ja keskkonna ohutuse isegi kemikaaliga seotud õnnetuse korral käitlemiskohas 	<ul style="list-style-type: none"> Veovahend peab olema tehniliselt korras ja tagama ohtlike veoste veol ohutuse Raudteeveeremi tehnoseisund peab vastama «Raudteeseaduse» § 16 lõike 2 alusel teede- ja sideministri poolt kehtestatud tehnoasutuseeskirja nõuetele.

			<ul style="list-style-type: none"> • Käitlemiskoht peab olema liikurpäästevahenditele ligipääsetav ja kõrvaliste isikute juurdepääs sinna peab olema takistatud • Ehitiste ja maapinna kaitseks kasutatavad pinnakatte-, tõkke- ja isolatsioonimaterjalid peavad olema käideldavate kemikaalide ning nendest eralduvate aurude ja gaaside suhtes keemiliselt püsivad ja ei tohi kogu kasutusaja jooksul kaotada oma kaitsvat toimet. • Tuleohtlikku või tervistkahjustavat auru eraldava kemikaali korral tuleb kaitsevalliga piiratud alal võimalikult vähendada vedeliku vaba auramise pinda. • Kemikaali käitlemiskohas, kui kemikaali ohtlikkus seda nõuab, peab olema aastaringselt kasutatav avariidušš • Käitlemiskoht peab olema põhjaveest eraldatud kemikaali- ja veekindla tõkkekihiga ja pinnalt, kuhu kemikaal võib sattuda, peab olema seda lihtne kokku koguda • väga mürgise, mürgise, kantserogeense, mutageense, teratogeense või reproduktiivset 	
--	--	--	---	--

			<p>funktsiooni kahjustava, keskkonnaohtliku või pinnases püsiva ja kiiresti imenduva kemikaali kohtkindel mahuti, teisaldatav mahuti, konteiner või mõni muu veoseüksus peab olema paigutatud nii, et kemikaali leke oleks avastatav hiljemalt kemikaali jõudmisel tõkkekihini</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadimiskohas peab olema alusvann, mille põhja kalle peab juhtima vedelkemikaali inimeste viibimise kohast eemale. Alusvann koos kogumissüsteemiga või ilma peab mahutama vähemalt laadimisele võetava kõige suurema raudtee paakvaguni veomahu • Mahuti peab asuma kaitsevalliga piiratud alal • Ületäidetud või lekkiv raudtee paakvagun tuleb esimesel võimalusel maha või ümber laadida või paigutada kohta, kus on võimalik vältida paakvagunist väljuva kemikaali tungimist pinnasesse • Raudtee paakvagunite laadimiskohas tuleb ohutsoonide leidmisel lähtuda laadimisseadmetest ja alt- või pealtlaadimisest tingitud 	
--	--	--	--	--

			<p>iseärasustest</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohtliku kemikaali käitlemise seade peab olema ümbritsetud vööndiga või seadmete vahel peab olema eraldusriba (ohutuskujja), et takistada seadmega juhtunud õnnetuse ülekandumist naaberalale või naaberseadmele • Ala, kus kõrvalised isikud saavad takistamatult viibida, on ohutuskujana lubamatu • Ohutuskujja mõõtme leidmiseks tuleb lähtuda kemikaali omadustest ja kogusest ning selleks võib kasutada riskide hindamise meetodeid • Laadimiskohas peavad olema kättesaadavad vahendid pisireostuse kõrvaldamiseks ja kemikaalijäätmete ohutuks kogumiseks • Kasutatav adsorbent ei tohi kemikaaliga ohtu tekitavalt reageerida • Ohtliku kemikaali laadimiseks tuleb laadimisvoolikule eelistada laadimisvart • Laadimisseadme purunemise korral peab olema võimalik kiiresti ja kindlalt sulgeda kemikaali juurdevool. Selleks 	
--	--	--	--	--

			<p>ette nähtud avariisulgemisventiili ei ole lubatud kasutada tavaolukorras</p> <ul style="list-style-type: none"> • Torujuhe ja laadimisseade peavad purunemiseta taluma laadimissüsteemis oleva avariisulgemisventiili rakendumisel tekkiva hüdraulilise löögi • Laadimisvoolik peab olema vastupidav kemikaali toimele, enne kasutuselevõtmist ja vähem kui 12 kuu eest surve all katsetatud, tehniliselt korras ja suurim lubatud töötemperatuur peab olema kõrgem laaditava kemikaali temperatuurist. 	
--	--	--	--	--

Lisa 13. Kokkuvõtte AS Eesti Raudtee ja Päästeameti koostöökokkulepest, Raudtee tehnokasutuseeskirjast, seadustest Raudteetranspordi tuleohutusnõuded ning Riigi päästeasutuste struktuuri nõuded ja riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemine

Teema	AS Eesti Raudtee ja Päästeameti koostöökokkulepe	Raudtee tehnokasutuseeskiri	Raudteetranspordi tuleohutusnõuded	Riigi päästeasutuste struktuuri nõuded ja riigi päästeasutuste struktuuriüksuste paiknemine
Seaduse reguleerimisala, eesmärk	Poolte ühise tegevuse kokkulepe mis hõlmab tegutsemist EVR-i infrastruktuuril ja selle vahetus läheduses aset leidnud õnnetuste korral, mis tekitasid või võivad tekitada ohtu inimestele, varale ning keskkonnale ning mille likvideerimiseks on vajalik poolte ühine	Kehtestab avalikuks kasutamiseks määratud raudteel raudteeliikluse, raudteevedude, raudteehoiu, raudteeliiklusohutuse ja selle järelevalve alase töö korraldamise üldnõuded, samuti raudteel liiklevale raudteeveeremile, raudtee ehitistele ja	Kehtestab tuleohutusnõuded raudteemaal ja raudtee kaitsevööndis, raudteeveeremile, tuleohtlike kaupade raudteeveole ja laadimistöodele	Määratlevad nõuded päästeasutuste struktuurile, töökorraldusele ja varustatusele ning päästeasutuste paiknemisele

	koordineeritud tegevus.	seadmetele ning raudtee signalisatsioonile esitatavad tehnilised nõuded	raudteetranspordi tuleohutuse tagamiseks ning määratleb raudteemaal ja raudteeveeremis kasutatavate tuleohutuspaigaldiste nõutava arvu ja nendele esitatavad nõuded.	
Kasutatavad mõisted		<p>Päästerong – erivarustusega ja mehitatud eriveeremiüksus, mida erandkorras kasutatakse raudtee liiklusõnnetuste tagajärgede ja keskkonnareostuse lokaliseerimiseks ning raudteeliikluse taastamiseks.</p> <p>Tuletõrjerong – tuletõrjevahenditega varustatud ja tuletõrjajatega mehitatud eriveeremiüksus, mida kasutatakse tulekahjude kustutamiseks või lokaliseerimiseks raudteel, selle kaitsevööndis ning lähiterritooriumil.</p>		
Seadusega reguleeritavad institutsioonid	AS Eesti Raudtee (EVR) Päästeamet (PA)	Raudtee-ettevõtjad	Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad, raudteeinfrastruktuuri muu omanik või valdaja Tehnilise Järevalve Amet	Päästeamet (PA), Päästeameti kohalikud päästeasutused
Institutsioonide funktsioonid	<p>Pooled</p> <ul style="list-style-type: none"> vahetavad informatsiooni ohuolukordadest, mis oleks võinud põhjustada esimese astme raudteeõnnetuse korraldavad regulaarselt koostöökoolitusi ja -õppusi 	<p>Raudtee-ettevõtja</p> <ul style="list-style-type: none"> tagama tehnokasutuseeskirja täpse täitmise ning vastutab liiklusohutuse ja raudteeteenuse ohutuse tagamise eest kehtestab raudteeliiklusega seotud töötaja tööülesandeid ja töökohustusi sätestavad dokumendid, töökohale 	<p>Raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja või raudteeinfrastruktuuri muu omanik või valdaja</p> <ul style="list-style-type: none"> hindab tuleohutuse tagamise meetmete piisavust 	<p>Päästeamet</p> <ul style="list-style-type: none"> Tagama päästeasutuste operatiivse valmisoleku kontrolli päästetööde juhtimise või juhtimise korraldamise

	<ul style="list-style-type: none"> vahetavad koostöö süvendamise eesmärgil pidevalt informatsiooni toimuvate õppuste, teabepäevade, näituste jne osas <p>PA</p> <p>võimaldab EVR-i vastavatele ametiisikutele ja spetsialistidele vajalikku päästealast ettevalmistust.</p> <p>EVR</p> <ul style="list-style-type: none"> võimaldab päästeasutuste vastavatele ametiisikutele ja spetsialistidele vajalikku raudtealast ettevalmistust; hoiab tuleohtlikul perioodil (01.aprillist kuni 31.oktoobrini) EVR-i Tallinna- ja Tapa raudteejaamas tegevusvalmiduses tsisternvagunit veega. 	<p>vastava teadmiste mahu, kvalifikatsiooni ning vajadusel korduseksamite sooritamise korra</p> <ul style="list-style-type: none"> sätestab töötajate suunamise korra eelnevak ja perioodiliseks tervise kontrollimiseks vastutab oma kasutuses olevate ehitiste ja seadmete seisukorra eest; <p>Raudteeliiklusega seotud töötaja</p> <p>peab täitma järgmisi nõudeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> juhul kui ohus on raudteeliiklus või inimeste elu, andma rongile või muule liikuvale veeremiüksusele peatussignaali ja võtma tarvitusele abinõud liikuva veeremiüksuse peatamiseks. Leides rajatise või seadme rikke, mis ohustab liiklust, viivitamatult rakendama abinõud ohtliku koha piiramiseks ja rikke kõrvaldamiseks tagama reisijate ohutuse kandma teenistuskohustuste täitmisel ettenähtud vormi- või firmariietust või töötingimustele vastavat eririietust täitma oma töö kohta kehtivaid tööohutuse ja tervishoiu eeskirju ning tuleohutus- ja tervisekaitsenõudeid kaitsma ja säästma looduskeskkonda tagama ettevõtjale kuuluva vara ja 	<ul style="list-style-type: none"> vastutab tuleohutuse tagamise eest <p>Tehnilise Järelevalve Amet:</p> <p>kooskõlastab puitliiprite ja –prusside alalise ladustamiskoha asukoha</p>	<ul style="list-style-type: none"> asutuse sidesüsteemide valmisoleku ja nende katkematu funktsioneerimise vajadusel koordineeritud side korraldamise päästetööde läbiviimise piirkonnas päästetööde kohta saabuva informatsiooni ööpäevaringse vastuvõtmise, dokumenteerimise ja vastavatele töötajatele või asutustele edastamise koostöö välisriikide päästestruktuuridega ning vastastikuse abi osutamise päästetöödel määruses ettenähtud dokumentide (välja arvatud maakaardid) vormide, näidiste ja täitmise korra koostamise päästeasutustele oma asutuse meeskondade ööpäevaringse operatiivse valmisoleku päästetöödeks päästetööde juhtimise või juhtimise korraldamise oma komandode väljasõidupiirkondades ööpäevaringse
--	--	---	---	---

		<p>vedamiseks vastuvõetud veoste säilimise</p> <ul style="list-style-type: none"> • peab omama vastavat kvalifikatsiooni ja sooritama eksami eeskirjas välja toodud dokumentide tundmises • peab olema täisealine ja läbima vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale eelneva ja perioodilise tervise kontrolli. <p>Ülesõidukoha korraldaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • peab valvega ülesõidukohal tagama ohutu raudtee- ja maanteeliikluse, õigeaegselt avama ja sulgema tõkkepuid, andma ettenähtud signaale ning visuaalselt jälgima mööduvate rongide seisukorda. • kohustatud rakendama meetmeid rongi peatamiseks juhul kui on leidnud ohtliku rikke • kandma jaamakorraldajale ja dispetšeritsentralisatsiooni-niga liinil dispetšerile ette rongi sabasignaali puudumisest <p>Raudteehoidja nimetatud isik ja eraraudtee omanik või valdaja</p> <p>tagama nende valduses olevate pöörmete korrasoleku, puhastamise, pöörmenäidikute puhtuse ja hea valgustuse ning nende häireteta töö.</p>		<p>operatiivkorrapidaja korrapidamisteenistuse, kui päästeasutuse kesk- ja tugikomandode ehk iseseisvat väljasõidupiirkonda omavate komandode koguarv on suurem kui kolm</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nõutava on vähemalt järgmine tehnikavalmidus: juhtimisauto; <ul style="list-style-type: none"> • sideauto; • teisaldatav raadioside repiiter koos käsiraadiojaamade reserviga.
--	--	---	--	--

		<p>Vedurijuht</p> <p>kohustatud järgima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • veduri ekspluateerimisel ettenähtud tehnilisi nõudeid, • liini tee profiili ja seal asuvate signaalide, signaalnäidikute ja -märkide paiknemist, nende tähendust ning rongi sõiduplaani • veenduma veduri vastuvõtmisel selle korrasolekus, varustatuses kütuse ja määrdeainetega • tegema veduri tehnoseisundi raamatu sissekannete alusel kindlaks, kas veduri automaatsignalisatsioon ja autostopp on töökorras • kontrollima signaal- ja tuletõrjevahendite olemasolu • tagama rongi ohutu liikumise vastavalt liiklusgraafikule 		
Seadusega määratud info jagamise kohustused	<ul style="list-style-type: none"> • Ressursside, struktuuri või kontaktandmete muutumisest teatatakse teisele Poolele 15 kalendripäeva ette • kõik poolte vahelised teated ja sõnumid seoses Leppega edastatakse telefonitsi operatiivnumbritel või kirjalikult. 			
Ohtlike ainete käsitlemine	Eraldi teabevajaduse ja teabevahetuse kord poolte vahel ohtlike ainete veo kohta EVR-i raudteeinfrastruktuuril.	<ul style="list-style-type: none"> • Ohtlike veostega vagunid, mis nõuavad erilist ettevaatust, tuleb manööverdamisel eraldada töötavast vedurist kolme ohutu raskesisüttiva 		

		<p>veosega laaditud või tühja vaguniga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohtlike veostega vagunite ja vedelgaasitsisternide rongist lahus jaamateedel hoidmise kord sätestatakse jaama tehnikorraldusaktis. • Ohtliku veosega vaguneid ei ole lubatud panna reisirongi, neid ei või paigutada kaitseumbteele 		
<p>Tegutsemine raudtee õnnetuse korral</p>	<p>EVR ja PA</p> <ul style="list-style-type: none"> • EVR-i valduses oleval infrastruktuuril ja/või selle vahetus läheduses aset leidnud õnnetuste korral korraldab teate saanud pool teise poole informeerimise • Võimaluse korral teatatakse koheselt: <ul style="list-style-type: none"> • õnnetuse asukoht • liik • olukord sündmuskohal • tarvituselevõetud meetmed • pooled kooskõlastavad edasise ühistegevuse lähtudes olemasolevast informatsioonist ning määravad ära teise poole kaasamise vajaduse • vahetavad informatsiooni ohuolukordadest, mis oleks võinud põhjustada esimese astme raudteeõnnetuse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muu veeremiga ei hõivata teid, kus alaliselt seisavad päästerongid ja tuletõrjerongid. • Alalises valmisolekus peavad olema: <ul style="list-style-type: none"> • Päästerongid avariide ja keskkonnareostuse tagajärgede kiireks kõrvaldamiseks • tuletõrjerongid tulekahjude kustutamiseks 		

	<p>EVR</p> <ul style="list-style-type: none"> • piirab ajutiselt või sulgeb raudteeliikluse sh. lülitab välja voolu õnnetuskohal asuvas kontaktvõrgus • teeb selgeks õnnetusse sattunud veoste liigi ja ligikaudse koguse, informeerib sellest päästetööde juhti • selgitab välja õnnetuse ulatuse, selle võimalikud tagajärjed ja tekkepõhjused • nihutab kohalt õnnetusolukorda sattunud raudteeveeremit • teeb raudtee avariiremondi ning avab rongiliikluse pärast vältimatute päästetööde lõpetamist • lahendab spetsiifilised raudteealased küsimused. <p>Päästeteenistus</p> <ul style="list-style-type: none"> • teostab päästetöid hetkeni kui õnnetus on lokaliseeritud ja võimalik õnnetusest põhjustatud edasise kahju tekke oht on minimiseeritud • informeerib Häirekeskust päästetööde lõpetamisest ja juhtimise üleandmisest avariitööde korraldamiseks. <p>Päästetööde juht</p> <ul style="list-style-type: none"> • juhib päästetöid • annab raudteeliikluse sulgemise ja avamise 			
--	--	--	--	--

	<p>korralduse</p> <ul style="list-style-type: none"> • kooskõlastab raudteeliikluse ajutise piiramise vajaduse EVR-AJ-ga või tema poolt nimetatud isikuga • annab nõusoleku EVR-i AJ ja Päästerongi ning muude EVR-i poolset abijõud lahkimiseks päästetöödelt <p>Häirekeskus</p> <p>edastab EVR-i raudteekorraldajale päästetööde juhi kontaktandmed;</p> <p>EVR-i raudteekorraldaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • teostab raudteeliikluse sulgemist ja avamist vastavalt Päästetööde juhi korraldusele • edastab Häirekeskusele EVR-i AJ-i kontaktandmed. <p>EVR-i avariitagajärgede likvideerimise grupp</p> <p>alustab avariitööde juhtimist peale päästetööde lõpetamist.</p> <p>EVR-i avariitagajärgede likvideerimise grupi juht (EVR-AJ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • on sündmuskohal vastavalt päästetööde juhi korraldusele kas EVR-poolseks kontaktisikuks või päästetööde lõigu juhiks oma meeskonnale, • juhivad Raudtee ja raudteeveeremi avari- ja taastustöid peale päästetööde lõpetamist 			
--	---	--	--	--

	EVR-i Päästerongi Tallinna- ja Tapa Avariigrupid võtavad osa päästetöödest raudtee läheduses, eelkõige abi- ja toetusjõududena, PA Koordinatsioonikeskuse taotlusel.			
--	--	--	--	--